Univerzita Karlova v Praze

Filozofická fakulta
Ústav hudební vědy

Sborová tvorba Václava Kálika

Choral work of Václav Kálik

Diplomová práce

Anna Křivská

Praha 2012

Vedoucí práce: Doc. Mgr. Eduard Douša Ph.D.

Poděkování

Děkuji vedoucímu své diplomové práce Doc. Mgr. Eduardu Doušovi, Ph.D. za jeho obětavý a laskavý přístup. Dále mu děkuji za mnoho hodin, které jsme strávili nad partiturami a které mě velmi pomohly nahlédnout do kompoziční práce nejednoho skladatele. Další poděkování patří prof. PhDr. Martě Ottlové, za její cenné a odborné rady. Poslední poděkování patří mé milé mamince, která se v době mého bádání vždy obětavě věnovala mojí rodině.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma Sborová tvorba Václava Kálika vypracovala samostatně a výhradně s použitím uvedených pramenů a literatury.

V Praze dne 12.12. 2012

Anotace

Diplomová práce je zaměřená na kompoziční práci skladatele Václava Kálika (1891-1951) v jeho sborové tvorbě. Cílem předkládaného textu jsou analýzy vybraných sborů a následně nastínění vývoje jeho kompoziční činnosti ve sborové tvorbě. Práce obsahuje soupis pozůstalosti Václava Kálika ze Slezského zemského muzea v Opavě.

Klíčová slova

Sborová tvorba, Václav Kálik, analýza.

Annotation

This diploma paper is focused on the composition work of composer Václav Kálik (1891-1951) in its choral work. The aim of the presented text is to provide analyses of selected choral compositions and subsequently to highlight the development of his composing activities in his work. This diploma thesis contains a list of the personal belongings left behind by Václav Kálik from the Silesian National Museum in Opava.

Key words

Choral work, Václav Kálik, analysis

Obsah

Úvod....9

1. Nástin života a díla Václava Kálika....10
2. Stav bádání ke sborové tvorbě Václava Kálika....14

2.1. Muzikologická literatura....14

a) Slovníky....14

b) Publikace o životě a díle Václava Kálika....16

c) Specializované studie k Václavu Kálikovi....18

d) Studie v časopisech....20

e) Obecná pojednání k dějinám hudby a k sborovému zpěvu....20

2.2. Prameny....22

a) Pozůstalost Václava Kálika v SZMO....22

b) Instituce v Praze....23

3. Charakteristika kompoziční řeči ve sborové tvorbě Václava Kálika....25

3.1. Rozdělení sborů do tří období....25

3.1.1. Pražské působiště - léta 1909-925....25

a) úvod....25

b) kompoziční rozbor....28

c) shrnutí....43

d) přehled znaků raných sborů Václava Kálika....44

3.1.2. Nymburské působiště - léta 1925-1946....46

a) úvod....46

b) kompoziční rozbor....49

c) shrnutí....71

3.1.3 Návrat do Prahy - léta 1947-1951....72

a) úvod....72

b) kompoziční rozbor....72

c) shrnutí....92

4. Úpravy lidových písní a pěvecká hesla.....93
a) úvod.....93
b) Kálikův kompoziční přístup k úpravám lidových písní.....96
c) Shrnutí.....104
Závěr.....105
Literatura.....106
Seznam notových ukázek.....108
Dodatek.....109
1. Orientační soupis pozůstalosti Václava Kálika v SZMO.....109
1.1. Rukopisy.....109
1.2. Tisky.....115
1.3. Magnetofonové záznamy a gramodesky.....117
1.4. Ikonografie.....118
1.5. Novinové výstřižky.....121
1.6. Hudební nástroje.....149
1.7. Fotografie.....149
1.8. Knihy.....153
2. Chronologický soupis sborové tvorby Václava Kálika.....154
3. Fotografie Václava Kálika.....164
4. cyklus *Čtyři sbory* - sbor 2, 3, 4.....166

Zkratky

(Nejsou zde uvedeny zkratky slovníků a literatury citovaných v seznamu literatury).

A - alt

APS - Akademický pěvecký sbor

B - bas

ČMH - České muzeum hudby

ČRo - Český rozhlas

Inv. č. - Inventární číslo

IPOS - Pěvecké obchodnické sdružení v Praze

POČ - Pěvecká obec československá (pěvecké hnutí)

p. - pagina

PS - Pěvecké sdružení

PSJU - Pěvecké sdružení jihočeských učitelů

PSMU - Pěvecké sdružení moravských učitelů

PSOU - Pěvecké sdružení ostravských učitelů

PSPU - Pěvecké sdružení pražských učitelů

rkp. - rukopis

S - soprán

s. a. - sine anno

SHVP - Státní hudební vydavatelství Praha

s. n. - sine nomine

SSČU - Smíšený sbor českého učitelstva

SZMO - Slezské zemské muzeum v Opavě

VSMU - Vachův sbor moravských učitelek

HM - Hudební Matice

T - tenor

Úvod

Předmětem mé diplomové práce je analýza kompozičního myšlení Václava Kálika v jeho sborové tvorbě. Cílem je nastínit vývoj a proměny jeho kompoziční činnosti. Kálikovu sborovou tvorbu jsem rozdělila do tří etap, podle toho kde žil a působil. V analýzách vybraných sborů se snažím objasnit jak pracuje se zhudebňovanými texty a jakým způsobem je dokáže hudebně vyjádřit.

Práce též obsahuje současný stav bádání o Václavu Kálikovi v kontextu jeho sborové tvorby (literaturu a prameny) a orientační soupis Kálikovy pozůstalosti ve Slezském zemském muzeu v Opavě.

1. Nástin života a díla Václava Kálika[1]

Dětství a léta v Zábřehu

Václav Kálik se narodil 18.10. 1891 v Opavě. Byl druhým synem[2] Františka Kahlika, který v Opavě vyučoval nepřetržitě od roku 1883 na gymnáziu Ústřední matice školské a Ludmily Kahlikové.[3] V roce 1986 se otec s pětiletým synem přestěhoval do Zábřehu, protože mu tam bylo nabídnuto místo ředitele na nově vznikajícím gymnáziu.[4] (Otec František Kahlik byl přítelem slavných houslistů Františka Ondříčka, Jaroslava Kociána a pořádal jejich koncerty ve Slezsku.) Václav Kálik se začal hudbě vzdělávat až ve svých deseti letech, kdy otec svolil, aby se učil hře na klavír a později hře na housle.[5] V roce 1901 nastoupil Václav Kálik na zábřežské gymnázium, kde od roku 1900 působil hudební pedagog a organizátor veřejného hudebního života František Waic.[6] Ten měl velký vliv na Kálikovo hudební vzdělání. Kálikovými spolužáky na tomto gymnáziu byli mimo jiné také Karel Boleslav Jirák a Stanislav Adam. Gymnázium dokončil rok po smrti svého otce, roku 1909 maturitní zkouškou.

Studia v Praze

Na radu Ferdinanda Vacha,[7] který se prostřednictvím profesora Waice dozvěděl o Kálikových skladatelských pokusech, byl Kálik doporučen ke studiu kompozice k Vítězslavu Novákovi do Prahy na konzervatoř.[8] Na podzim roku 1909 Kálik začal nejdříve studiem harmonie, forem a kontrapunktu u jednoho z nejlepších Novákových žáků, Jaroslava Novotného[9], aby si

1 Životopisné údaje jsem čerpala z publikace Jana Vratislavského - VRATISLAVSKÝ 1961 a z knihy Jana Kapusty - KAPUSTA 1972.
2 První syn zemřel Káhlikovým hned po porodu.
3 Která od rodiny brzy po narození syna odešla. Rozená Rabasová, která se později znovu provdala za úředníka Prokopa Macháně a bydlela v Praze, zemřela roku 1936.
4 Opavské gymnázium se totiž postátňovalo a František Kahlik předpokládal, že bude do něho převzat. Nestalo se ale tak. Více viz KAPUSTA 1972, s. 8.
5 Hře na klavír a housle se učil u Františka Hýbla (1866-1946) - regenschoriho zábřežského farního chrámu, který učil na gymnáziu nepovinný zpěv a soukromě housle.
6 František Waic (1866-1939), moravský hudební pedagog, usiloval o prohloubení hudební výchovy na nehudebních školách, v letech 1900-1905 byl učitelem tělocviku a zpěvu na gymnáziu v Zábřehu, pak v Olomouci, pořádal hudební akademie, organizoval pěvecké a ochotnické spolky a byl dlouholetým členem PSMU.
7 Ferdinand Vach (1860 Jažlovice u Prahy-1939 Brno), hudební skladatel, dirigent, sbormistr, zakladatel a dlouholetý sbormistr PSMU a VSMU.
8 Ten mu prostřednictvím Vachovým doporučil, aby se určitě věnoval pouze hudbě a skladatelské činnosti.
9 Jaroslav Novotný (1886 Jičín-1918 Miass), hudební skladatel a pedagog, korepetitor opery Vinohradského divadla a Pivodovy pěvecké školy, sbormisr sboru Lukeš. V roce 1916 byl poslán na haličskou frontu a v roce 1917 se dostal do Československých legií v Rusku, kde založil pěvecký sbor pro nějž komponoval. Jeho dílo zahrnuje např. tři *smyčcové kvartety* (1913, 1917, třetí nedokončený), *Písně kosmické* na slova Jana Nerudy (1914), Mužské sbory na slova F. J. Čelakovského (1908), Cyklus orchestrálních tanců (1907) ad.

doplnil základní nedostatky, které Vítězslav Novák u něj objevil. Po těchto dvou letech práce se teprve setkáváme s prvními skladbami, které Kálik složil v Praze.[10] Spolu se studiem konzervatoře se zapsal na Karlovu Univerzitu na obecnou historii a navštěvoval mimo jiné přednášky z hudební historie a estetiky u Zdeňka Nejedlého na Filozofické fakultě. Studoval hru na klavír u profesora Adolfa Mikeše a housle nejprve u Otakara Kozla, koncertního mistra Národního divadla a později u profesora Jindřicha Bastaře. V době studií u Nováka Kálik absolvoval svojí první zahraniční cestu. V březnu a dubnu 1912 studoval dirigování u šéfa německé opery Ernsta von Schucha, který mu umožnil volný přístup do všech svých zkoušek. Současně také hospitoval u učitelky zpěvu - Bianky Morillové. Zásluhou obou těchto umělců byl Kálik uveden do předních uměleckých kruhů té doby.[11] Mezi léty 1924-1926 studoval Kálik na mistrovské škole Pražské konzervatoře u Josefa Suka. U něj například instrumentoval svou *Fantasii pro housle* z roku 1915.

Veřejné působení, skladatelská a literární činnost

Se sborovou činností se Kálik setkává již v Zábřehu, kde na gymnáziu, během svého studia vytvořil sbor, který sám vedl. Při svých studiích v Praze se roku 1911 postavil do čela smíšenému sboru *Hudební jednoty absolventů a posluchačů vysokých škol v Praze* a o něco později i *Pěveckému sdružení Svazu československého studenstva.* Oba sbory vedl až do vypuknutí první světové války. Roku 1919 se na krátký čas stává Křičkovým zástupcem v Pražském Hlaholu, kde například připravil roku 1920 večer k Foerstrovým šedesátinám. Od roku 1920 do roku 1921 vedl sbor Dělnické akademie-Dalibor[12] a mezi léty 1921-1927 vedl PSJU.
Roku 1925 Kálik odchází ze zdravotních důvodů do Nymburka, kde spolupracoval dlouhodobě s tamějším Hlaholem a dirigentkou Annou Polmanovou-Preclíkovou.[13]

V akademickém roce 1926/27 odjíždí na stipendium do Říma. V té době přechodně pobývá také ve Florencii, Neapoli a na Capri, kde má volný přístup do konzervatoře Santa Cecilia a do divadla Teatro reale. Zde měl možnost se seznámit s významnými hudebními osobnostmi, jakým byl Pietro Mascagni, Ottorino Respighi, Gustave de Molinari, Alfredo Casella, Carlo Zecchi a další.[14] V Římě Kálik složil svou *I. Symfonii-Mírovou* a pokračoval v kompozici své první opery *Jarní jitro*. Zde opět dostává nabídku existenčně zakotvit jako profesor na konzervatoři Santa

10 Např. *Lidové písně severomoravské* pro soprán a klavír (1911); *Čtyři nokturna* (1912)*; Intermezzo* (1913).
11 Bylo mu nabídnuto, aby zakotvil v drážďanské opeře.
12 Roku 1896 se ustavila nejprve skupina dřevodělníků. V roce 1906 sestavili pěvecký kroužek (mužský sbor) a o devět let později i ženské hlasy. Od roku 1920 se toto uskupení nazývá Dalibor.
13 Roku 1935 byl Kálik jmenován čestným členem tohoto spolku.
14 Velmi přátelské prostředí našel v rodině paní Francesky de Valdes, vynikající učitelky zpěvu, v jejímž hudebním salónu byl častým vítaným hostem a často ji doprovázel na klavír.

Cecilia.[15] Po roce, kdy ještě stihl navštívit Alžír a potom Marseille, se vrátil do Nymburka a komponuje sbor *Návrat do vlasti* (1917). Další cesty do Itálie uskutečňuje v létě 1931 a 1932.[16]

Protože od roku 1933 přichází do přímého styku s českým pěvectvem, věnuje se převážně komponování sborových děl, kterými jsou např. *O přeboleném bolu* 1933, *Za otcem* 1934, *Král Jiří Poděbradský* 1934, *Tři žertovné sbory* 1935, *Jarní den* 1935, *Z domoviny* 1936 ad. Spolu s Bořivojem Frommem[17] zakládají Pěveckou župu západomoravskou, která zahrnuje oblast od Žďárska až po Znojmo.[18] Vždy dvakrát do roka zajíždí jako umělecký vedoucí do všech členských míst župy a dohlíží na jejich studium. V roce 1937 se stává dirigentem pěveckého sboru Janáček.

„Založením Pěvecké župy západomoravské a Kálikovým příchodem do Třebíče se celé Horácko rozezpívalo a ožilo.“[19]

V Kolíně se věnoval spolkům Dobroslavu a Dobromile a v dalších letech se účastnil především organizační práce v POČ jako zástupce Pěvecké župy západomoravské.

V této době kdy, pomáhal řadě pěveckých spolků se také věnoval kompozici orchestrální. Na podzim 1941 dokončil v Nymburce *Suitu pro orchestr.* Tu o dvě léta později přepracoval, dal jí formu symfonie a původní znění zničil.[20]

Kálik je autorem tří oper, ve kterých zpracovává myšlenky střetu dobra a zla. První jednoaktovou operu *Jarní jitro*[21] rozpracoval již na mistrovské škole u Suka a po mnoha přerušeních[22] dokončil roku 1933 ve francouzském Mentonu. Námětem druhé jednoaktové opery na vlastní slova *Lásky div*[23] je stará toskánská legenda.[24] Kálik pracoval na opeře v letech 1942-3, kdy současně dokončil svojí *II. symfonii*. Po premiéře v roce 1950 byla jeho opera velmi negativně

15 Nabídnutá profesura byla však vázána na podmínku italského občanství.
16 V roce 1931 navštívil opět jižní Francii - přímořské Cassis a potom odjel do Florencie a Milána. Inspirován tímto prostředím složil *Preludium por smyčcový orchestr.* Roku 1932 cestuje Kálik do Benátek, kde vzniklo další jeho dílo *Venezia*, po *Moři* a *Preludiu* třetí a poslední část zamýšleného cyklu o Itálii.
17 Dirigent pražského IPOS a roku 1934 přesídlil do Třebíče.
18 Roku 1935 byla ustanovena Pěvecká župa západomoravská zahrnující pěvecké spolky v Jihlavě, Třebíči, Telči, Tišnově, Velkém Meziříčí, Novém Městě ad.
19 VRATISLAVSKÝ 1961, s. 87.
20 Původní znění *Suity* není zachováno, ale z programu České filharmonie se můžeme dozvědět alespoň stručné informace o této skladbě (viz VRATISLAVSKÝ 1961, s. 96, pozn. pod čarou).
21 Jednoaktová opera na vlastní slova měla premiéru až deset let po dokončení - roku 1943 v Městském divadle v Olomouci za řízení Karla Nedbala.
22 V kompozici pokračoval v Nymburce, v Římě a potom ji dokončil roku 1933 v Mentonu. Instrumentoval ji až po návratu do Nymburka.
23 Opera byla poprvé provedena souborem Severočeského divadla v Liberci roku 1950 dirigentem O. Pipkem.
24 Viník se zde zpovídá v kostele před sochou božstva ze své viny.

odsouzena zástupcem Svazu československých skladatelů, kritikem Bohumilem Karáskem,[25] což skladatele velmi zasáhlo a zřejmě mělo vliv na jeho těžké onemocnění.[26] Ve skutečnosti máme ale jasný doklad o tom, že *Lásky div* byl přijat divadelní veřejností s velkým nadšením a úspěchem.[27] Pro podklad své třetí opery *Posvěcení mládí*[28] si Kálik vybral Mahenovu[29] dramatickou pohádku *„Lavička“*, která však již nebyla provedena. Poslední dokončenou skladbou je mužský sbor *Srdce* na vlastní slova z roku jeho úmrtí.

Kálik se mimo jiné zabýval i publikační činností. Od roku 1919 psal články k výročím skladatelů, vypracoval studie o tvorbě Bedřicha Smetany či Bohuslava Foerstra a ve svých statích neopomíjel ani mladé skladatele. Reflektoval aktuální dění tehdejšího hudebního života řadou pojednání pro časopis Dalibor, Hudba, Listy HM, Věstník pěvecký a hudební, občasně v denním tisku. Byl libretistou ve všech třech svých operách a napsal mnoho vlastních textů pro své sbory (např. *Duben, Horácká, Srdce, Pěvecké heslo* pro PS Hlahol Třebíč, PS Hlahol Nymburk, PS Janáček Třebíč ad.).

Václav Kálik umírá těžce nemocný v Praze 18. listopadu 1951. Jeho umělecké tvůrčí krédo působivě zachycují jeho vlastní slova zveřejněná v roce 1936:

Byl bych opravdu šťasten, kdyby sborový zpěv ve všech městech a krajích západní Moravy mírnil politické nesrovnalosti a roztrpčenosti, aby spojoval a sdružoval bez rozdílu politického vyznání a stavovské příslušnosti všecky. Všichni jsme lidé; měli bychom si upřímně a s láskou pohledět do očí a jít vstříc s otevřenou dlaní.“[30]

25 Svojí nespokojenost s náplní a hudebním zpracováním zopakoval Karásek ještě jednou článkem v Hudebních rozhledech III/1951, č. 7, viz VRATISLAVSKÝ 1961, s. 111.

26 Zánět žlučníku, srdeční záchvaty, později chřipkové a angínové onemocnění, trombóza, a v závěru svého života plicní infarkt

27 VRATISLAVSKÝ 1961, s. 113-114, pozn. pod čarou.

28 Opera o pěti dějstvích na vlastní libreto. První verze z let 1946-48, zcela přepracována v letech 1948-51. Třetí a páté dějství v instrumentaci nedokončeno. Dílo nebylo provedeno.

29 Roku 1936 se náhodou sešli oba umělci na léčení v Poděbradech, kde Kálik projevil úmysl *Lavičku* zpracovat jako operu.

30 Z Kálikova článku do Památníku Pěvecké župy západomoravské k Prvým pěveckým slavnostem v Třebíči 1936.

2. Stav bádání ke sborové tvorbě Václava Kálika

2.1. Muzikologická literatura

a) Slovníky

b) Publikace o životě a díle Václava Kálika

c) Specializované studie k Václavu Kálikovi

d) Studie v časopisech

e) Obecná pojednání k dějinám hudby a k sborovému zpěvu

2.1. Muzikologická literatura

a) Slovníky

Základní informace o životě Václava Kálika a stručný přehled jeho díla nalezneme v následujících slovnících:

V PHSN[31] se Kálikovi věnuje Vladimír Helfert. Nalezneme zde ve stručnosti zachycený Kálikův život a kompletní přehled jeho zkomponovaných skladeb do roku 1936, s datem vzniku, které Helfert třídí podle oboru. Není opominuta ani spisovatelská činnost, ve které zmiňuje Helfert především Kálikův rukopis *Nauka o skladbě fugy.* Helfert zde Kálika ve stručnosti charakterizuje jako skladatele bohatého lyrického fondu, blízkého J. B. Foerstrovi a propagátora české hudby doma i v cizině.

Slovník MEH[32] uvádím proto, že je zde Kálik zmíněn tradičně především *„...jako skladatel sborů, v nichž navázal na zvuk a česky vyhraněný sloh Foerstrův a Smetanův.“* a jako *„...přemýšlivý symfonik, integrující do své tvorby i některé podněty meziválečné avantgardy (symf. báseň Moře, 1. symfonie-Mírová, Preludium, Venezia)“*.

V ČSHS[33] heslo *Václav Kálik* zpracoval Ivo Stolařík.[34] V přehledném životopise autor zachycuje Kálikova dětská a studentská léta a jeho uměleckou dráhu v dospělosti. Kálik je zde charakterizován jako *„zanícený a uvědomnělý organisátor i sbormistr pěveckých sborů a slavností“*. Autor zde uvádí Kálikovo životní motto: *„skrývat umění“*- známe od renesančních umělců. *„Odtud“*, podle Stolaříka *„roste Kálikova oblíbená technika fugované práce, která není*

31 PHSN - Helfert 1937, s. 517-518.
32 MEH - kolektiv autorů 1983, s. 313.
33 ČSHS - Stolařík 1963, s. 634-635.
34 Ivo Stolařík (1923 Ostrava-2010 Ostrava), muzikolog, etnograf, rozhlasový pracovník a pedagog.

kontrapunktická a samoúčelná“. Kálik je zde nazván mistrem sborového zvuku a je zde uveden jako pokračovatel J. B. Foerstra.

V přehledu Kálikových skladeb, který je, až na drobné výjimky[35] úplný, nalezneme Kálikovy skladby klavírní, houslové, orchestrální, písně, sbory, lidové písně, hesla, opery. U každé skladby je uveden rok vzniku, u některých skladeb také první provedení a první vydání. Autor zde dále uvádí přehled publikační činnosti skladatele. Toto heslo je velmi cenné pro jasné a přehledné informace o životě a díle Václava Kálika a obsáhlejší bibliografii.

Ve slovníku MGG[36] je autorkou hesla *Kálik Václav* Jarmila Gabrielová. V krátkém životopise se na víc dozvídáme, že Kálik studoval v letech 1924-26 kompozici v mistrovské třídě u Josefa Suka na Pražské konzervatoři.[37] V přehledu díla je uveden pouze výběr nejznámějších skladeb.

Kálik je zde charakterizován za tradičně orientovaného skladatele, který následuje českou národní hudbu 19. století. Autorka zde zmiňuje jeho organizátorské úspěchy na poli sborového zpěvu a jeho publikační schopnosti.

Dalším slovníkem, ve kterém je Václav Kálik stručně vřazen do historického kontextu sborové tvorby je SČHK.[38] Zde je pod heslem *sborová tvorba* Kálik, spolu se svými vrstevníky Ladislavem Vycpálkem, Jaroslavem Křičkou, Boleslavem Vomáčkou, Emilem Axmanem, Otakarem Jeremiášem, uveden jako *„příslušník dalšího generačního sledu“* po Novákovi a Sukovi. Podle autora, Vladimíra Gregora, upevňuje tato skladatelská generace specifičnost českého sborového zpěvu a rozšiřuje výběr zhudebňovaných textů moderního básnictví (jejímiž reprezentanty jsou Sova, Březina, Šrámek, Wolker, Toman, Dyk, Nezval, Seifert, Halas, Thákur aj.).

35 Chybí např. sbor *Apostrofa, Z domoviny apod.*
36 MGG - GABRIELOVÁ 2003, sl. 1392-1393.
37 Tato informace například v ČSHS chybí.
38 SČHK - GREGOR 1997, s. 815-816.

b) Publikace o životě a díle Václava Kálika

První a zatím poslední ucelenou monografií o celém životě a díle Václava Kálika je publikace Jana Vratilavského: *Václav Kálik. Obraz života a díla českého skladatele.*[39] Autor zde prochází chronologicky celý skladatelův život a postupně se ve stručnosti věnuje i každé jeho skladbě.[40] Jak víme,[41] Vratislavský při své práci na publikaci úzce spolupracoval s chotí Václava Kálika,[42] která mu vycházela velmi vstříc a podávala mu mnohé cenné informace ze života svého muže. Publikaci navíc doplňuje o seznam skladeb Václava Kálika podle časového vzniku a třízení skladeb podle oborů. Vratislavský dále uvádí soupis autorů textů ke Kálikovým kompozicím, soupis časopiseckých článků a gramofonových desek. V literatuře cituje mimo jiné *Vzpomínkové záznamy* Václava Kálika, které jistě byly pro autora monografie velmi přínosné v osobním pohledu skladatele na svojí kompoziční činnost.[43]

Druhá monografie, kterou Jan Kapusta[44] začal tvořit již v roce 1958 s názvem *Zábřežská léta Václava Kálika*[45] se důkladně, se sociálně - psychologickými aspekty, věnuje Kálikovým dětským a mládeneckým létům (1891-1909). Kapusta sleduje, jaký vliv měla jeho dětská a dospívající léta v Zábřehu na jeho osobní život a uměleckou tvorbu. Podle autora získal Kálik v Zábřehu nejen velmi dobré všeobecné vzdělání, ale také velmi dobré teoretické i praktické hudební vzdělání. Hudební dění v Zábřehu a také aktivní zapojování do hudebních činností, podle autora, bezprostředně ovlivnilo a podpořilo jeho tvůrčí talent.[46] *„Je však zajímavé, že šíře skladatelových zájmů se v podstatě konstituovala už za studentských let. V Zábřehu si vlastně Kálik ozkoušel všechny obory své příští činnosti.“*[47] V zábřežských létech, podle autora, také Kálik poznává krásu severní Moravy, ke které se později ve své tvorbě mnohokrát navrací. V předposlední kapitole se

39 VRATISLAVSKÝ 1961.
40 Nezmiňuje se o sboru *Laudetur Jesus Christus*, jen ho cituje v seznamu Kálikovy sborové tvorby.
41 Dokládá to korespondence mezi Janem Vratislavským a Marií Kálikovou. Korespodence je uložena v SZMO.
42 Marií Kálikovou (1893 Křídla u Nového Města na Moravě-1972 Praha), rozená Pokorná, studovala na Univerzitě Karlově češtinu a zpěv, studovala na Sorboně a věnovala se hudbě, zvláště zpěvu. Po smrti Václava Kálika se pečlivě starala o jeho skladatelskou pozůstalost a byla velkou propagátorkou jeho díla.
43 *Vzpomínkové záznamy* Václava Kálika jsou v nezpracované podobě uloženy v SZMO a z tohoto důvodu mi k nim nebyl umožněn přístup.
44 Jan Kapusta (1932 Česká Třebová-2011 Polička), český muzikolog. Vystudoval gymnázium v Lanškrouně a hudební vědu, estetiku a dějiny hudby na Filozofické fakultě Palackého univerzity v Olomouci. Ve své badatelské činnosti se věnoval především uměleckým a kulturním dějinám severní Moravy a východních Čech (Litomyšlsko a Poličsko). Z hudebních skladatelů to jsou především Bohuslav Martinů, Václav Kálik a Josef Růžička). Jeden ze zakladatelů nadace Bohuslava Martinů. Je specialistou na sociální vztahy a funkce v hudbě 19. století. Kromě hudby se zabýval také dějinami výtvarného umění a byl významně činný v oblasti dramaturgické a organizační.
45 KAPUSTA 1972.
46 Jak jsem již uvedla v první kapitole, velký vliv na Kálika jistě měla osobnost profesora Františka Waice.
47 KAPUSTA 1972, s. 29.

autor tomuto vztahu, Kálika a severní Moravy, věnuje podrobněji. Podle Kapusty se ve skladbách vážící se k severní Moravě objevuje vždy i prvek milostný, jenž vyjadřuje nějaký osobní Kálikův motiv.

V závěru publikace Kapusta vysvětluje, jak Kálik komponoval a jaké vnitřní pohnutky skladatele vedly k jeho osobitému stylu:

„Hluboké vědomí morální povinnosti věnovat se po zkušenosti ze severní Moravy lidovýchovné práci nepramenilo snad z nějakého vnějškového, přechodného zájmu, nýbrž z vnitřního přesvědčení. Oddaná činnost dirigentská, přednášková, popularizační, organizování pěvectva na venkově byly toho projevem. Něco zaníceně obrozenského, buditelského bylo v té práci.“[48]

„Citově nikdy o nutnosti psát hudbu českou nepochyboval. Rozumovou oporu dostala tato orientace víceméně na základě zkušeností slezských a severomoravských. Kálik znal cenu národnosti. Dlouholeté boje menšin o život, celoživotní úsilí otcovo, profesorů gymnasia a veřejných pracovníků, uvědomovací vliv národní hudby Smetanovy a Dvořákovy i aktuálnost této otázky za kruté světové války a osvobozovacího boje z úvah o umělecké koncepci své hudby nemohl a ani nedokázal vyloučit.“.[49]

Kapusta ve své práci důkladně přihlíží k celkové situaci na severní Moravě na přelomu století. Kniha je zpracována na velmi důkladném a bohatém pramenném podkladě a na konzultacích s Mariií Kálikovou.[50] Více rozpracovaná témata z této publikace lze nalézt, ještě před vydáním v letech 1958-1970, v samostatných příspěvcích pro časopisy a sborníky.[51]

48 Tamtéž s. 32.
49 Tamtéž s. 32-33.
50 Manželka Václava Kálika, viz pozn. č. 42.
51 Např. Jan Kapusta podrobněji rozvinul otázky vztahu zábřežských let a charakteru hudební tvorby Václava Kálika v diskuzním příspěvku na Kálikovské konferenci v Opavě, viz poznámka č. 23.

c) Specializované studie k Václavu Kálikovi

Ve sborníku z konference uspořádané Slezským muzeem v Opavě,[52] který byl rozmnožen pouze ve strojopisu jako neprodejný materiál pro potřeby badatelů, nalezneme 12 studií k celé Kálikově životní tvorbě a činnosti. Názory a vyvozené závěry v některých příspěvcích na Kálikovu činnost a tvorbu, ve snaze vyzdvihnout skladatelovu tvůrčí originalitu, dle mého názoru, nejsou vždy argumentačně přesvědčivé.

První studie[53] patří Karlu Boženkovi.[54] Boženek se v ní snaží oprostit Kálika z obvyklého zařazení většiny autorů dosavadní literatury mezi skladatele tradicionalisty, tedy ty, kteří kompozičně nepřináší nic nového a tedy neurčují nové směry vývoje v české hudbě. Autor se odvolává na Helferta a na jeho *Českou moderní hudbu*,[55] jež prý podle něj měla zásadní vliv na dosavadní hodnocení Kálikovy tvorby. V závěru vymezuje Kálikovu tvorbu takto: „*Dílo Václava Kálika zaujímá ve slohovém vývoji české hudby 20. století místo zcela zvláštní, tím, že základní principy jeho tvorby zůstávají nezměněny od počátku jeho skladatelské produkce až po její závěr. Jeho cesta nevedla po linii stupňování napětí chromatickou alterací základní akordické struktury, ale jeho přínos spočíval především v dialektické negaci podstaty klasicismu a romantismu v návaznosti na slohotvorné principy předcházející melodicko-harmonickému myšlení. Výchozím bodem pro získání nových možností hudebního výrazu se stal barokní styl, jehož transpozice do hudební myšlenkové roviny 20. stol. je jeho hlavním přínosem pro českou hudbu.*“[56]

Autor zde kladně vymezuje vztah Kálika se Smetanou, Foerstrem, Novákem, Sukem, Ostrčilem a jeho vrstevníky, zvláště v náklonnosti ke tvorbě sborové a vysvětluje v čem Kálik na tyto skladatele navazuje.

Další příspěvek do tohoto sborníku napsal Jaroslav Šeda. Zabývá se *Preludiem Václava Kálika.*[57] Václav Felix píše o *Tektonické stránce tvorby Václava Kálika*[58] a Jan Vratislavský o *Komorní tvorbě Václava Kálika.*[59] Studie Josefa Plavce se věnuje *Symfonické tvorbě Václava Kálika*[60] a Jaroslav Procházka pojednává o *Václavu Kálikovi v České filharmonii.*[61] *Kálikovou*

52 SBORNÍK 1971.
53 BOŽENEK 1971.
54 Karel Boženek (1938 Valašské Klobouky), hudební kritik a teoretik, dramaturg a vysokoškolský pedagog, dlouholetý vedoucí muzikologického oddělení v SZMO.
55 HELFERT 1937, s. 121.
56 BOŽENEK 1971, s. 11.
57 ŠEDA 1971.
58 FELIX 1971.
59 VRATISLAVSKÝ 1971.
60 PLAVEC 1971.
61 PROCHÁZKA 1971.

operní tvorbu rozebírá Rudolf Rouček.[62]

Kromě příspěvků Jaroslava Šedy, Václava Felixe, Jana Vratislavského, Josefa Plavce, Jaroslava Procházky a Rudolfa Roučka, zde najdeme také studii, která nese název *Sborová tvorba Václava Kálika*[63] od Emilie Suderové. Autorka chronologicky shrnuje bádání o Kálikově tvorbě sborové a chronologicky uvádí všechny Kálikovy sbory a stručně je komentuje.

Další příspěvek Rudolfa Fikrle, nesoucí název *Prameny Kálikovy tvůrčí činnosti,*[64] rozsáhle rozebírá Kálikovy inspirační zdroje. Fikrle se zabývá od intimity skladatelova srdce (vztah k ženě, láska a čistota srdce nade vše, matka a život bez ní), přes přírodní náměty (česká krajina, rodné Slezsko v němž se střetávaly vlivy české a německé), až k problematice dobové.

Autor příspěvku zde uvádí, že typický Kálikovský zvuk nás provází po celou jeho tvorbu a že Kálik hned od počátku své skladatelské činnosti měl jasně stanovený vyšší cíl, který zůstal nezměněn až do jeho smrti. Tímto vyšším cílem je láska, která přemůže všechnu nečistotu, se kterou se ve světě setkáváme. Podle Fikrleho byl Kálikův cíl následující: *„chtěl být skladatelem v pravdě českým, hledajícím cestu k srdci každého českého člověka bez rozdílu, do jaké společenské třídy se hlásil.“*[65]

Dále Fikrle uvádí, že spíše než lidová píseň jako zdroj inspirace, byl mu vztah k rodné zemi, kořenící však ve vztazích k lidem a krajině.[66] Z tohoto příspěvku je zřejmé, jak je Kálikovo dílo velmi prostoupeno tím, že vyrůstal bez své matky, se kterou se ani v dospělosti nesetkal. Kálik však nezvolil cestu truchlení, ale láskyplného životního nadhledu, se kterým se chce dělit. Autor v závěru příspěvku rozděluje a charakterizuje Kálikovy skladby, podle toho jak jsou zkomponované, do třech skupin - lyrické, velebné a monumentální.

62 ROUČEK 1971.
63 SUDEROVÁ 1971.
64 FIKRLE 1971.
65 Tamtéž s. 162.
66 Tamtéž s. 164.

d) Studie v časopisech

Prvním hodnocením sborové tvorby Václava Kálika, publikovaným ještě za jeho života, je studie Karla Hanfa: *Sborová tvorba Václava Kálika.*[67] V roce 1929 označuje Hanf Kálika za skladatele, jenž předčí všechny své vrstevníky v tvorbě sborové. Hanf se v té době však mýlil, když předpokládal, že Kálik již svou sborovou tvorbu uzavírá[68] *„a obrací se od tohoto intimního formátu sborového, ale i od menších forem klavírních a komorních.“*[69] Domníval se, že Kálik směřuje k tvorbě dramatické, jež by nám v budoucnu měla přinést velká překvapení. Následují vůbec první rozbory všech[70] Kálikových sborů. Při rozboru *Čtyř mužských sborů* zde autor vřazuje Kálika do linie „*Smetana-Foerster-Kálik*“, jako vnější znaky tohoto zařazení uvádí: *„Vřelost projevovaná širokou nepřetržitou kantilénou bohatého toku melodického, rytmického a deklamačního. Nebylo by nesnadno toto přirovnání dokumentárně doložit ukázkami“*.[71] Při rozborech sborů autor zachovává chronologické pořadí.

Dalším, kdo zpřehledňuje Kálikovu sborovu tvorbu, necelý rok po jeho smrti, je Josef Plavec.[72] Ve studii: *Za velkým realistou sborové tvorby*[73] Plavec upozorňuje na fakt, že Kálikovy sborové skladby dosud stále, zůstávají ve větším množství v rukopise. Autor hovoří o Kálikových mnohých kontaktech s cizinou a o jeho velké znalosti ve všech oblastech umění, které obohatily do jeho tvorbu. Sám Kálik se prý vyjádřil v tomto smyslu: *„Myslit evropansky, ale kořeny své bytosti tkvíti pevně v rodné zemi a svém lidu.“*[74]

e) Obecná pojednání k dějinám hudby a k sborovému zpěvu

Helfert ve své *České moderní hudbě*[75] zařazuje Kálika mezi tradicionalisty. Nazývá Kálika především skladatelem sborovým. Jeho jasný prozíravý pohled na věci se snaží o definici těchto autorů (Bořkovec, Kálik, Aim, Vomáčka, Kvapil atd). Helfert jasně věděl, že tato skupina skladatelů, jde jiným směrem než jiní skladatelé, kteří šli proudem novátorství a změn.

67 HANF 1929.
68 Kálik dokončil svůj poslední sbor „první etapy“ v roce 1925 (*Podzimní den*), odmlčuje se v kompozici sborů na 8 let. Až v roce 1933, žijící již v Nymburce, začíná opět komponovat sbory (*O přebolením bolu* a první smíšený sbor *Za otcem* ad.). Mezi touto sborovou prodlevou se však věnuje kompozici instrumentální hudby (*1. symfonie Mírová, 1926; Preludium pro smyčce a orchestr, 1931 atd.).* Sborové tvorbě se Kálik věnuje až do konce svého života (*Srdce, 1951)*.
69 Tamtéž, s. 89.
70 Všech sborů, které Kálik do roku 1929 napsal. Nevěnuje se pouze *Čtyřlístkům lidových písní (*úpravám lidových písní pro sbor) a *Pěveckým heslům.*
71 Tamtéž, s. 82.
72 Josef Plavec (1905 Heřmanův Městec-1979 Praha), český muzikolog, sbormistr a skladatel.
73 PLAVEC 1952.
74 Tamtéž, sl. 1.
75 HELFERT 1937, s. 121.

V prvním díle kolektivní práce *Dějiny české hudební kultury 1890-1945*[76] je zmínka o neuspokojivé pramenné situaci u mnoha skladatelů této generace. Je zde uvedeno, že hudební oddělení národního muzea má menší celky nebo části pramenných dokumentací k Václavu Kálikovi.[77] Ostatní materiály jsou prý rozptýleny v ostatních muzeích v českých zemích (v Ostravě Milana Balcara, Václava Kálika, Jana Šoupala atd.). Ve druhém díle[78] této práce je Kálik opět vřazen mezi autory navazující na tradici české romantické hudby (Vomáčka, Kaprál, Kálik, Schäfer, Jirák, Axman, Kvapil ad.) a to oproti progresivním tvůrcům ovlivněným Aloisem Hábou (Miroslav Ponc, Karel Reiner ad.) a dále oproti těm, kteří se nechali inspirovat např. Pařížskou šestkou apod. Vedle toho stojí skladatelé, kteří do určité míry užívali nové výrazové prostředky (např. Iša Krejčí ad).

V publikaci Evžena Valového[79] je Kálik zmíněn jako hluboce citlivý a lyrický skladatel sbormistr známý především jako sbormistr PSJU a vysoce ceněný pro své úpravy lidových písní.

Vladimír Gregor ve své knize[80] zmiňuje Kálika především jako syna Františka Kahlika - prvního ředitele českého matičního gymnázia v Zábřehu na Moravě, ve kterém se v té době dostalo budoucím skladatelům jako K.B. Jirákovi, S. Adamovi a také V. Kálikovi dobrého hudebního vzdělání. Vyzdvihuje význam regenschoriho Františka Hýbla a profesora zpěvu a dirigenta každoročních hudebních slavností Františka Waice, který tam přišel na pět let z Olomouce.[81] Autor zde oceňuje vřelý vztah Kálika k přírodním krásám severní Moravy, ze kterých čerpal ve své tvorbě po celý život. Zajímavost, kterou zde Gregor uvádí je, že lidové písně mu dodal ze svých folkorních sběrů další spolužák z gymnázia Bohuslav Indra.[82]

Zdeněk Zouhar[83] v úvodu své knihy *Sborová tvorba Bohuslava Martinů*[84] dělí skladatele na ty, jejichž dílo se jeví jako výrazné a tedy *„živoucí“*, a na skladatele sbormistry *„nižšího řádu“*, kteří rozvíjeli především modely Foerstra či Nováka. Své hodnocení zdůvodňuje následovně:

76 DČHK 1972, s. 33.
77 Také k V. B. Aimovi, M. Krejčímu, J. Kubelíkovi, F. Neumannovi, O. Jeremiášovi ad.
78 CHK 1981, s. 226.
79 VALOVÝ 1972, s. 174.
80 GREGOR 1987, s. 35, 37-38.
81 Tamtéž s. 37-38.
82 Bohuslav Indra (1891 Bludov-1961 Šumperk). Jeho sbírka Severomoravské písně lidové vyšla později tiskem (Zábřeh 1919). Indra sám nasbíral na 800 písní, dnes uložených v ústavu pro etnografii a folkloristiku ČSAV v Brně. Ještě po druhé světové válce se účastnil písňových sběrů na Hlučínsku a Těšínsku.
83 Zdeněk Zouhar (1927 Kotvrdovice-1911 Brno) muzikolog, skladatel, pedagog, přítel Bohuslava Martinů.
84 ZOUHAR, 2001 s. 16-20.

„...textová předloha obvykle určuje i hudební výstavbu; zhudebnění je převážně správné deklamačně a proto sylabické; obsahově proniká idea sociální a transformovaně i nacionální; rytmika je podřízena textu; hlasová faktura tvrdošíjně čtyřhlasá a fakturové kontrasty zřídka; dynamika nepřináší (a ani příliš nemůže) nic zvláště podnětného; označení přednesu bývá v poznámkách až přebujelé (viz zvl. díla Kálikova).“[85]

1.2. Prameny

V této kapitole sumarizuji:

1. prameny notové (rukopisy, tisky),
2. prameny nenotové (korespondence, smlouvy a jiné písemné dokumenty jako plakáty a programy z koncertů, dobové novinové články a časopisecké články).

a) pozůstalost Václava Kálika v SZMO

b) Instituce v Praze

a) pozůstalost Václava Kálika v SZMO

Muzikologické pracoviště ve Slezském zemském muzeu v Opavě (dále jen SZMO) vzniklo roku 1967 pod vedením Karla Boženka[86] a začalo budovat své sbírkové fondy od počátku roku 1968. Od roku 1988 vede toto pracoviště P. Koukal.[87]

V SZMO[88] je uložena největší část pozůstalosti Václava Kálika. Veškeré materiály jsou zde řazeny tematicky a tak i kálikovské archiválie leží rozděleny podle svého charakteru. Ve fondu A[89] nalezneme celkem 68 Kálikových skladeb v rukopise. Ve fondu M[90] je uloženo 24 kusů jeho tištěných skladeb. Značnou část této pozůstalosti tvoří korespondence, která je uložena ve fondu G.[91] Dále je zde uloženo 570 kusů novinových výstřižků (fond I[92]), ve fondu H[93] najdeme 17 nosičů

85 Tamtéž s. 19.
86 Viz pozn. č. 54.
87 Petr Koukal (1952 Olomouc), muzikolog, organolog.
88 http://ces.mkcr.cz/cz/psb.php?idpsb=1089
89 Rukopisy a staré tisky.
90 Notový materiál tištěný a rozmnožený.
91 Písemnosti a pozůstalosti osobností slezského regionu.
92 Články, referáty, kritiky, výstřižky.
93 Zvukové nahrávky.

s nahrávkami Kálikových skladeb, ve fondu C[94] 142 programů a dalšího materiálů a ve fondu J 27 složek s fotografiemi Václava Kálika[95]

V SZMO se mimo to také nachází ještě nezpracovaná pozůstalost Václava Kálika, která podle odpovědi vedoucího muzikologického pracoviště PhDr. Petra Koukala obnáší především diáře a vlastní skladatelovy poznámky. Jak Kapusta tak i Vratislavský uvádějí ve svých publikacích v literatuře *„Vlastní zápisky“* Václava Kálika bez jakéhokoli dalšího údaje. Domnívám se tedy, že *„vlastní zápisky“* jsou právě tyto Kálikovy vlastní poznámky, které výše zmiňuji. K těm tedy bohužel ještě nemáme přístup. To, že se k nim autoři Kálikovy biografie - Vratislavský a Kapusta dostali, bylo díky Marii Kálikové, u které se pozůstalost nacházela ještě před tím, než jí odevzdala do SZMO.

V závěru této práce (v dodatku) uvádím soupis pozůstalosti Václava Kálika v SZMO, který by měl usnadnit práci dalším kálikovským badatelům.

b) Instituce v Praze

Městská knihovna

V městské knihovně v Praze se nachází celkem 38 kusů notových i nenotových pramenů. Nalezneme zde sborník[96] z konference uspořádané Slezským muzeem v Opavě, 3 monografie,[97] soupis členů Přítomnosti,[98] soubor výstřižků (2 kusy). Dále je zde 7 tisků mužských sborů,[99] 6 tisků ženských sborů,[100] 11 tisků smíšených sborů[101] a 7 tisků instrumentálních skladeb.[102]

Národní knihovna ČR (hudební oddělení)

V národní knihovně se nachází celkem 28 kusů notových i nenotových pramenů: Sborník,[103]

94 Programy, plakáty, pozvánky z koncertů.
95 Fotografie z regionálních představení a koncertů a fotografie, které se vážou k osobnostem regionu.
96 *Václav Kálik a jeho místo v české hudební kultuře* viz pozn. č. 18.
97 VRATISLAVSKÝ 1961 - 2x; KAPUSTA 1972.
98 PŘÍTOMNOST 1928.
99 *Z domoviny, Apostrofa, 4 sbory mužské, Letní den, Můj kraj, Návrat do vlasti, Na uhelném trhu.*
100 *Její kraj, Jaro 2x* (jednou samostatně, podruhé obsažené v: *Ženské sbory bez doprovodu i s doprovodem*, sestavil Jan Ledeč, SHV Praha, 1963), *Podzimní den, Svět dětí, Návrat.*
101 *Září, Polka, Smíšené sbory a capella: Jarní den, Domov, Hrom a housle, Zdravice, Zpěv noci osvobození, Peřeje, Září, Za otcem), Zpěv noci osvobození.*
102 *Sonáta pro housle a klavír, Preludium pro smyčcový orchestr, Suite pro klavír, II. Synfonia, 1. symfonie - Mírová, Zlá láska, Intermezzo.*
103 Viz pozn č. 52.

dále obě monografie o V. Kálikovi.[104] Ostatní položky zahrnují notové prameny – tištěné skladby Václava Kálika.

Národní muzeum – České muzeum hudby (Hudebně-historické oddělení)

V ČMH je uloženo celkem 18 kusů notových pramenů. K některým skladbám jsou připojeny i autografy skladatele.[105]

Český rozhlas Praha

V archivu ČRo ve fonotéce se nacházejí tyto nahrávky Václava Kálika: *Andulko, hubinko, , Domov, Hájku hájku, Chodské písně, Intermezzo, Jaro, Lásky div, Letní den, Můj kraj, Návrat, Návrat do vlasti, Okolo Boutína, Ó řebíčku zahradnický, Peřeje, Pod Zděchovem, Poděbradská brána, Podzimní den, Polka č. 1., Praha, Preludium pro smyčce, Pršelo, byla tma, První sbory-Slezské lesy, č. 2., Ráno, Rybník, Slezské lesy, Sonáta pro housle a klavír, Sousedská č. 2., Suita pro klavír, Svět dětí, Svítání, 1. symfonie-Mírová, Šáteček, Šest českých tanců, Tancuj tancuj vykrúcaj, Trhala jahody, Tři české tance, U Janka, U potoka, Večer, Věneček, Za tou naší stodoličkou, Září, Zazpíval on sobě, Zlá láska, Zpěv noci osvobození, Ztratila se kravarečka, Fuga, U Janka.* Většinu je možné nalézt v elektronické databázi hudebních snímků.[106]

Český hudební fond

V Českém hudebním fondu je uloženo a k zapůjčování určeno celkem 55 skladeb Václava Kálika.[107]

Shrnutí

Z výše uvedené literatury o Václavu Kálikovi vyplývá, že je skladatel chápán v kontextu celé své tvorby především jako skladatel - sbormistr, známý především pro svá sborová díla a pro obětavou celoživotní práci s mnoha sborovými tělesy. Pohled více autorů řadí Kálika mezi tzv. tradicionalisty, kteří jdou ve šlépějích českých výrazných osobností jako byl Foerster, Novák či Suk. Doposud postrádáme v této literatuře zásadnější analýzy a obecné vyhodnocení nejen jeho sborové tvorby.

104 VRATISLAVSKÝ 1961 2x, KAPUSTA 1972.
105 http://nris.nkp.cz/HK/Katalog.aspx?sigla=ABX002
106 http://www2.rozhlas.cz/archivy/
107 Více na http://www2.rozhlas.cz/archivy/

3. Charakteristika kompoziční řeči ve sborové tvorbě Václava Kálika

3.1. Rozdělení sborové tvorby do tří etap

V této kapitole dělím Kálikovy sborové kompozice do tří oddílů, a to podle místa, kde Václav Kálik žil, působil a většinou i komponoval. Sbory v těchto třech jednotlivých etapách spolu nějakým způsobem souvisejí, mají něco společného. Vycházejí totiž ze společných literárních námětů, jsou komponovány podobnými kompozičními prostředky. Pro každé období vybírám 2 sbory či cykly sborů, na kterých se snažím ukázat a přiblížit Kálikův kompoziční jazyk v každé konkrétní etapě.

Jak zmínil již Jan Kapusta,[108] Kálik napsal během zábřežských let mnoho skladeb. Ty však ve většině, v Praze roku 1914, spálil.[109] Z jeho dětských let se nám zachovaly let pouze dvě skladby pro klavír: *Menuet* a *Horská ukolébavka*. V Zábřehu sice zkomponoval také nějaké sbory, žádný z nich však není dochován. Proto jako první významné působiště uvádím až to pražské, kde od roku 1909[110] Václav Kálik začíná studovat na konzervatoři. Od této doby máme jeho sborovou tvorbu již zachovanou.

3.1.1. Pražské působiště - léta 1908-1925

a) úvod

Do Prahy na konzervatoř k Vítězslavu Novákovi přichází Kálik po složení maturity na Zábřežském gymnáziu, roku 1909. V „pražském“ období, zkomponoval sbory *Čtyři Nokturna, Čtyři sbory, Můj kraj, Návrat, Návrat do vlasti, Její kraj, Duben, Letní den, Apostrofa, Podzimní den.*[111]

Sbory komponuje nepřetržitě od roku 1912 až do roku 1920. Po pětileté přestávce,[112] komponuje roku 1925 sbor *Podzimní den*. Pěveckým heslům a úpravám lidových písní, které v této době zkomponoval, se věnuji v následujících kapitole.

Václav Kálik složil v tomto období celkem 3 cykly mužských sborů, 5 mužských sborů, 3

108 KAPUSTA 1972, s. 24

109 *„V červenci 1914 jsem zničil velkou část své dosavadní veškeré tvorby, co jsem do té doby měl – a bylo toho hodně, skladby orchestrální, pohádková opera, díla komorní, kantátová atd., nejsa spokojen s takovou hudbou, příliš moderní, evropanskou, - řekl jsem si, že musím hledat jiný výraz, jinou hudbu: zdravou a českou.*“ Václav Kálik, *Vzpomínky. Rukopis.* Tamtéž s. 24 - pozn. pod čarou č. 39.

110 VRATISLAVSKÝ 1961, s. 28.

111 Přestože žil v této době Kálik v Praze, většinu sborů složil v Novém Veselí na Moravě, kde trávil svůj volný čas. To však nemění nic na tom, že v té době působil v Praze.

112 Mezi léty 1921-23 komponuje jen *Slovácký čtyřlístek, Jihočeský čtyřlístek a Sedm lidových písní pro mužský sbor.*

cykly ženských sborů a 1 ženský sbor. Smíšeným sborům se v této době zatím kompozičně nevěnoval. Níže uvádím přehled Kálikových sborů z let 1912-1925, též s časem a místem vzniku.

- *Čtyři Nokturna* z roku 1912 (leden - květen) v Praze, pro mužský sbor

1. *Večer* - E. Mikhail
2. *Slezské lesy* - P. Bezruč
3. *Květnový večer* - J. Rokytka
4. *Večer v lukách* - na slova lidové písně moravské

- *Čtyři sbory* č. 1.-3. z let 1913-14, č. 4 z roku 1916 v Novém Veselí, pro mužský sbor

1. *Vánoční* - na slova Des Knaben Wunderhorn
2. *Les* - N. Lenau
3. *Vinice* - A. Sova
4. *Září* - K. Toman

- *Můj kraj* v září 1916 v Novém Veselí, cyklus mužských sborů

1. *Pohled do kraje* - J. Vrchlický
2. *Podzimní silnice* - J. Vrchlický
3. *Rybníky* - A. Sova
4. *Horský kraj* - A. Sova
5. *Silnice* - na vlastní slova

- *Návrat* o vánocích 1916 v Novém Veselí, cyklus prvních ženských sborů na slova A. Vivantové

1. *Návrat*
2. *Uvítání*
3. *Oslovení*

- *Návrat do vlasti* v lednu 1917 v Praze, pro mužský sbor na slova O. Theera

- *Její kraj* v srpnu 1917 v Novém Veselí, cyklus tří ženských sborů

1. *Oblaky* - J. Neruda

2. *Pole* - A. Sova
3. *Most* - J. Mahen

- *Duben* na jaře 1919 v Novém Veselí, ženský sbor na vlastní slova

- *Letní den* v září 1919 v Novém Veselí, dva mužské sbory

1. *Jitro* - J. Tkadlec
2. *Večer* - J.V. Sládek

- *Apostrofa* v září č. 1. a v prosinci č. 2, 1920 v Novém Veselí, dva mužské sbory na slova J. V. Sládka

- *Podzimní den* v červnu 1925 v Praze, cyklus ženských sborů

1. *Ráno* - J. S. Machar
2. *Večer* (dvojsbor) - V. Padovská

Pro zkoumání tohoto období je nutné vědět kdy a za jakých podmínek pracoval Kálik se sborovými tělesy. Jak víme, Václav Kálik začal se sbormistrovstvím již v Zábřehu, kde ze studentů několika tříd vytvořil mužský sbor a studoval s ním lidové písně i obtížnější umělé skladby.[113]

Po příchodu do Prahy se již roku 1911 postavil do čela početného smíšeného sboru Hudební jednoty absolventů a posluchačů vysokých škol v Praze a o něco později i Pěveckého sdružení Svazu československého studentstva. Oba sbory vedl až do vypuknutí první světové války. Ve druhém zmíněném sboru potkává svojí budoucí ženu Marii Pokornou.[114] V roce 1919 se na krátký čas stává Křičkovým zástupcem v pražském Hlaholu, kde například připravil roku 1920 večer k Foerstrovým šedesátinám. Od roku 1920 do roku 1921vedl sbor Dělnické akademie - Dalibor a mezi léty 1921-1927 vedl PSJU.

Z hlediska textového, využívá Kálik v těchto sborech především poesie těch básníků, které mu pomáhají vyjádřit krásu slezského kraje, lásku k rodné zemi, intimní milostnou lyriku a přírodu ve které se rád toulal. V této první etapě jsou to básníci: Petr Bezruč, Antonín Sova, Karel Toman, Jaroslav Vrchlický, Jan Neruda, Jiří Mahen, Jozef Tkadlec, Josef Václav Sládek, Josef Svatopluk

113 Např. Sukova Varaždínského bána, blíže neznámou skladbu Kuncovu. Vše studoval ne pro veřejnost, ale pro potěšení a radost ze zpěvu. KAPUSTA 1972, s. 52.
114 Viz pozn. č. 42.

Machar, Nicolas Lenau, Annie Vivantová, E. Mikhail, J. Rokytka a V. Padovská.[115]

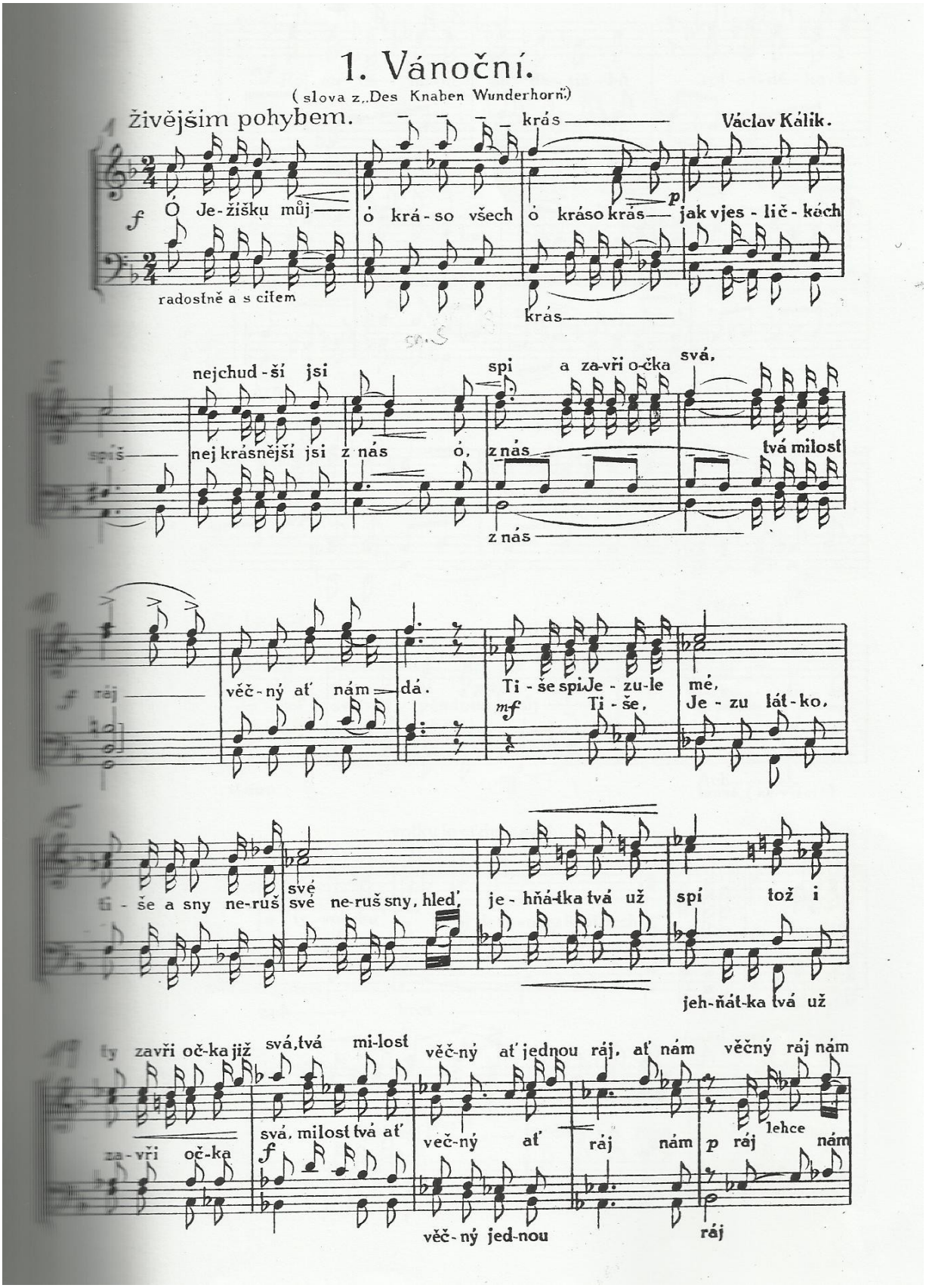
Jako první sbor, na kterém bych chtěla ukázat jakým kompozičním sdělením skladatel vyjadřuje své dojmy z přírody severní Moravy a jaké kompoziční prostředky obecně užívá i v ostatních sborových skladbách, jsem vybrala sbor *Vánoční*[116] ze *Čtyř sborů* pro mužské hlasy. *Čtyři sbory* jsou uváděny v literatuře obvykle jako cyklus, ale podíváme-li se na ně blíže, zjistíme, že se jedná o čtyři sbory, s podobným pastorálním námětem, volně poskládané za sebou. Není zde žádné jiné vnitřní či myšlenkové propojení.[117] Pro druhou analýzu jsem zvolila první Kálikův ženský sborový cyklus *Návrat,* dílo plné intimní a milostné lyriky.

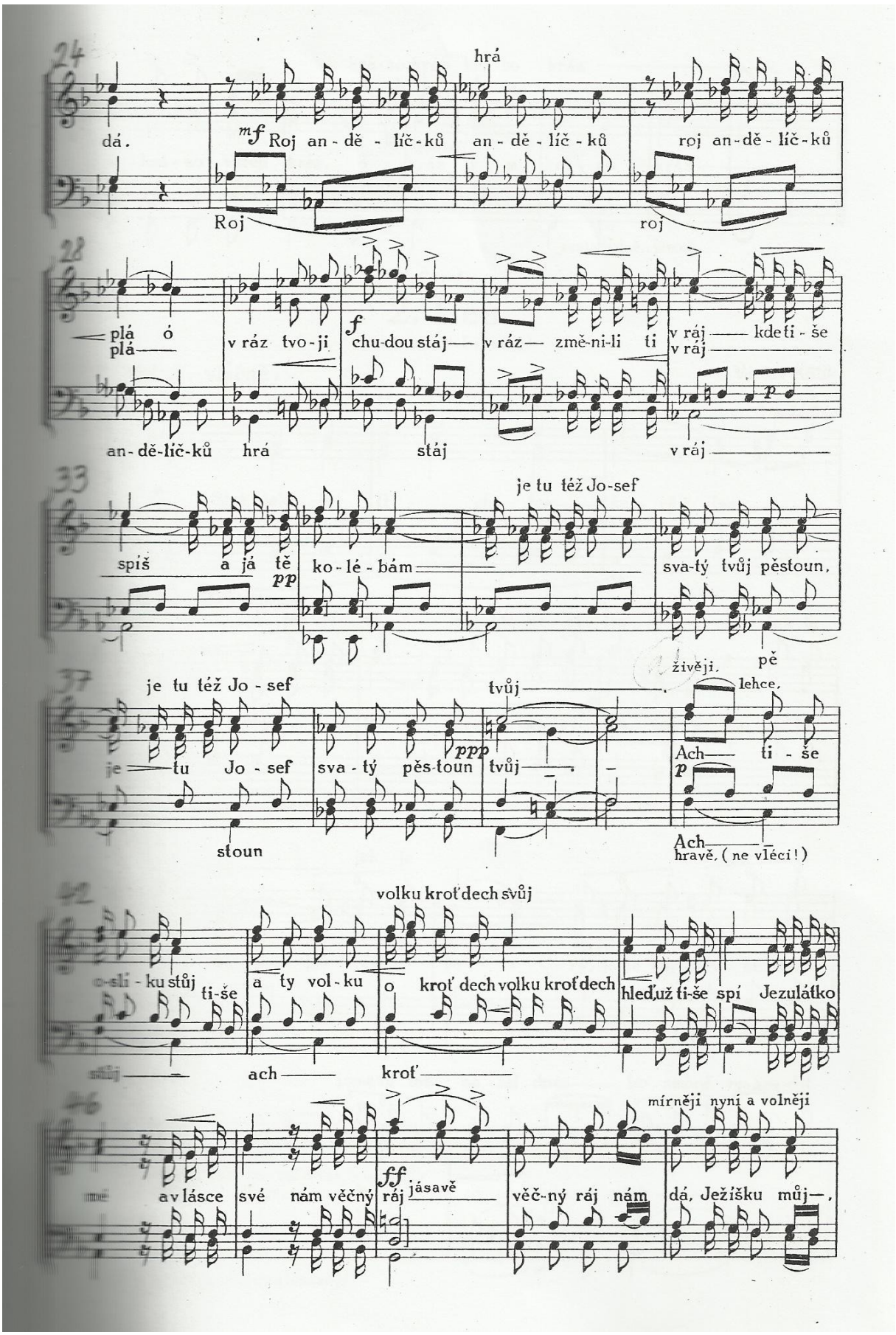
b) Kompoziční rozbor

- 1 sbor - ***Vánoční*** z cyklu mužských sborů *Čtyři sbory*

Čtyři sbory z let 1913-1914 jsou druhé sborové dílo, které Kálik zkomponoval v tomto „pražském období“. Všechny tyto čtyři mužské sbory reflektují skladatelovy dojmy z přírody severní Moravy. První skladba *Vánoční,* na slova lidové poezie z německé sbírky Des Knaben Wunderhorn, je vzpomínkou na vánoce prožité v dětských letech v Zábřehu. „*...reminiscencí poněkud posmutnělého pozadí, upomínající vánoční večery trávené nikoliv v kruhu rodiny, ale bez přítomnosti matky a mimo domov.*“[118]

115 Křestní jméno u tří posledních zmíněných autorů se mi nepodařilo dohledat.
116 Z let 1913-1914.
117 To nám může potvrdit také to, že sbory byly provedeny po prvé vždy jednotlivě. Viz dodatek č. 2 - Chronologický soupis sborové tvorby Václava Kálika.
118 KAPUSTA 1972, s. 25.

1. Vánoční.
(slova z „Des Knaben Wunderhorn".)
živějším pohybem.
krás
Václav Kálik.
f Ó Je-žíšku můj
ó krá-so všech
ó kráso krás
p
jak vjes-lič-kách
radostně a s citem
krás
nejchud-ší jsi
spi
a za-vři o-čka
svá,
spíš
nej krásnější jsi z nás ó,
z nás
tvá milost
z nás
ráj
věč-ný ať nám dá.
Ti-še spi Je-zu-le mě,
mf Ti-še,
Je-zu lát-ko,
ti-še a sny ne-ruš
své ne-ruš sny, hleď,
je-hňá-tka tvá už
spí
tož i
jeh-ňát-ka tvá už
ty zavři oč-ka již svá, tvá mi-lost
věč-ný ať jednou ráj, ať nám
věčný ráj nám
za-vři oč-ka
svá, milost tvá ať
f
več-ný ať
ráj nám
lehce
p ráj nám
věč-ný jed-nou
ráj

24
dá.
mf Roj an-dě-líč-ků
hrá
an-dě-líč-ků
roj an-dě-líč-ků
Roj
roj
28
plá ó
plá
v ráz tvo-ji
f chu-dou stáj
v ráz změ-ni-li ti
v ráj kde ti-še
v ráj
an-dě-líč-ků hrá
stáj
v ráj
33
je tu též Jo-sef
spiš a já tě
pp ko-lé-bám
sva-tý tvůj pěstoun,
živěji. pě
37
je tu též Jo-sef
tvůj
lehce,
je tu Jo-sef
sva-tý pěs-toun
ppp tvůj
Ach ti-še
p
stoun
Ach
hravě, (ne vléci!)
42
volku kroť dech svůj
o-sli-ku stůj ti-še
a ty vol-ku
o kroť dech volku kroť dech
hleď už ti-še spí Jezuláťko
ach
kroť
46
mírněji nyní a volněji
av lásce své nám věčný
ff ráj jásavě
věč-ný ráj nám
dá, Ježíšku můj—.

Notová ukázka č. 1: První sbor *Vánoční* z cyklu mužských sborů *Čtyři sbory*

Jedná se o třídílnou formu (díl a t 1-12, díl b t 13-40, díl a' t 41-56). Repríza (a'*)* se neopakuje doslovně, ale navrací se zde s určitými motivickými prvky z první části.

Pokud jde o tonální plán, celý první díl je pravděpodobně pro svoji vánoční tématiku v „pastorální“ tónině *F dur* a potom přechází do *f moll.* Kompozice dále moduluje do *as moll* (t 25) – *As dur* (t 32) a návrat do *F dur* (t 36).

Jak vidíme, v oblasti harmonie se v tomto sboru Kálik drží striktně terciového systému. Neužívá žádných mimořádných akordických tvarů, harmonie je založena na diatonických trojzvucích. Jediné místo, kde vidíme modulaci založenou na chromatické terciové příbuznosti je takt 38-39. V taktech 10 a 48 používá Kálik mimotonální dominantní nónový akord, kde tón *as* přejde na tón *a*. Takových akordových tvarů a postupů užíval často např. Vítězslav Novák.

Na sborové sazbě a vedení hlasů je zjevné, že byl Kálik dobře obeznámen s technickými možnosti sborových zpěváků. Tenory i basy drží v praktickém rozsahu - I.T - *as-a*^{1}, II.T - *f-f*^{1}, I.B - *B-d*^{1}, II.B - *F-b*. Sazba je homofonní a velmi přehledná. Basy skladatel občas dělí do tříhlasu (např. t 34 a t 48).

Podíváme-li se na práci s textem, komponuje Kálik deklamačním způsobem. Najdeme i místa, kde rozdělí jednoslabičné slovo do dvou not (např. t 3), ale to jen velmi zřídka. Nesetkáme se zde s žádnými intonačně komplikovanými místy a kompozice je tedy vhodná i pro hlasově neškolený sbor.

Již v tomto raném sboru se setkáme u Kálika s modalitou. Nejdříve v taktech 17-19 jde o cikánský modus a potom v taktech 32-37 užívá Kálik dudácké kvinty. Těmito výraznými harmonicko-melodickými znaky chce Kálik docílit pastorální charakter skladby.

Ostatní tři sbory tohoto cyklu přikládám pro úplnost do přílohy.[119]

119 Viz dodatek č. 4.

- ***Návrat***

Svůj první cyklus ženských sborů *Návrat*[120] zkomponoval Kálik na slova italské básnířky Annie Vivantové,[121] v překladu Jaroslava Vrchlického. Jako čtvrtý sbor do cyklu Kálik doplňuje sbor *Duben* z roku 1916[122] na svůj vlastní text. Tento závěrečný sbor tematicky silně koresponduje s předchozími sbory a logicky završuje celý cyklus.

Zdá se, že do tohoto sborového cyklu vnesl Kálik svůj vlastní prožitek, své osobní citové záležitosti. Všechny čtyři části jsou naplněny intimní milostnou lyrikou a to jak v textech Annie Vivantové, tak v jeho vlastním textu.

120 O vánocích 1916 na slova Annie Vivantové.
121 Annie Vivanti (1866 Londýn-1942 Torino), italská básnířka, protagonistka intelektuálního a společenského života v mnoha zemích - Anglie, Itálie, Švýcarslo, USA. Po narození její dcery Vivien 1893, která se začala prosazovat na housle jako zázračné dítě a brzy se stala mezinárodně uznávanou, se Annie Vivanti obrátila v literatuře právě k tomuto tématu a napsala v roce 1905 *The True Story of a Wunderkind* a potom roku 1910 publikovala v Anglii své velmi úspěšné dílo *The Devourers.*
122 V Novém Veselí.

1. *Návrat*

Takt 1-16

Notová ukázka č. 2: první sbor *Návrat* z cyklu ženských sborů *Návrat*

Zvoláním *„Ó kterak slunce zář“*, otevře Kálik celý sbor a soprán vede melodickou linku až na a^2. Po té se celý sbor zklidní a utiší. Kálik se vyhýbá užívání základních trojzvuků a jak můžeme vidět i v jiných sborech, hodně je obohacuje užíváním vícezvuků, zejména septakordů. Plně využívá možností ženského sboru tím, že spodní hlas vůbec nevede na základních tónech harmonie.
Tato první část je hymnického charakteru, důsledně homofonní. Skladatel volí tóninu *C dur* a fanfárové stylizace hlasů opět vycházejí z deklamačního principu a připomínají zvuk žesťů.

Takt 17-58

volněji, výrazně
živě, co nejlehčeji
vzplá - la, můj bra - tře, můj bra - tře, můj bra - tře mi - lý.
p Den byl mi
jemně
18
a hravě, stále stupňovat!
silněji
dlou - hý ne - pří - to - mno - stí tvou
p Den byl mi dlou - hý byl mi
(nástup I. sopránu f již, a nyní prudce stupňovat.)
23
fz Den byl mi dlou - hý
zrychlovat
ne-pří - to-mností tvou, dlou - hý byl mi
dlou - hý, byl mi dlou - hý ne-pří - to - mností tvou
29
ne - pří - to - mno-stí tvou, ff
široce, zvolnit.
že - hnám slad - ké - mu ná - vra - tu
ff
marcato molto v II. alfu Den byl mi dlou - hý ne - pří - to

Notová ukázka č. 3: první sbor *Návrat* z cyklu ženských sborů *Návrat*

V druhém dílu (t 17-58) pokračuje Kálik kontrastně k prvnímu. Je to krátká část polyfonní, v podstatě typická čtyřhlasá fugová expozice, vystihující rytmicky text *„Den mi byl dlouhý nepřítomností tvou“*. V taktu 21 vidíme imitační nástup v kvintě, po té provádí imitaci v taktu 25 a v taktu 31. Ve čtvrtém nástupu (t 31) nepokračuje skladatel stereotypně jak bychom možná čekali, ale poruší imitaci tématu tím, že pokračuje opačným směrem - sestupně a jakmile pozvolna dozní varianta tohoto tématu, přechází do homofonní sazby, čímž reaguje na text *„ó, ty slunce, ó ty zřítelnice , ty má....“*. Celý sbor se v kontextu zhudebňované básně v pohybu opět utišuje a

zklidňuje.

Takt 59-68

Notová ukázka č. 4: první sbor *Návrat* z cyklu ženských sborů *Návrat*

Od taktu 59 se sbor opět navrací do výchozí tóniny C dur, jako na začátku. Zde se jedná se o modifikaci prvního dílu, ve kterém sice soprán ihned nevystoupá na *a²*, ale dostává se k němu později, již v plném vrcholu skladby *„zřítelnice má“* (t 67). V samém vrcholu skladby po subdominantě v C dur Kálik následně moduluje do A dur. Tato modulace oživí vrchol nejen melodicky, ale především harmonicko-tonálně, vzhledem k tomu, že celá skladba se převážně pohybuje stále v *C dur*. Následuje ještě modulace z *A dur* do *F dur* (t 70-71). Hlasy jsou zde vedeny citlivě sekundovým postupem, který je pro zpěváky dobře intonovatelný.

Tak 69-82

Notová ukázka č. 5: první sbor *Návrat* z cyklu ženských sborů *Návrat*

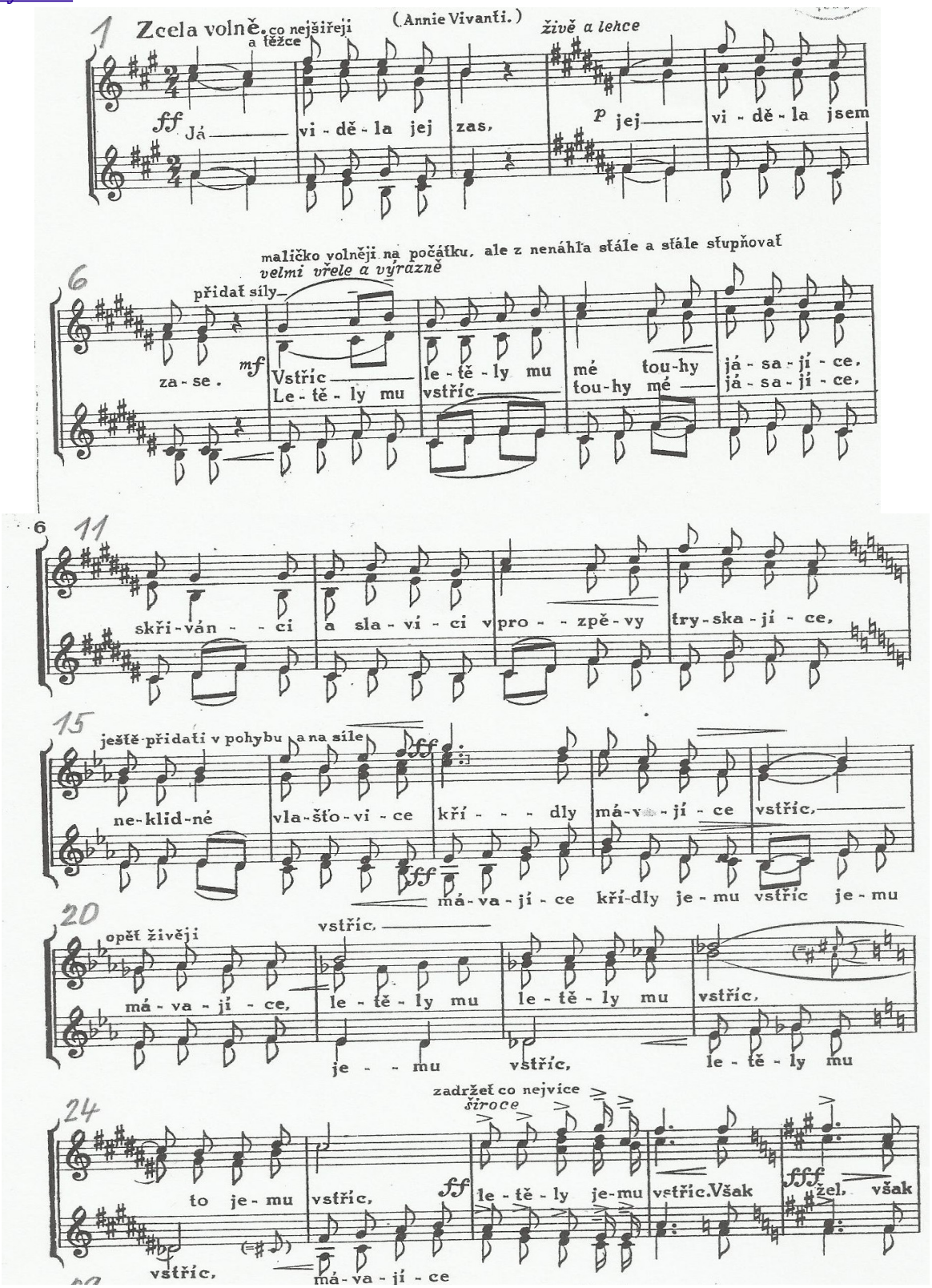
Od taktu 69 (coda) utvrzuje a opakuje text *„ó zřítelnice má“* až do samého konce. Zajímavě působí akord *h dis fis a* v taktech 78 a 80, který má v kontextu skladby lydický charakter a kterým autoři sklonku 19. století obohacovali svojí harmonickou řeč (u nás např. Suk, Foerster, Janáček ad.) Závěr je harmonicky otevřen na kvartsextakordu, což může mít i skrytý význam, jako třeba „očekávání“ či „neopětování“ apod.

Celý sbor je dokonalou kompoziční miniaturou s čistým a jasným harmonickým myšlením.[123]

123 Dle slov Doc. Mgr. Eduarda Douši, Ph.D.

2. *Uvítání*

Takty 1-28

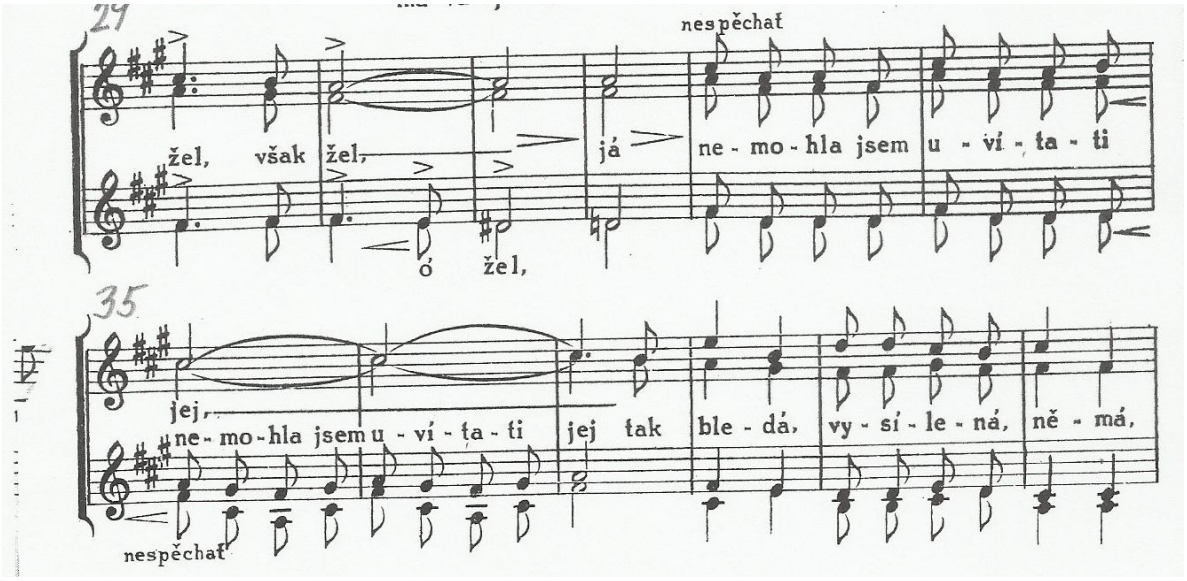

Notová ukázka č. 6: druhý sbor *Uvítání* z cyklu ženských sborů *Návrat*

Druhý sbor *Uvítání* je zajímavý svým bohatým modulačním plánem (od t1-*A*; od t4-*Cis*, od t15-*Es*; od t20-*es*; od t24-*Cis*; od t27-*Fis*; od t 28-*fis*; od t54-*A*).

Od taktu 15 začíná bohatě proměnlivé harmonicko-tonální pásmo (Es-es-Cis-Fis-fis) velmi dobře vystihující text *„neklidné vlaštovky křídly mávajíce vstříc“*. Kálik zvýrazňuje tuto neklidnost interpretační poznámkou *„ještě přidati v pohybu a na síle“* a nebo na jiném místě (t26) poznámkou *„zadržet co nejvíce“*. Na velmi malé ploše zde Kálik zvukovými prostředky dosahuje gradace a napětí, evokující text.

Takty 29-70

Notová ukázka č. 7: druhý sbor Uvítání z cyklu ženských sborů Návrat

„Žel, však, žel však žel, já nemohla jsem uvítati jej tak bledá, vysílená, němá....“

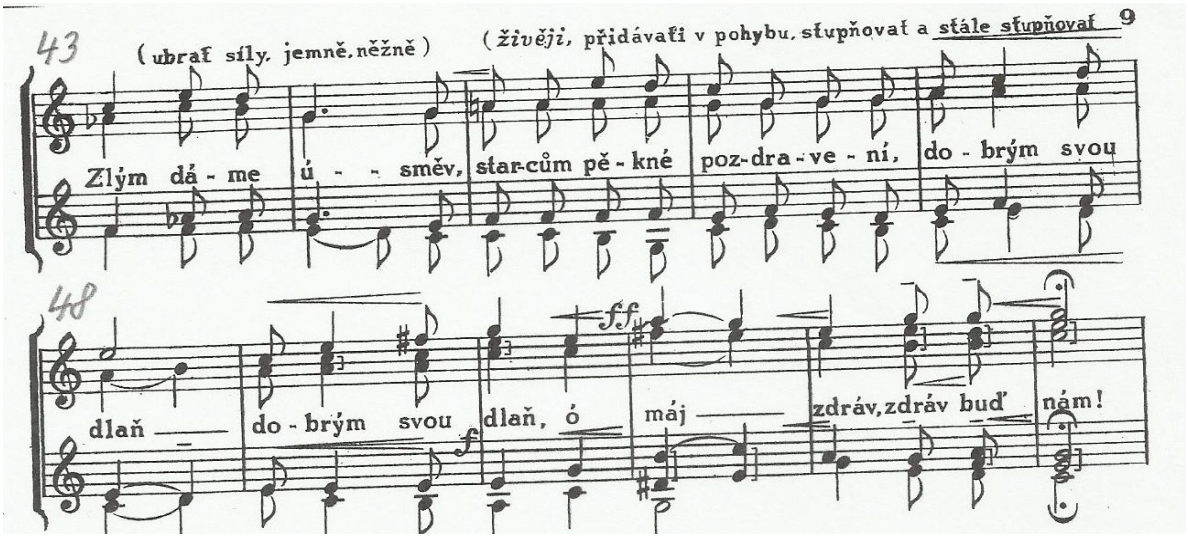
Z vrcholu ve *Fis dur* (t27) z intenzivního *fff* decrescendem postupuje až do *pp* (t42), což opět velmi pěkně vystihuje text. Tónina *fis moll* je ideální pro pozvolnou přípravu na návrat do počáteční

tóniny A dur. V taktu 48 se již tónina připravuje, takt 50 je již dominanta v A dur, takt 52 je subdominanta v A dur a takt 53 opět dominanta v A dur. Od druhé poloviny tohoto taktu se ocitáme již v A dur. Jsme zde na pochybách: *„zda ji zřel...zda ji zřel...zda ji zřel?“ S p*rvním *„zřel“* užije Kálik chromatizaci tónu pro oživení, zda ji opravdu zřel a evokuje tím tak v textu malé pochyby. V taktech 35-37, 44-45 apod. mimo jiné užívá Kálik tzv. smetanovské kvinty a v taktu 44 opět fanfárový postup, který známe již z předchozího sboru. Od taktu 57 se dostává odpovědi, zda ji zřel či ne a začíná radostný závěr. Pro ještě větší zvýraznění hymničnosti užívá Kálik v taktu 62 a 64 dokonce šestizvuku. Rozdělí zde soprán a alt mezi dva hlasy, aby dosáhl spolu s dynamikou závěrečného slavnostního charakteru. Tím spolu s textem vyjádří radost a štěstí.

3. *Oslovení*

Takty 1-53

Notová ukázka č. 8: třetí sbor *Oslovení* z cyklu ženských sborů *Návrat*

Při čtení textu sboru *Oslovení*, si můžeme povšimnout, že Kálik si záměrně vybírá určité harmonické a tonální vztahy, které potom v celém cyklu opakovaně uplatňuje. Tím zřejmě napomáhá sboru, aby si konkrétní místa v určitých tóninách či konkrétní harmonické postupy pamatoval a tím je mohl lépe intonačně interpretovat. Východiskem pro volbu takových prostředků bude jistě konkrétní sbormistrovská zkušenost. V tomto třetím sboru je to opět tónina *C dur*, kterou užil již ve sboru prvním. Modulace v taktu 16 vede do tóniny *A dur.* Tuto tóninu Kálik již užíval ve druhém sboru. V taktu 32 skladba moduluje do *F dur*. Touto symbolikou tónin vyjadřuje přírodní motivy v textu *„Šat zemi slunce uvolnilo bílý a slavné hned bylo vítězem nám, po zimě dlouhé nadějí je nám...“*

c) Shrnutí

Oproti první analyzované kompozici *Čtyři sbory,* již v *Návratu* skladatel plně vytváří sborový cyklus, který je prolnut logickou vnitřní myšlenkou. Jedná se např. o konkrétní výběr harmonických a tonálních vztahů v celém cyklu, o tempové propojení *1. Živě, jásavě - 2. Zcela volně – 3. Zcela volně, těžce - 4. Živě).* Všechny části v cyklu korespondují podobnou lyricko-milostnou a přírodní tématikou:

„Ženský sbor Duben, složený na jaře 1919 na vlastní slova autorova, se připíná těsně celou svou hudební fyziognomií i obsahovou stránku k cyklu Návrat, jehož je vlastně výrazovým vyvrcholením. Pro milostnou žhavost veršů našel Kálik tóny takové intenzity, naléhavosti a vášnivé horoucnosti, že stěží lze si ještě představit stupňování jejich výrazu...Ještě mnohokrát se vrátil k

inspiračnímu zdroji, jímž je láska, ale v jejích vyšších formách, nebo, šlo-li přece jen o milostný projev, pak ve formě zklidněnější.[124]

Cyklicky rozvržená forma předpokládá, že sbory budou zpívány jako celek, není však vyloučeno provedení jen jedné její části. Toto logické, myšlenkové propojení sborů do cyklu započal Kálik vytvářet již v mužském cyklu *Můj kraj,*[125] pokračoval cyklem *Návrat, Jejím krajem, Letním dnem* a *Podzimním dnem.*

Hned po premiéře 14. dubna 1918 ocenil kvality *Návratu* Vladimír Helfert:[126]

„Je věru kupodivu, s jakou definitivností a jistotou rozřešil si zde mladý skladatel obtížný problém ženského sboru a capella, a dlužno sklonit se před tím, jakým ušlechtilým a hlubokým lyrismem a bohatou hudebností dovedl toto své dílo obdařit... Možno říci, že tyto Kálikovy sbory mohly by sloužit za vzor moderního čistého slohu a capella v ženském sboru.“

d) Přehled znaků raných sborů Václava Kálika

1. melodická linka

- sbor není omezen pouze na stylizaci hlavní melodické linky do vrchního hlasu, ale vytváří rovnocenný celek ve všech hlasech
- vždy důsledně dbá rozsahových dispozic jednotlivých hlasů
- jednotlivé hlasy jsou vždy logicky vedeny a jsou dobře intonovatelné

2. harmonie a tonalita

- základem sborů je diatonické myšlení
- sbory jsou založené na dur-mollové tonalitě, do kterých skladatel občas zasazuje princip modálního myšlení vycházející z církevních modů
- průběh sborů je založen na zajímavých modulačních přechodech, které jsou řešeny tak, aby byly dobře zpívatelné i neprofesionálními sbory
- tonální plán je často velmi bohatý
- z hlediska harmonického myšlení jsou sbor založeny na terciovém akordickém systému

124 VRATISLAVSKÝ 1961, s. 52.
125 Z roku 1916.
126 HELFERT 1918, s. 8.

- trojzvuky jsou často obohacovány na septakordy, nonové akordy apod.
- v omezené míře užívá chromatiku (např. mimotonální akordy, terciové chromatické příbuznosti a alterace)

3. forma

- sbory jsou stručné, spíše typu malých forem
- dají se často charakterizovat jako sborové písně

4. sazba

- sazba je v plném rozsahu jednotlivých hlasů, ale provedena tak, aby nekladla mimořádné nároky na sborová tělesa
- základem je čtyřhlas a někdy Kálik sahá i k dělení jednotlivých hlasů (větší sbor)
- velmi bohatě užívá polyfonie a to jak volného vedení hlasů (neimitační polyfonie) , tak i principu fugové expozice (fugata)[127]

5. práce s textem

- snaží se citlivě reagovat na obsah textu (např. v oblasti harmonie, tonality/modality)
- pracuje deklamačním způsobem, dělení hlásky na více tónů je méně časté
- rané texty byly voleny na základě Kálikových zkušeností a znalosti literatury, teprve později volí skladatel co do obsahu náročnější náměty
- velmi detailně až atypicky vypisuje do partitury interpretační poznámky ke každému sborovému hlasu,[128] což dokladuje, že jeho osobnost v sobě spojovala skladatele a sbormistra zároveň

Již na základě znalostí těchto raných sborů, můžeme Václava Kálika charakterizovat jako mimořádně citlivého sborového skladatele, který při kompozici uplatňoval své značné zkušenosti sbormistra. I dnes nám může sloužit jako dobrý studijní příklad v tom, jak zachytit v detailu obsah textu a také v pečlivosti a preciznosti při vypracování partitury.

127 Jaký vztah měl k polyfonii dokládá jeho kniha *O skladbě fugy,* která je uložena v SZMO pod signaturou G 1030/1-2. (Kniha byla přeložena také do italštiny).
128 V rukopisech vpisováno obvykle červenou tužkou.

3.1.2. Nymburské působiště - léta 1925-1946

a) Úvod

Na podzim roku 1925 opouští Kálik ze zdravotních důvodů Prahu a volí pro svůj další život menší a klidnější město Nymburk, kde působí na reálném gymnáziu profesorka Marie Pokorná.[129] S Prahou zůstává dále pravidelně ve styku, protože celý rok 1925/26 studuje ještě u Suka na mistrovské škole. Od podzimu 1926 do června 1927 pobývá v Římě a nějaký čas i ve Florencii, v Neapoli a na Capri.

„Především Řím v něm zanechal silné umělecké zážitky svými stavitelskými památkami, výtvarnými poklady i hudbou. Měl volný přístup do konzervatoře Santa Cecilia, do Augustea stejně i do divadla Teatro reale a na zkoušky těchto proslulých institucí. Brzy se seznámil s Mascagnim, Respighim, Molinarim, Casellou, Zecchim i s dalšími vůdčími zjevy italské hudby, s některými z nich důvěrně, takže získal opravdu zasvěcený názor na soudobou italskou hudbu i na západoevropské směry, značně na ni působící. Hluboce přátelské prostředí našel v rodině paní Francesky de Valdes, vynikající římské učitelky zpěvu, v jejímž hudebním salónu byl častým a vítaným hostem stejně jako na statku Valdesových v Albánských horách. Franceska de Valdes byla výtečná pěvkyně, nedostižná interpretka písňové literatury, zvláště Schubert, a Kálik ji často doprovázel. Známosti v hudebních kruzích římských využíval Kálik k propagaci české klasické hudby i skladeb svých současníků, Vycpálka, Vomáčky, Jiráka, Axmana. Možno říci, že po stránce umělecké i společenské znamenal římský pobyt zkušenosti stejně příznivé jako kdysi pobyt drážďanský.“[130]

Mezi léty 1925-1933 se Kálik sborové tvorbě nevěnuje. V těchto letech komponuje v Nymburce a v Římě svojí první symfonii - *Mírovou* se sólovým sopránem na vlastní text. V Benátkách skládá roku 1931 *Preludium pro smyčcový orchestr* a o rok později symfonický triptych *Venezia.*[131]

Na jednoaktové opeře na vlastní slova pracuje s přerušeními v letech 1924-33 v Praze, Nymburce, Římě a Mentonu. Ale od roku 1933 pravidelně komponuje v každém roce sbory až do roku 1941. V dalších dvou letech pracuje na jednoaktové opeře *Lásky div* a na své druhé symfonii pro orchestr. Těsně po válce v roce 1946 silně reaguje na těžká válečná období a osvobození Československa čtyřmi smíšenými sbory a dvěma ženskými sbory. Tyto sbory přináší svým

129 Budoucí manželka Václava Kálika-Marie Káliková, rozená Pokorná - viz. pozn. č. 42.
130 VRATISLAVSKÝ 1972, s. 72.
131 Tři nokturna-*Venezia.*

námětem a Kálikovým hudebním zpracováním hluboké zamyšlení nad prožitou válkou. Právě z této skupiny sborů vybírám dva - *Zpěv noci osvobození* a *Peřeje*, abych na nich ukázala Kálikovo kompoziční myšlení.

Skladatel v Nymburce zkomponoval 6 sborových cyklů a 16 samostatných sborů. Celkem to čítá 37 sborů, převážně smíšených. Nejprve uvádím přehled sborů v tomto vybraném období:

- *O přeboleném bolu* 1933 v Nymburce, cyklus tří mužských sborů na slova J. Nerudy a J. V. Sládka

- *Třísť* 1934 v Nymburce, mužský sbor na slova J. V. Sládka

- *Za otcem* 1934 v Nymburce, smíšený sbor na slova J. V. Sládka

- *Král Jiří Poděbradský* 1934 v Nymburce, ženský sbor na báseň J. V. Sládka

- *Jarní den* 1935 v Nymburce, smíšený sbor na slova J. Šulce

- *Tři žertovné sbory* 1935 v Nymburce, dětský sbor na básně J. V. Sládka

1. *Ulekaná Nána*
2. *Trpaslík*
3. *Smíšek*

- *Z domoviny* 1936 v Nymburce, cyklus čtyř smíšených sborů

1. *Uhodilo* - J. V. Sládek
2. *Kosatec* - J. V. Sládek
3. *Večer* - J. Vrchlický
4. *Vápeníci* - V. Nezval

- *Ráj* 1938 v Nymburce, ženský sbor na slova J. V. Sládka

- *Dvojí moudrost* 1938 v Nymburce, dvě humoresky pro ženský sbor

1. *Moudrost česká*
2. *Moudrost orientální*

- *Domov* 1939 v Nymburce, smíšený sbor

- *Hrom a housle* 1939 v Nymburce, smíšený sbor

- *Šotek* 1939 v Nymburce, ženský sbor na báseň J. V. Sládka

- *Tři české tance* 1940 v Nymburce, smíšený sbor na slova lidové poesie a na vlastní text

- *Šest českých tanců* 1940 v Nymburce, smíšený sbor inspirovaný lidovými nápěvy

- *Horácká* 1940 v Nymburce, smíšený sbor na vlastní slova

- *Zimní den* 1941 v Nymburce, ženský sbor na vlastní slova

Poválečné sbory složené ještě v Nymburce z roku 1946:

- *Zdravice* 1946 v Nymburce, smíšený sbor na báseň J. V. Sládka
- *Mladé chase* 1946 v Nymburce, ženský sbor na báseň J. V. Sládka
- *Malé rekviem* 1946 v Nymburce, ženský sbor na slova H. Hudcové
- *Zpěv noci osvobození* 1946 v Nymburce, smíšený sbor na báseň V. Dyka
- *Peřeje* 1946 v Nymburce, smíšený sbor na slova J. V. Sládka
- *Září* 1946 v Nymburce, smíšený sbor na slova J. Seiferta

b) Kompoziční rozbor

- ***Zpěv noci osvobození***

Smíšený sbor *Zpěv noci osvobození* vznikl v druhém pololetí roku 1946 jako reakce na osvobození Československa. Záměrem bylo jistě uctít památku těch, kteří v boji za pravdu obětovali svůj život. Kálik pro svou skladbu vybral básníka, který stál u vzniku první republiky a vlastně podobným a přesto jiným způsobem zažil válečná léta. Báseň Viktora Dyka *Zpěv noci osvobození* z jeho *Válečné tetralogie*[132] - ze závěrečné sbírky *Poslední rok*, shrnuje jeho válečné verše z posledních dvou let. Tato Dykova báseň bojovnějšího charakteru vyjadřuje vidinu blížícího se vítězství a jistotu budoucí svobody.

Viktor Dyk

Zpěv noci 1. května 1918

Nedočkali se, mrtvi jsou,
kdo chtěli s námi býti světa do skonání.
Nedočkali se, mrtvi jsou,
kdož mladí padli v cizích zemí pláni.
V neznámé půdě leží neznámí.
Jde vítr jarní, květy omámí.
Nedočkali se, mrtvi jsou.

Nedočkají se,mrtvi budou,
snad my, snad vy, snad my i vy.
Má slunce západ ještě barvu rudou
a horizont je zrána hrozivý.
Sčetl jsi padlé, sečteš ty, kdo padnou?
Zvadl-li květ, víš, které ještě zvadnou?
Nedočkali se, mrtvi budou.

Pozdravujeme českou budoucnost,

132 Z let 1908-1918, 156 básní složených do 3 oddílů mapuje jeho válečné a poválečné zkušenosti.

pozdravujeme lepší lidstva doby,
Pozdravujeme českou mohoucnost,
bezmocné děti útlaku a mdloby.
A třeba těžkou cestou nedojdem,
my viděli zaslíbenou zem.
Pozdravujeme českou budoucnost.[133]

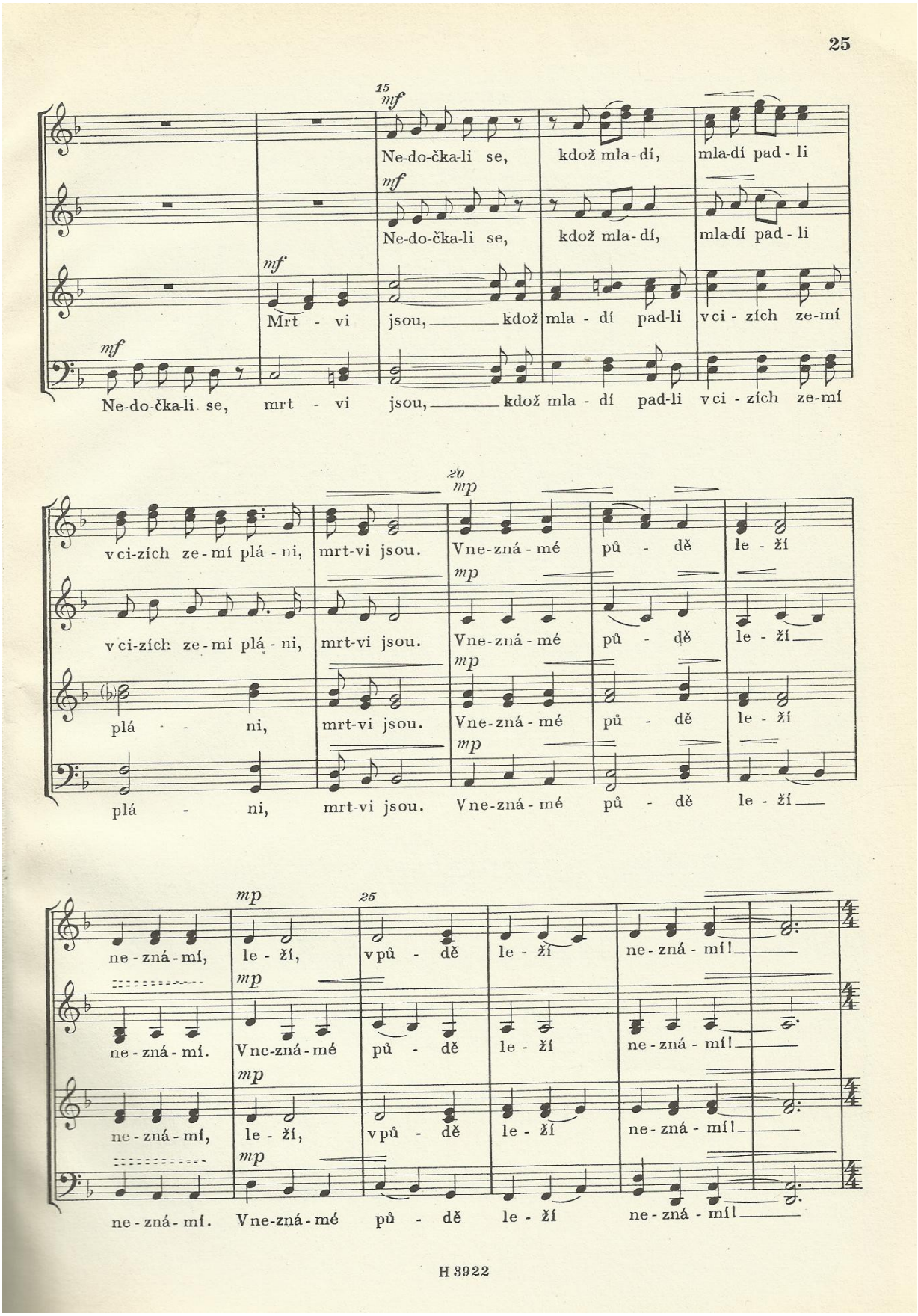
133 DYK 1969, s. 438-439.

Takty 1-28

5. Zpěv noci osvobození

Viktor Dyk

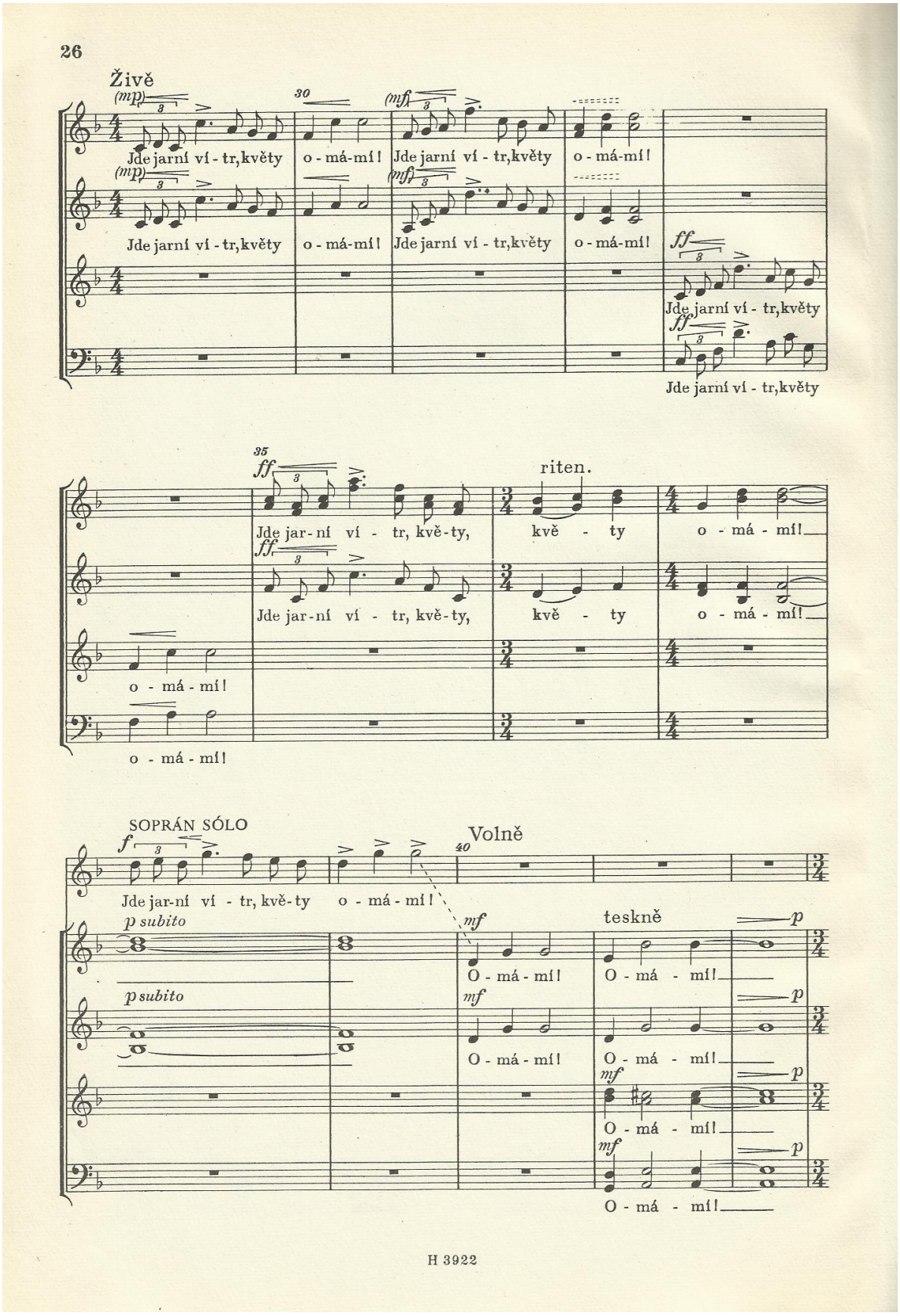

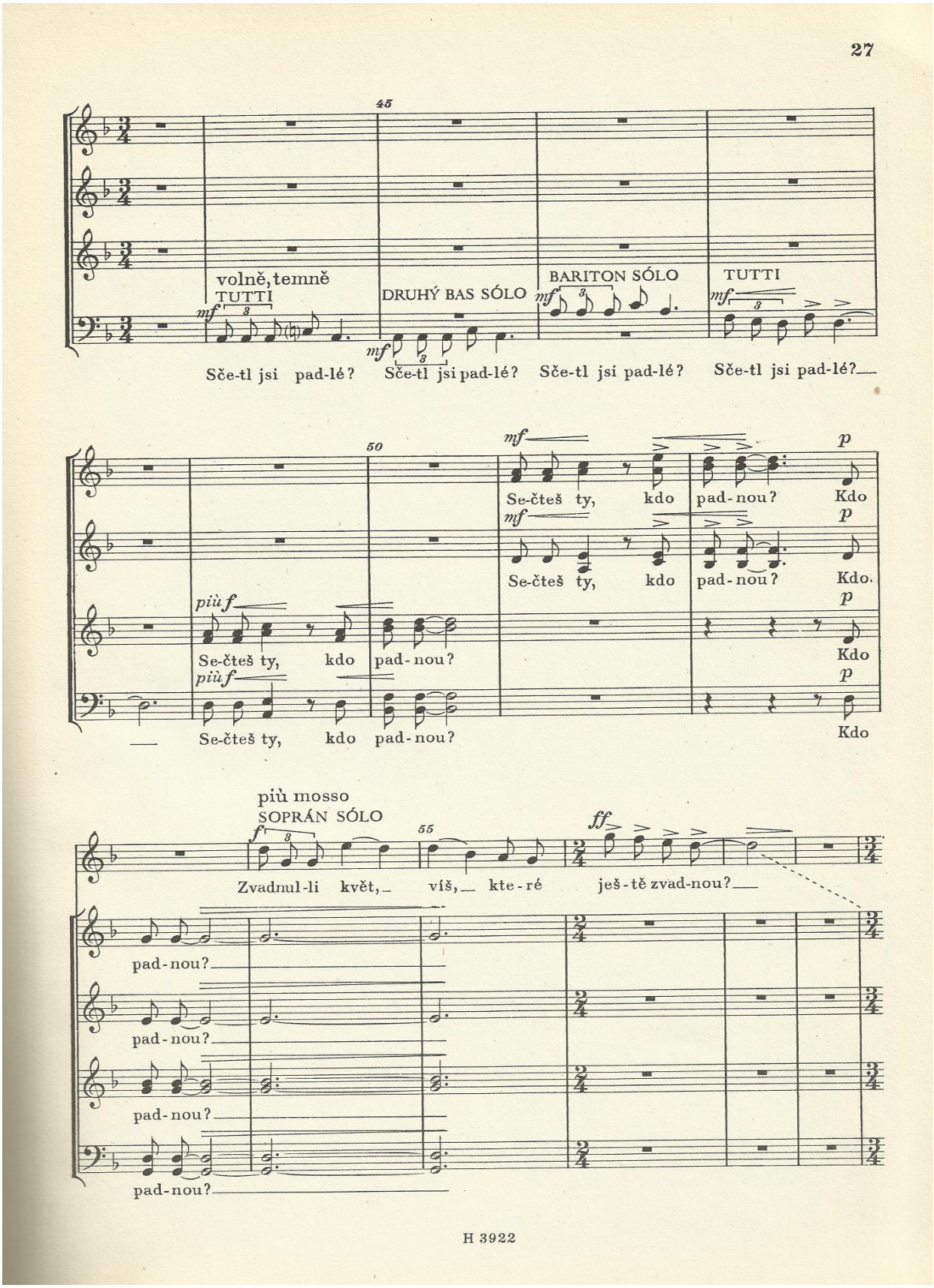
Notová ukázka č. 9: smíšený sbor *Zpěv noci osvobození*

První částí (t 1-28), s tempově charakterovým označením „*Volně, vážně“, v*zdává skladatel poctu všem, kteří při boji za osvobození Československa zemřeli. Pro toto vyjádření zvolil Kálik meditativní a klidný dórský[134] „chorální nápěv“ in *d.* Již v prvním taktu předvede tématický materiál, se kterým potom pracuje po celé trvání skladby. Kálik zde dále uplatňuje tzv. „princip responsoria“, který můžeme vidět opět od začátku ve střídání mužského a ženského sboru, který je však doslova užíván až v druhé části od taktu 44.

134 Dórský charakter tím, že se již v počátečních taktech 4, 5, 6 objevuje tón *h*. A pak i dále např. takt 16 apod.

Takty 29-58

26
Živě
(mp)
Jde jarní ví - tr,květy
o - má-mí!
30
(mf)
ff
riten.
35
SOPRÁN SÓLO
Volně
40
p subito
mf
teskně
H 3922

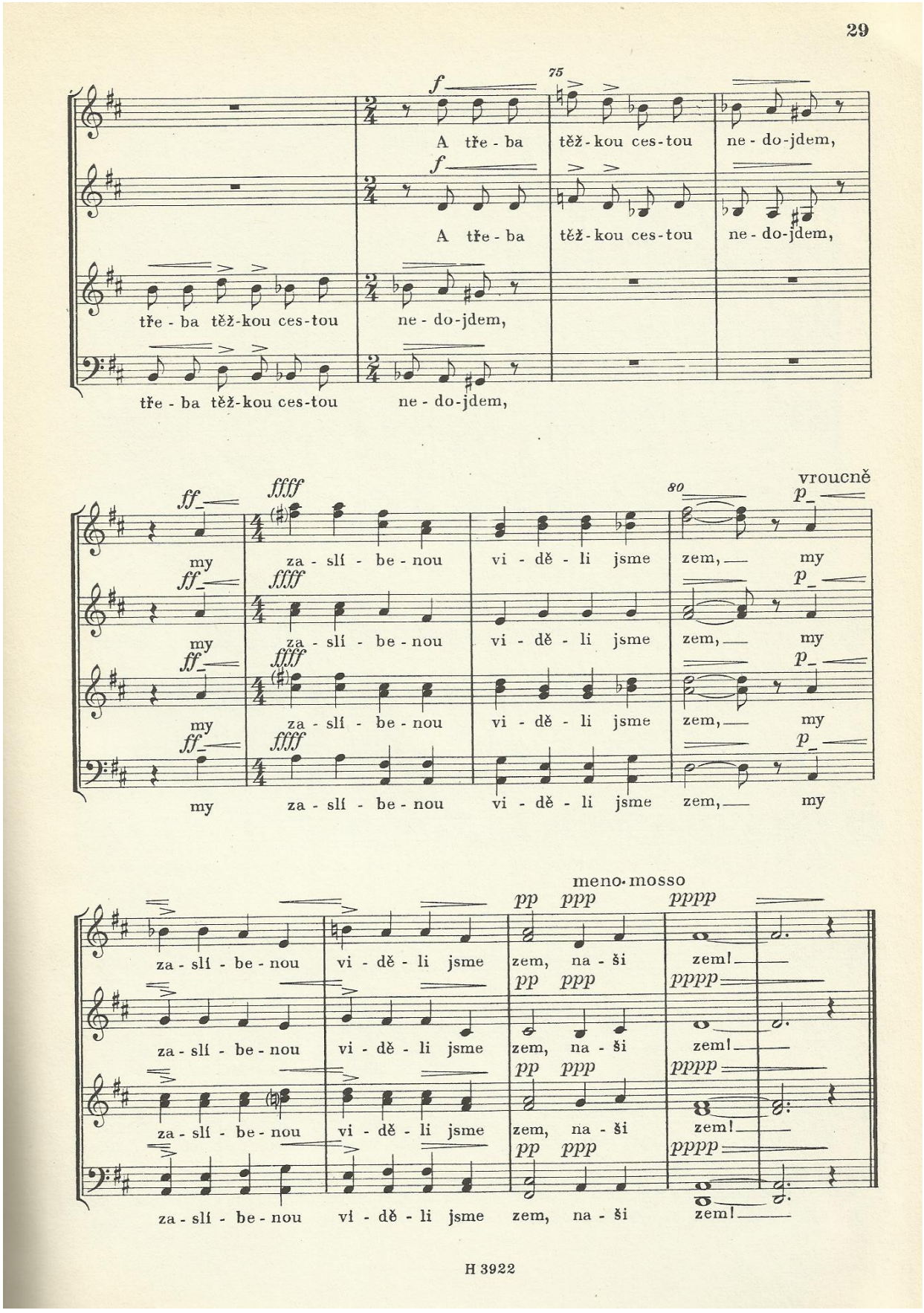

Notová ukázka č. 10: smíšený sbor *Zpěv noci osvobození*

Druhá část (t 29-58) „*Živě*“, tvořící spolu s textem přírodní atmosféru, je zasazena v symbolické „pastorální“ tónině *F dur*. Skladatel zde pracuje v jiné tónině avšak se stejným melodickým obrysem, který použil již na začátku sboru v dílu *a*. Druhá část vygraduje sopránovým sólem v taktech 54-57. Ještě před ním, v taktech 44-47 Kálik již naplno užívá responsoriálního účinku a střídá zde celý sbor s basovým nebo barytonovým sólem. Tím a také dynamikou vytváří evolučnější podobu této střední části oproti dvěma ostatním homofoním oddílům.

[Takty 59-85]

28
Volně, vážně
p
60
Ne-do-čka-li se, mrt-vi jsou, mrt-vi jsou!
Živěji, výrazně
65 f
Po-zdra-vu-je-me na-ši bu-dou-cnost!
poco ritenuto
70
Po-zdra-vu-je-me lep-ší lid-stva do-by!
mf
A
H 3922

Notová ukázka č. 11: smíšený sbor *Zpěv noci osvobození*

Od taktu 59, s označením *„Volně, vážně“*, následuje repríza, za kterou ihned následuje závěrečná coda v podobě vyjádření poselství a naděje v *„lepší budoucnost“* (od taktu 65). Objevuje se zde znovu již známý Kálikův princip „otvírání“ (t 65), kterým Kálik navozuje dojem zrodu něčeho nového. Dojmu se snaží kompozičně dosáhnout využitím pentatoniky na VI. st. v tónině D dur *„Pozdravujeme naši budoucnost“* (takt 65-66) a střídáním ženského a mužského sboru. Uzavírá sbor ve *fff* , evokující text *„my zaslíbenou viděli jsme zem“* (od taktu 77), ale přece jen v taktu 81 ještě mírně zpochybní tuto čistou vidinu svobody chromatickým tónem *b* v sopránu a potom již celý sbor končí v *pppp*, jako tichá poklona všem obětem války.

Pozoruhodná je v tomto sboru určitě i Kálikova práce s modalitou. Na začátku sboru jsme si již zmínili dórskou stupnici. Od taktu 69 *„Pozdravujeme lepší budoucnost“* se skladatel dostává do aiolské *h* a od taktu 77 *„my zaslíbenou viděli ...“* přebývá částečně ve frygické *cis*.

- ***Peřeje***

Sborem *Peřeje* Kálik opět reaguje na válečná léta, avšak hledá jinou možnost uchopení a možné reakce na prožitou dobu. Vybírá si báseň Josefa Václava Sládka - *Bůh.*[135] Tu básník napsal při svém americkém pobytu, kde mimo jiné začal skládat velmi působivé básně o indiánech. Dává zde do protikladu americkou svobodu, kterou byl zpočátku tolik okouzlen, s děsivým bezprávím na původních obyvatelích. Kálik v této dramatické básni nachází opět násilí, útlak a použití zbraní, což ho vede k tomu, že stejnou měrou může touto básní reagovat na prožitá válečná léta ve své sborové tvorbě.

Josef Václav Sládek

Bůh

Já viděl Boha. - Kdys na Susquehaně
já, bílý vlk, byl hostem indiánů;
dali mi vše, co měli v nuzném stanu;-
dvě dítky před ním hrály si jak laně.

135 Ze sbírky *Ze života* z roku 1884. Začal se seznamovat s osudy indiánů, což ho na celý život ovlivnilo.

V tom člun se objevil na řece maně,
v něm bílý chlap! - v tom blesk, a slyšet ránu,
a vzkřik! - a dítě svalilo se v stanu,
- však také člun se začal klonit k straně.

A divý slap ho chytil dravčím spárem
a v dol to šlo, přes peřeje a varem;
chlap k Bohu řval – a vítr jen kypí šlohá!
Ty minuty, to věčnost! - Bůh byl němý.-
Teď v propast sjel: - bílými peřejemi
se nad ním vzpjala velká ruka Boha![136]

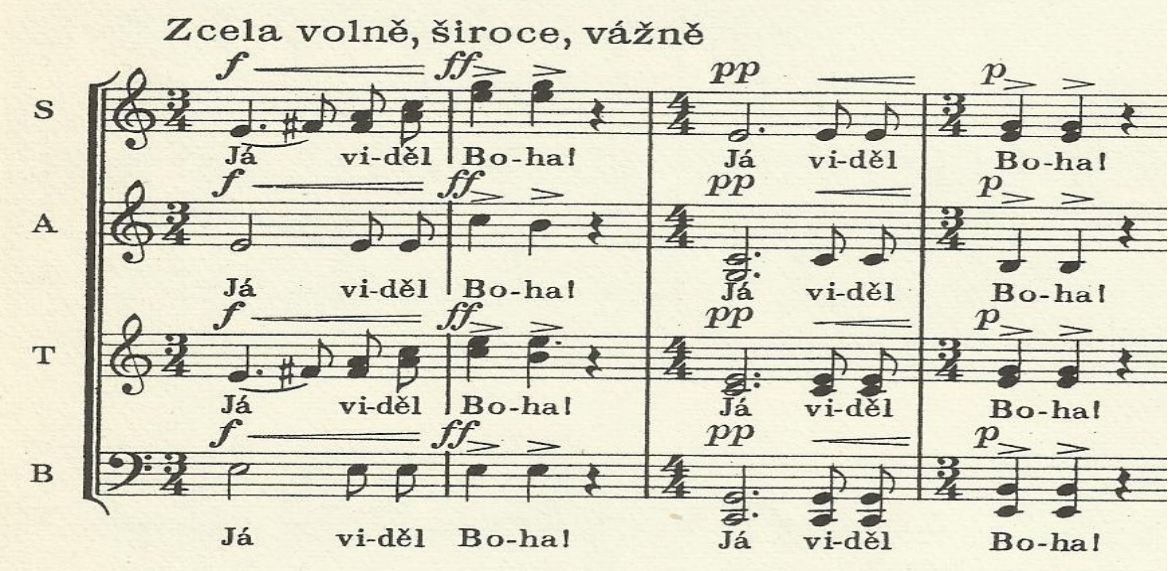
Sbor *Peřeje*, je výrazně prokomponované dílo, které má jasný tonální a gradační plán. Charakteristické je zde jakési „instrumentální myšlení“, které je přeneseno do vokální podoby a plně melodicky i harmonicky evokuje Sládkův text v podobě kratšího „dramatu“. Dal by se nazvat miniaturní „kantátou“ bez instrumentálního obsazení.

Jedná se o sbor, který je oproti jiným Kálikovým sborům, intonačně dost náročný a jistě by ho nemohl zpívat každý neprofesionální sbor. Jen rozsah v sopránu je až k *b²* a v basu až k *C*. Mnoho nesnadných intervalových postupů a modulací mohlo zapříčinit fakt, že náročný sbor za Kálikova života nebyl proveden.

V této analýze se pokusím co nejvíce zaměřit na Kálikovo vyjádření textu hudbou.

136 LEDEČ 1964, s. 6.

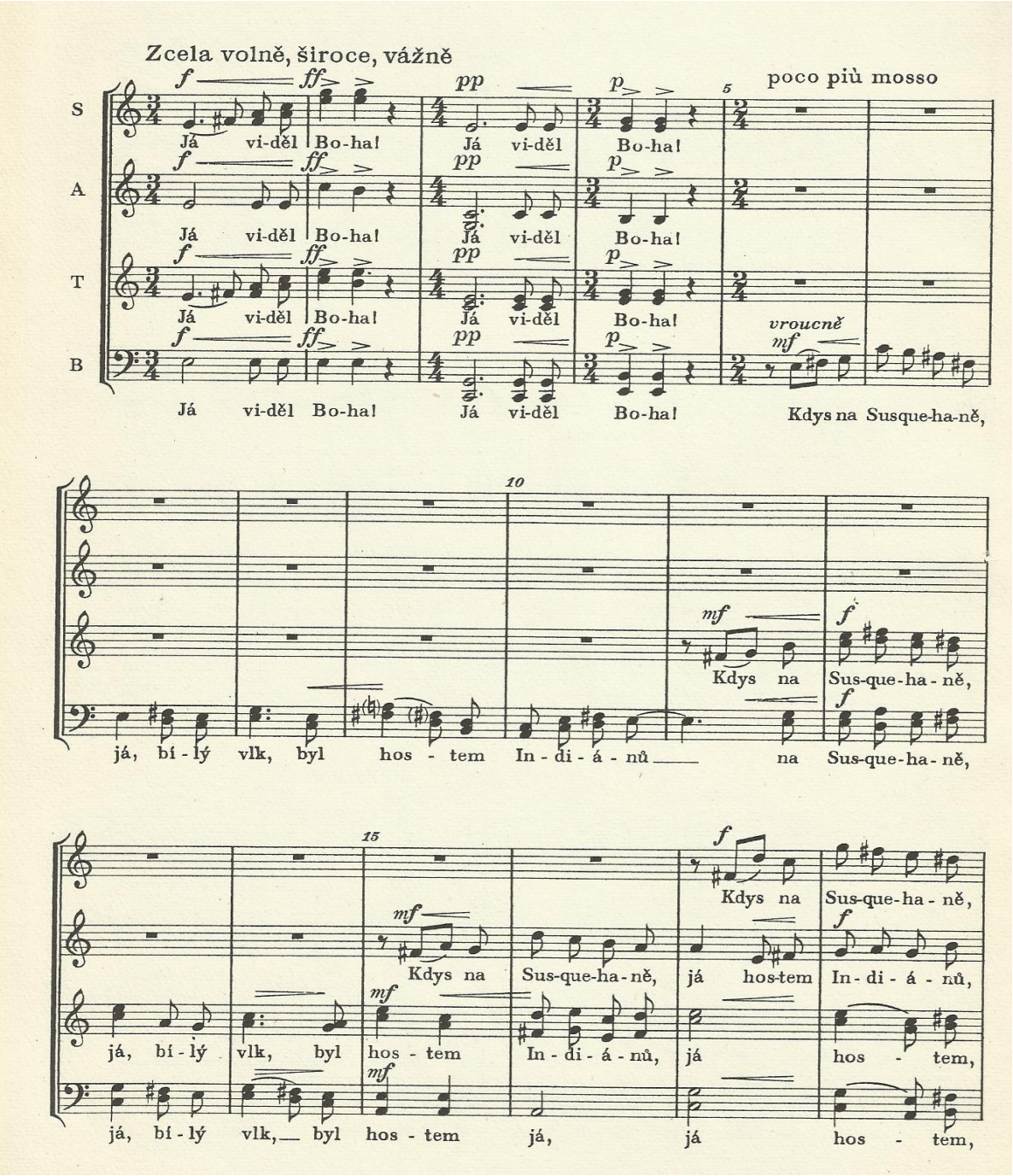
Takty 1-4

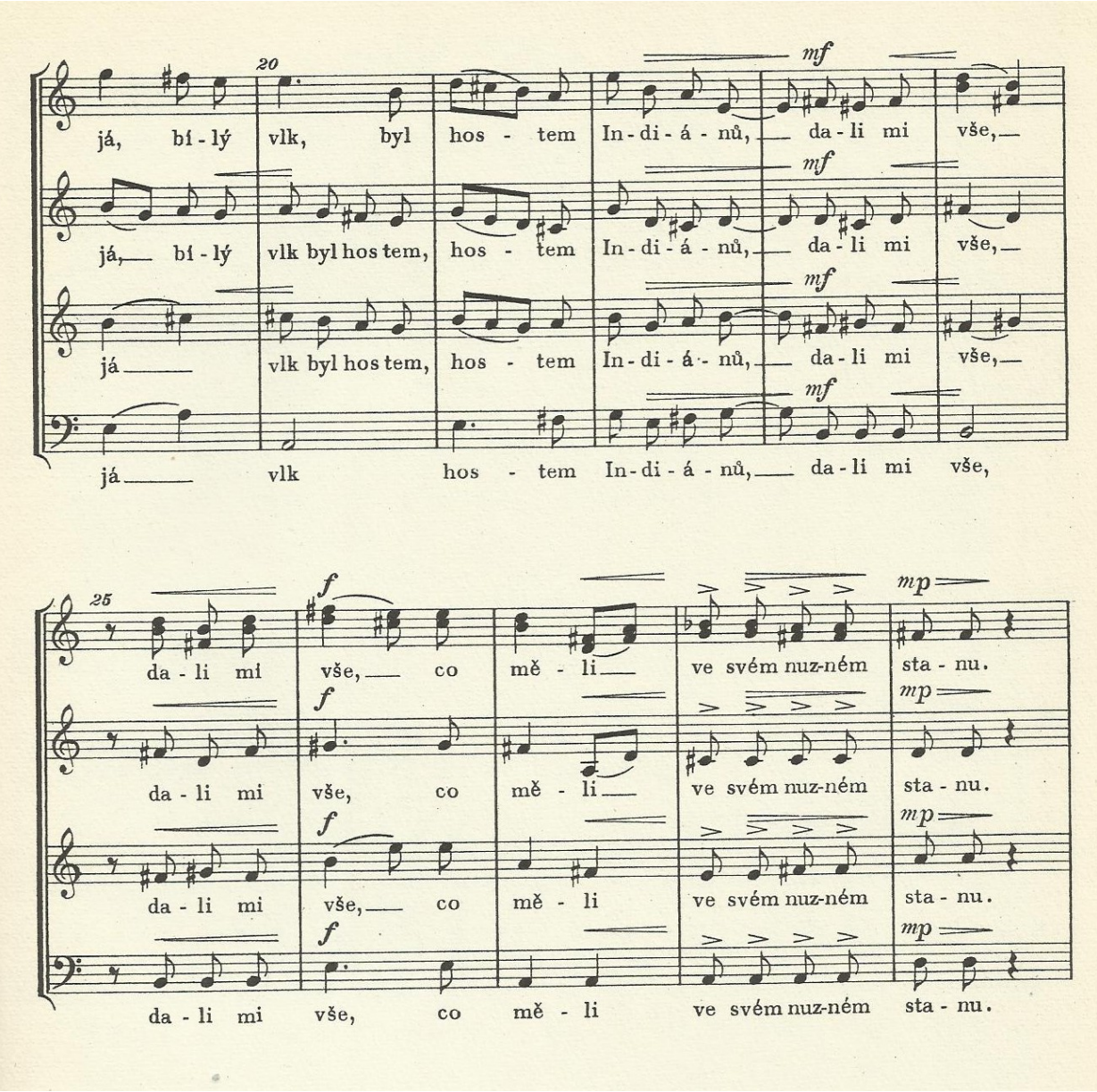

Notová ukázka č. 12: smíšený sbor *Peřeje*

Po jásavém zvolání ve *ff „Já viděl Boha“* následuje ještě jedno oznámení – důvěrné, pravdivé, vážné – v *pp „Já viděl Boha“*. Hned samotný začátek v *e moll - aiolské,* nám dává tušit opět modální princip celé skladby. K této tónině a ke stejné homofonní sazbě se skladatel v závěru sboru navrací.

Takty 5-29

Zcela volně, široce, vážně
poco più mosso
vroucně
S
A
T
B
Já vi-děl Bo-ha!
Kdys na Susque-ha-ně,
já, bí-lý vlk, byl hos-tem In-di-á-nů na Sus-que-ha-ně,
já hos-tem,

Notová ukázka č. 13: smíšený sbor *Peřeje*

V těchto taktech začíná příběh *„Když na Suesquehaně já, bílý vlk, ...“* polyfonního rázu. Náznaky imitace přecházejí v taktu 15 do *e - dórské* a v taktu 23 do *h – aiolské.* Tato krátká část, vypravující nás do světa indiánů, je silně modulační. Končí tiše v *mp „ve svém nuzném stanu“* v D dur.

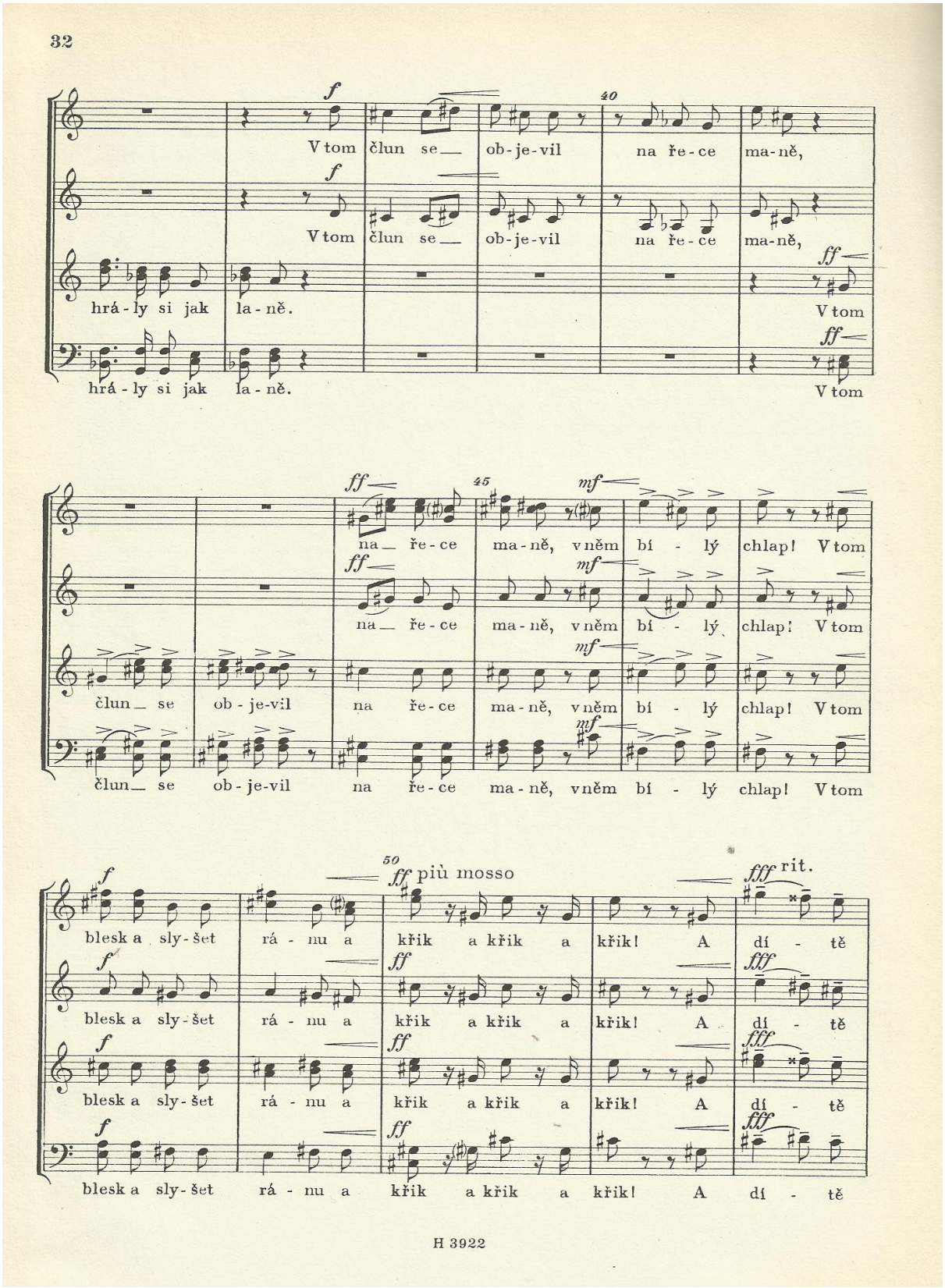
Takty 30-37

Notová ukázka č. 14: smíšený sbor *Peřeje*

Touto částí, *„Živěji“* začíná oddíl ve kterém se odehraje celé drama. Majestátní, chorální melodika prvního čtyřtaktí *„Dvě dítky před ním, hrály si jak laně“* je v *d - dórské.* V taktu 36 ještě modalita neustává a objevíme se na chvíli v *d – aiolské.*

Takty 37-54

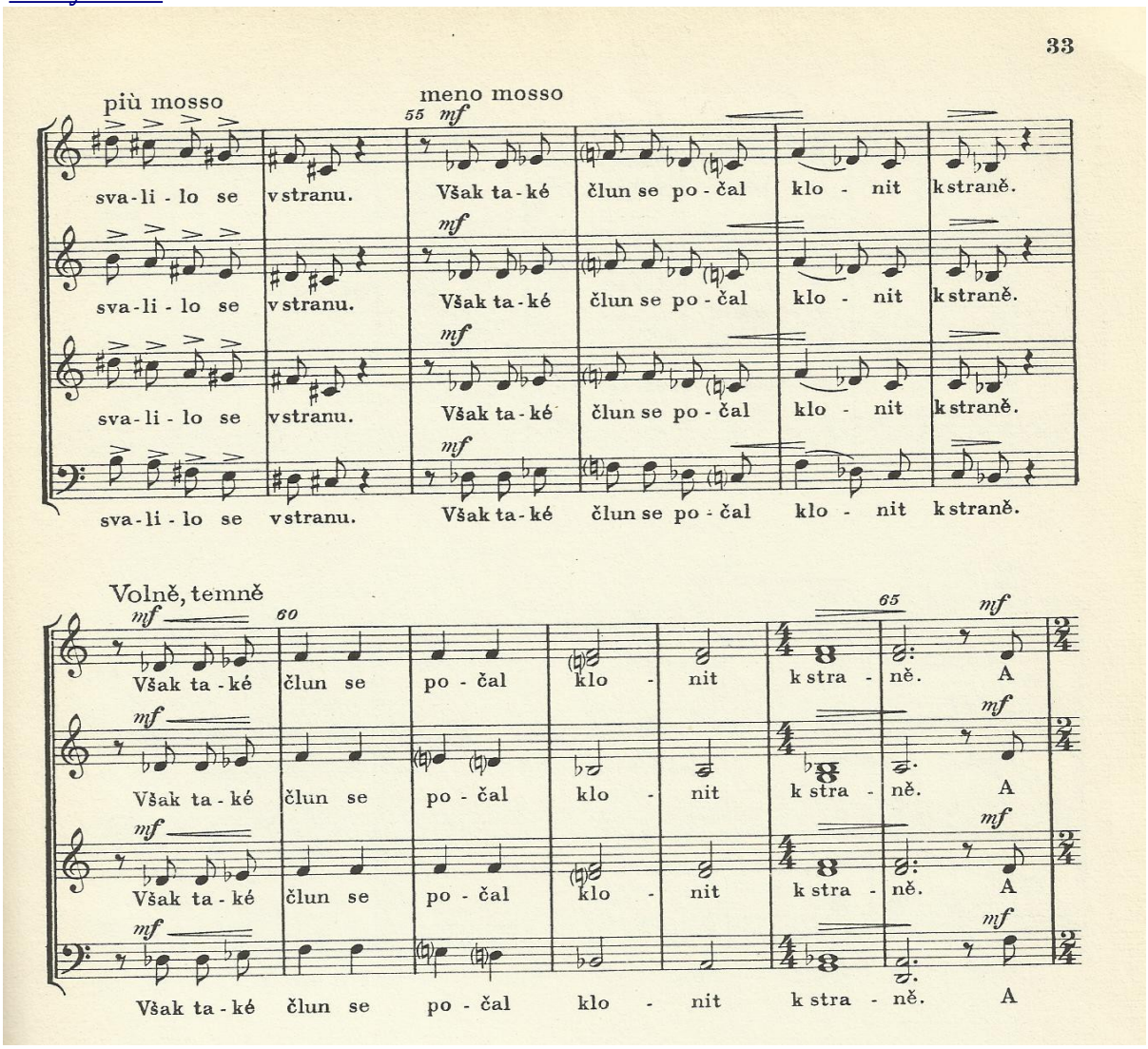

32
40
V tom člun se ob-je-vil na ře-ce ma-ně,
hrá-ly si jak la-ně.
V tom
45
na ře-ce ma-ně, v něm bí-lý chlap! V tom
člun se ob-je-vil na ře-ce ma-ně, v něm bí-lý chlap! V tom
50
più mosso
rit.
blesk a sly-šet rá-nu a křik a křik a křik! A dí-tě
H 3922

Notová ukázka č. 15: smíšený sbor *Peřeje*

Od taktu 37 vede Kálik sbor v unisonu o půl tónu níž - z předchozí *d - aiolské* do *cis moll.* Dociluje tím tonálního napětí a naznačuje hrozící nebezpečí. Od taktu 44 začíná již drama, vyjádřené postupným intervalovým rozpětím. Skladatel vychází z textu a rozvíjí tady motiv *„blesk a slyšet ránu a křik a křik a křik!“*. Je to hudba již silně evoluční, se silným zvukovým napětím a gradací stále v *cis moll.* Harmonie i melodika umožňují reagovat na samotný text. Dál se snaží skladatel vyjádřit napětí toho okamžiku *„A dítě svalilo se v stranu.“* cikánským modem v celém sboru unisono“. Zvětšené kroky tohoto modu vytváří „vrchol“ a nastává zklidnění (od taktu 55) .

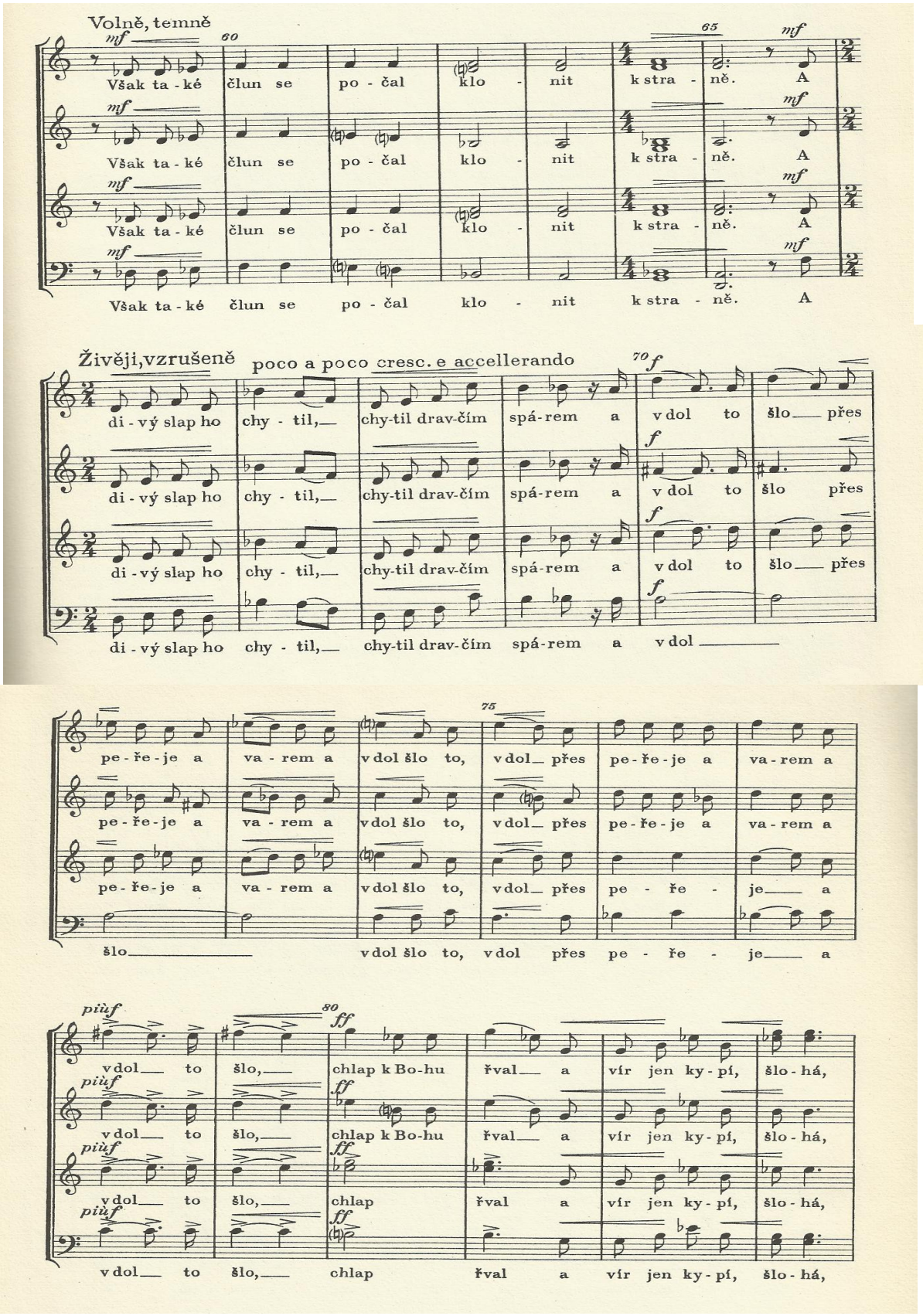
Takty 55-65

Notová ukázka č. 16: smíšený sbor *Peřeje*

„Však také člun se počal klonit k straně.“ cis moll enharmonicky přejde do *Des dur.* Člun se symbolicky potápí především pomocí sestupující sekundy v altu a v basu v taktech 60-61, 62-63. Mimo jiné si všimněme, jak Kálik v tomto sboru často využívá zvuku unisona, které je zvukově velmi sugestivní a naléhavé.

Takty 65-80

Notová ukázka č. 17: smíšený sbor *Peřeje*

Od taktu 65 skladatel zvyšuje napětí pomocí zvětšování intervalů v melodické lince, opět prvních 5 taktů celý sbor v unisonu. Sbor v tempovém označení *„Živě, vzrušeně“* vygraduje v taktu 80 v *es moll.* Sbor umocní napětí tím, že se hlasy náhle rozezní do plného souzvuku - dominantního septakordu - a celé drama vygraduje.

Taky 80-93

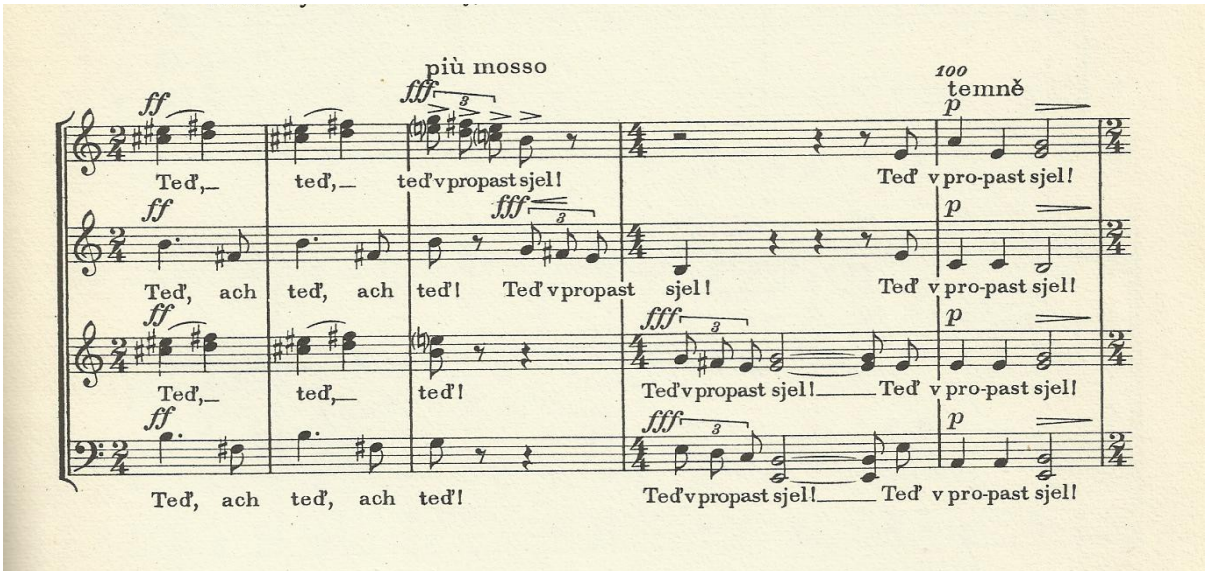

Notová ukázka č. 18: smíšený sbor *Peřeje*

Vrcholem dramatu, jak básnického tak i hudebního, je *„věčnost!“* (takt 89). Přesto že Kálik od taktu 82 nepoužívá žádných alterovaných akordů, je zde dosaženo mocného vrcholu. Je to tím, že skladatel pomocí intervalových rozkladů toto napětí udrží i když zde pracuje s konsonantními souzvuky.

Takty 96-100

Notová ukázka č. 19: smíšený sbor *Peřeje*

„Teď v propast sjel!“ - ještě se navrací imitace ve *fff* hlásící potopení člunu. Sbor se také navrací do své počáteční tóniny *e moll.*

Takty 101-110

Notová ukázka č. 20: smíšený sbor *Peřeje*

Závěr, kdy je běloch již v rukou božích - (takt 101) *VI. st*, (takt 103) mollová subdominanta a plagální závěr, užívající se často v duchovní hudbě, nám může připomínat závěrečné, křesťanské uchopení tohoto „mini dramatu“, na způsob *a-men.* Závěrečné dvoutaktí se rozjasňuje na slovo *„Boha“* durovým trojzvukem e-gis-h.

c) Shrnutí

Oproti raným sborům,[137] ve kterých Kálik řeší především samotnou hudební stránku kompozice, zachází skladatel ve sborech druhé etapy do úzkého kontaktu s obsahem zhudebňovaných literárních námětů. Ve sboru *Peřeje* si můžeme povšimnout, jak Kálik vytváří na pevných a již osvědčených hudebních prostředcích jakousi *„malou kantátu“* a velmi citlivě a detailně reaguje na text. Své kompoziční zkušenosti, především technického rázu, přenáší dál a velmi citlivě a hluboce pracuje s obsahem zhudebňovaného díla.

137 Viz kapitola 3.1.1.

3.1.3. Návrat do Prahy 1947-1951

a) Úvod

Toto krátké Kálikovo období sborové tvorby, je zakončené sborem Srdce. Nejde jen o to, že Kálik od roku 1947 opět působil v Praze[138], kde získal od roku 1948 byt, ale projevuje se zde jeho kompoziční vyzrálost a otvírá se tak jeho nový osobní postoj při psaní sborů. Sbory se totiž vyvíjejí především svojí prací v detailu, formou a délkou. Završení této etapy shledávám ve sboru Srdce, ve kterém Kálik mistrovsky používá doposud všechny jím vyzkoušené a ověřené kompoziční techniky. Celá skladba je vrcholem jeho sborové tvorby a připomíná co do závažnosti obsahu dílo instrumentální.

Poválečné sbory složené již v Praze:

- *Svět dětí* 1949 v Praze, ženský sbor na slova J. Hory
- *Anděl stážný-maminka* 1949 v Praze, ženský sbor na báseň J. V. Sládka
- *Jaro* 1949 v Praze, ženský sbor na slova J. V. Sládka
- *Pražské obrazy* 1948-50 v Praze, cyklus čtyř mužských sborů

1. *Na uhelném trhu* - B. Mikysková
2. *Na Petříně* - L. Brejcha
3. *Hudba* - J. Vrchlický
4. *Praha* - J. Vrchlický

- *Laudetur Jesus Christus* 1950 v Praze, mužský sbor na slova „Laudetur Jesus Christus“
- *Srdce* 1951 v Praze, mužský sbor na vlastní text

b) Kompoziční rozbor

- ***Laudetur Jesus Christus***

Mužský sbor *Laudetur Jesus Christus* jsem vybrala záměrně, abych na něm ukázala Kálikovu kompoziční práci v detailu. Právě proto, že sbor není nikterak složitě komponovaný a inklinuje skladebně k velkému zjednodušení, můžeme si i na takovém příkladu ukázat, jeho schopnost práce s hudebním detailem.

Tento sbor zkomponoval Václav Kálik v roce 1950 v Praze. Zřejmě se jednalo o kompozici

138 Přechodně bydlel se svojí ženou v hotelu Opera naproti nádraží Praha-Těšnov.

pro konkrétní sborové těleso. Z analýzy vyplývá, že Kálik si byl vědom konkrétních možností určitého sboru a dokázal se mu přizpůsobit adekvátní náročností. Informace o konkrétním souboru, pro který Kálik sbor *Srdce* zkomponoval, se mi nepodařilo dohledat.[139]

Sbor *Laudetur Jesus Christus* nebyl tiskem doposud vydán, a k dispozici je jen v rukopise.[140]

Takty 1-11

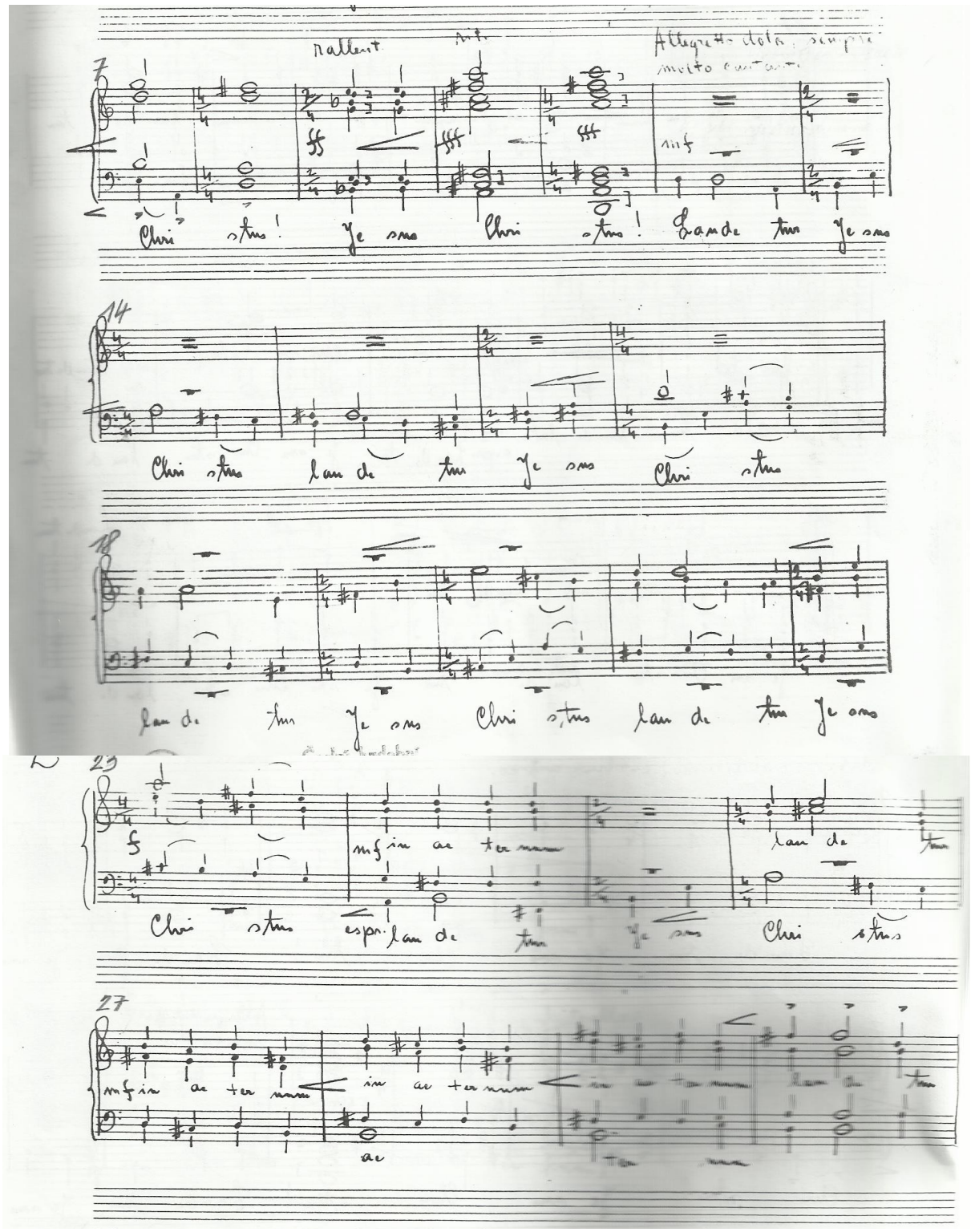
Notová ukázka č. 21: mužský sbor *Laudetur Jesus Christus*

Úvodem Kálik začíná v ideální hlasové poloze pro zpěváky, rozvážným, lehce slavnostním pojetím. Všimněme si v závěru introdukce (takt 11) hlubokého pedálového tónu - *D*, který zajímavě zbarvuje partituru a dodává jí majestátnosti a vážnosti.

139 Ani Vratislavský ve své monografii o Kálikovi neuvádí žádné informace o tomto sboru. Sbor zde zmiňuje pouze v seznamu díla skladatele. K osobním zápiskům Václava Kálika nemám přístup.

140 Kopie rukopisu skladby *Laudetur Jesus Christus* je k zapůjčení v hudebním fondu Českého rozhlasu. Originál rukopis je uložen v SZMO.

Takty 12-30

Notová ukázka č. 22: mužský sbor Laudetur Jesus Christus

Po úvodu začíná vlastní část v podobě fugata. Kálikova inklinace k polyfonnímu myšlení je pro něj typická. Střídají se zde plochy polyfonní s plochami homofonními. Od taktu 23 již pomalu nastupuje homofonie a od taktu 27 sbor probíhá pouze v akordické sazbě.

Takty 31-46

Notová ukázka č. 23: mužský sbor *Laudetur Jesus Christus*

V taktu 31 nastává změna tónorodu z dur do moll. O dva takty později se opět rozběhne krátká imitační plocha, která užívá dórský modus.[141] I dále zůstává sbor stále modální. Taktem 42 se ocitá v *d aiolské* a potom v taktu 44-45 dochází k modulaci enharmonickou záměnou do vzdálenější tóniny *Fis dur*. Postupy hlasů jsou z intonačního zřetele velmi mírné v sekundových krocích. I zde vidíme citlivost k vedení hlasů se zřetelem k dobré zpěvnosti, jež je pro Kálika typická od jeho rané tvorby.

141 Je to tón *h* v taktech 37 a 39, který vytváří modus dórské stupnice *d.*

Takty 47-64

44
mp
im pe
Je sus Chri stus lau da tus lau da tus mis lau da tus
48
mis lau da tus
Je sus Chri stus
Je sus Chri stus lau da tus Je sus Chri stus lau da tus
52
lau da tus
lau da tus
Je sus Chri stus
lau da tus
Je sus Chri stus

Notová ukázka č. 24: mužský sbor *Laudetur Jesus Christus*

Sbor dále probíhá polyfonně ve *Fis dur* (od taktu 47) a v taktu 54 moduluje do chromaticky terciové příbuzné tóniny *A dur.* Opět s využitím co nejmenšího pohybu v hlasech s ohledem na sborové těleso. Kálik nenechává dlouho běžet plochu bez oživení a tak již v taktu 58 nalézáme prvky lydického modu (lydická kvarta v tónině A dur). Tím se skladatel dostává o tón výš do tóniny *H dur,* ve které opět po několik taktů setrvává, prodlevou na tónu *h,* kvůli utvrzení tóniny ve sborovém tělesu. O několik taktů dále (takt 64), přichází intonačně nejobtížnější místo v celém sboru. Snížený VI. st. v H dur *(g-h-dis)* je zvětšený akord s tzv. smetanovskou kvintou a je alterovanou dominantou z následné tóniny *C dur.*

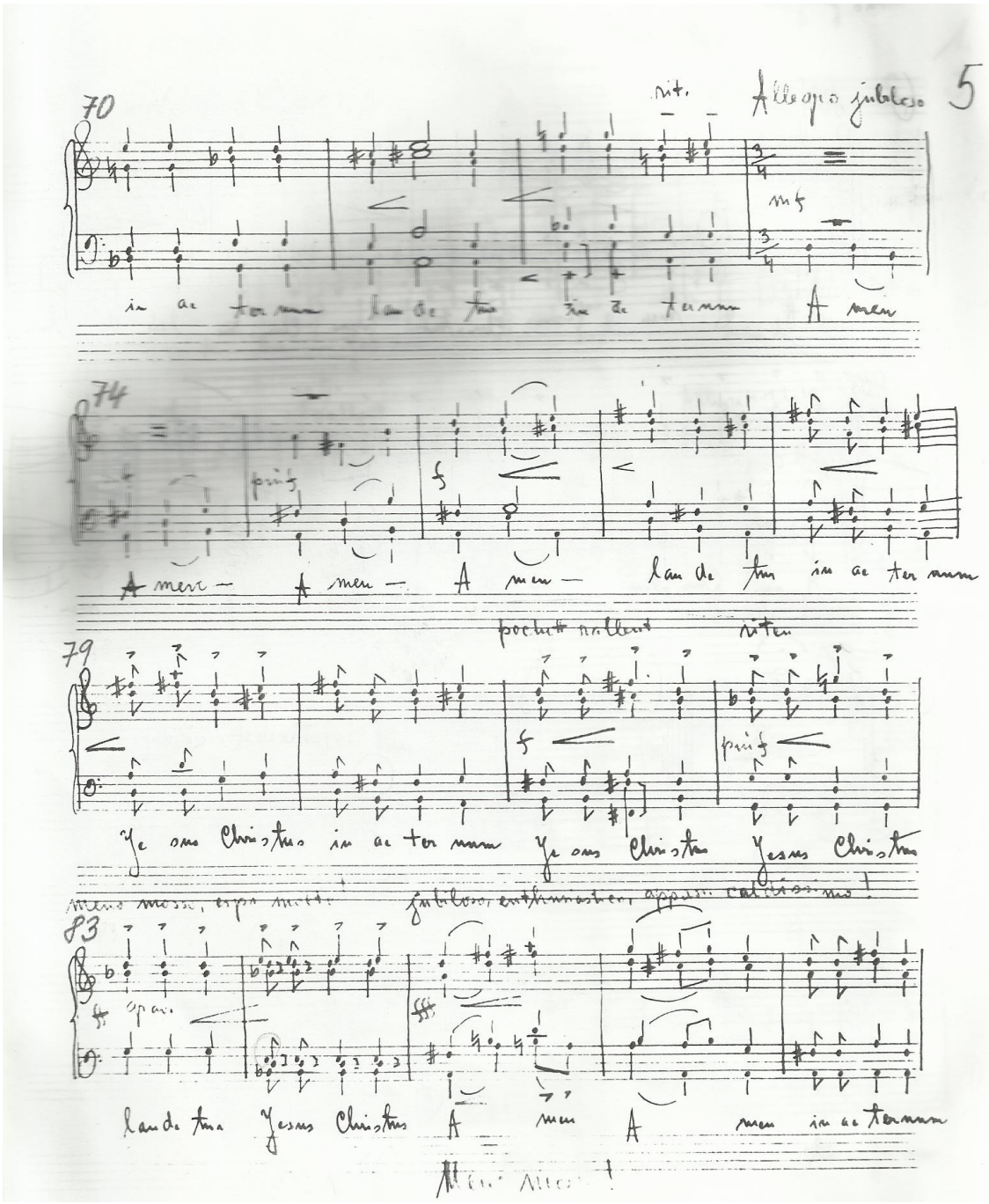
Takty 65-72

Notová ukázka č. 25: mužský sbor *Laudetur Jesus Christus*

Svojí hymničností a klidností v pohybu nám může tento úsek připomínat introdukci. Po čtyřech taktech se skladatel přesouvá opět co nejmenším pohybem hlasů do tóniny *A dur.* Od taktu 72 si pomalu připravuje půdu pro tóninu D dur, do které se navrací. V taktu 72 moduluje do *D dur* přes dominantní septakord *A7.* Následné *„A-men“* probíhá imitačně v *D dur,* ve slavnostním charakteru (*Allegro jubiloso).*

Takty 73-97

70
rit.
Allegro jubileo
5
mf
in ae ter num lau da tus in ae ter num A men
74
prim
f
A men — A men — A men — lau da tus in ae ter num
pochett rallent
ritten
79
f
prim
Ye ous Chris tus in ae ter num Ye ous Chris tus Yesus Chris tus
Allemo messa, expo mente
jubileo, enthusiasten, appas. cal brissimo
83
fp spar.
lau da tus Yesus Chris tus A men A men in ae ter num

Notová ukázka č. 26: mužský sbor *Laudetur Jesus Christus*

Znovu si všimněme, že se skladatel pohybuje v základní tónině *D dur,* přičemž harmonická řeč je opět výrazně zjednodušena. Aby však skladba nevyzněla fádně, oživuje ji řadou zajímavých detailů. Např. takt 80 vloží tón *fis* jako mimotonální dominantu k *h moll; v* takt 82 užije mollovou subdominantu - *g moll;* v taktu 91 je opět záblesk modality v lydické - tón *gis*; takt 94-95 užívá v basu postup sekundovým krokem směrem dolů a na konci sestupu snížený VII. st. - jako mollová dominantní tercie, čímž *D dur* vyznívá mixolydicky.

I zde Kálikovo kompoziční myšlení dokazuje jeho bezpečné ovládnutí klasicko-romantické harmonie a její citlivé využití v praxi sborové tvorby směřující k neprofesionálním sborům.

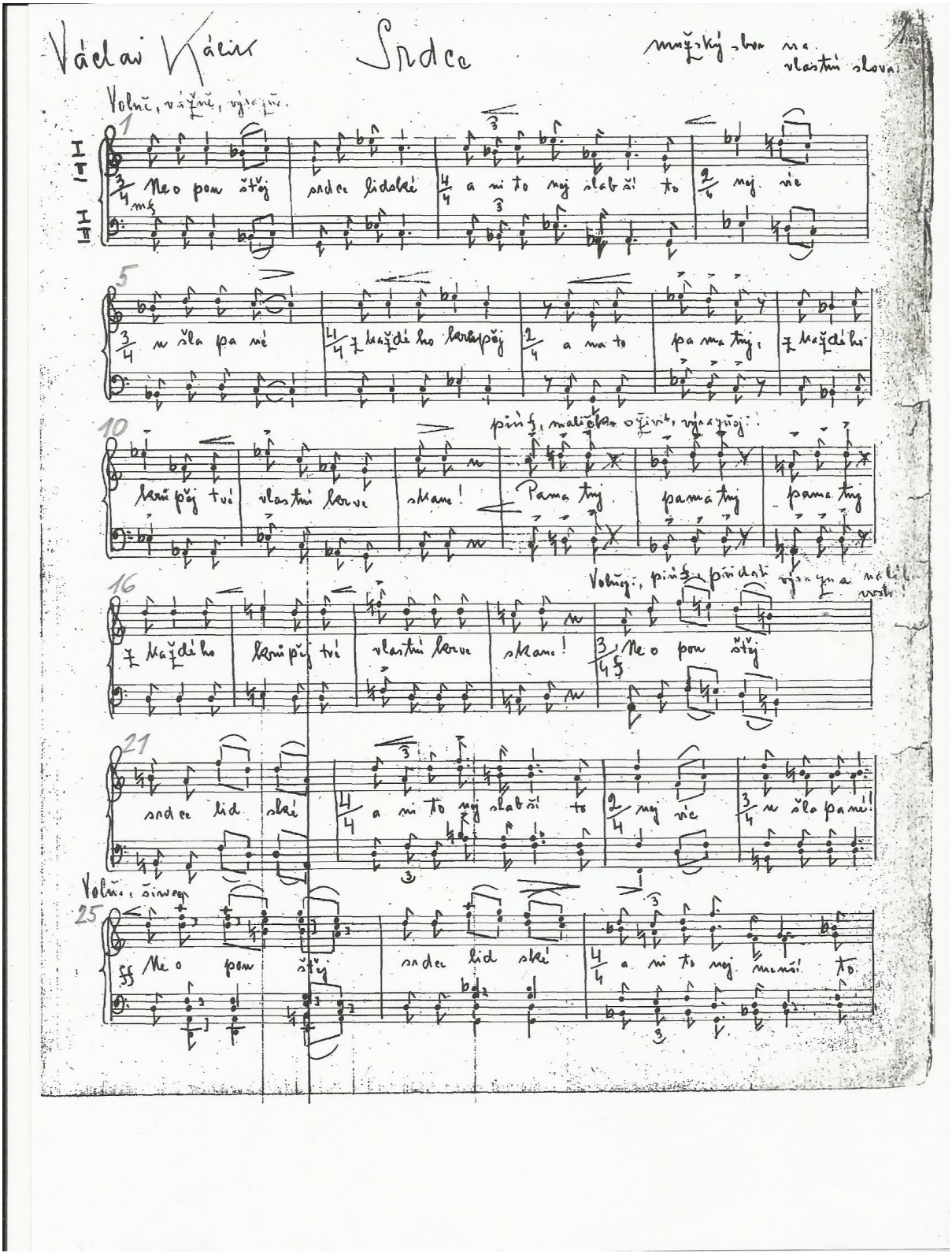
- ***Srdce***

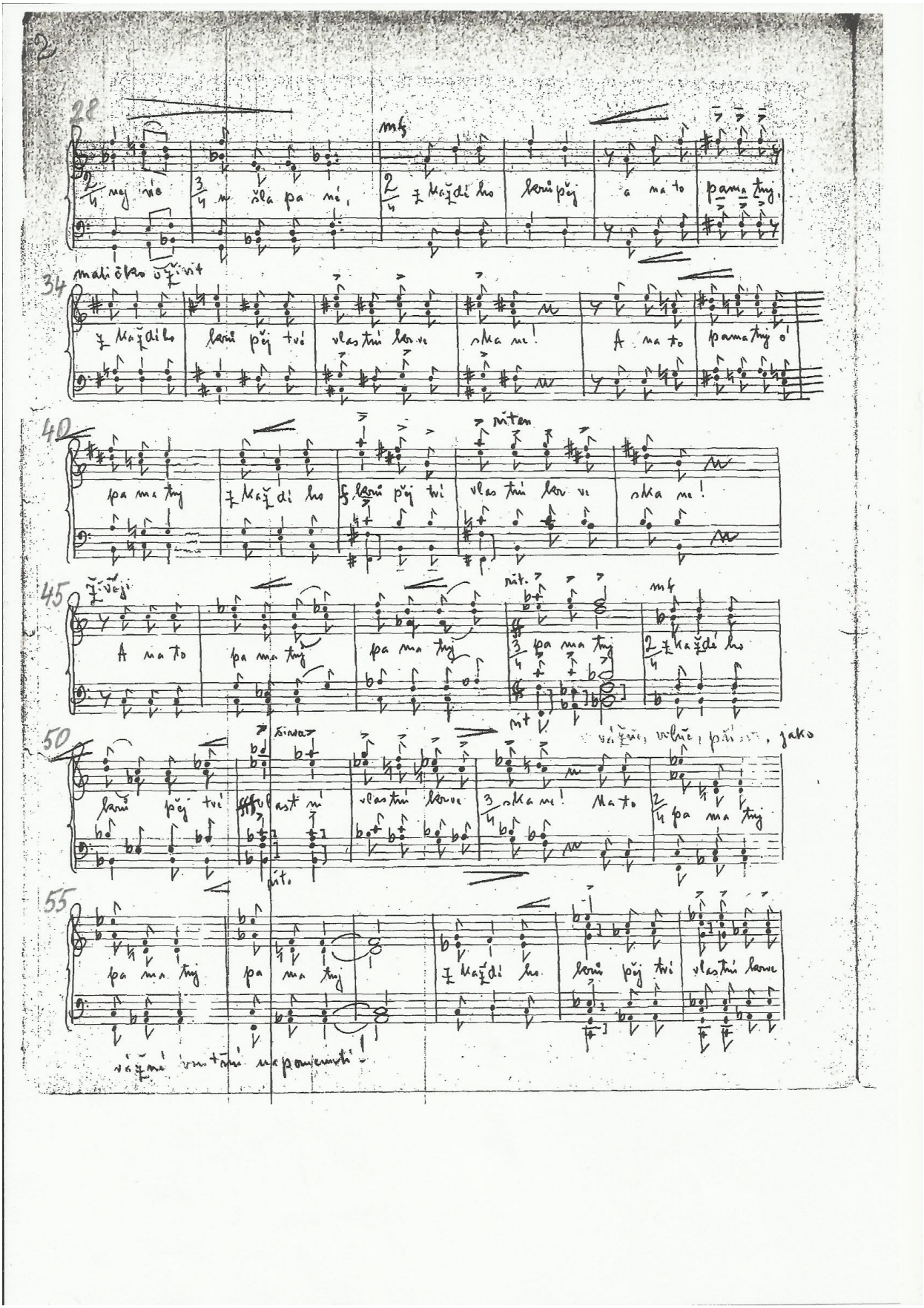
Poslední Kálikův mužský sbor na vlastní slova svědčí o skladatelově hlubokém duchovním směřování. Skladatel napsal tento sbor v roce svého úmrtí.[142] Věnoval ho APS Moravan a poprvé byl proveden právě tímto tělesem, za řízení sbormistra Josefa Veselky 22.9. 1956 v Jihlavě.[143]

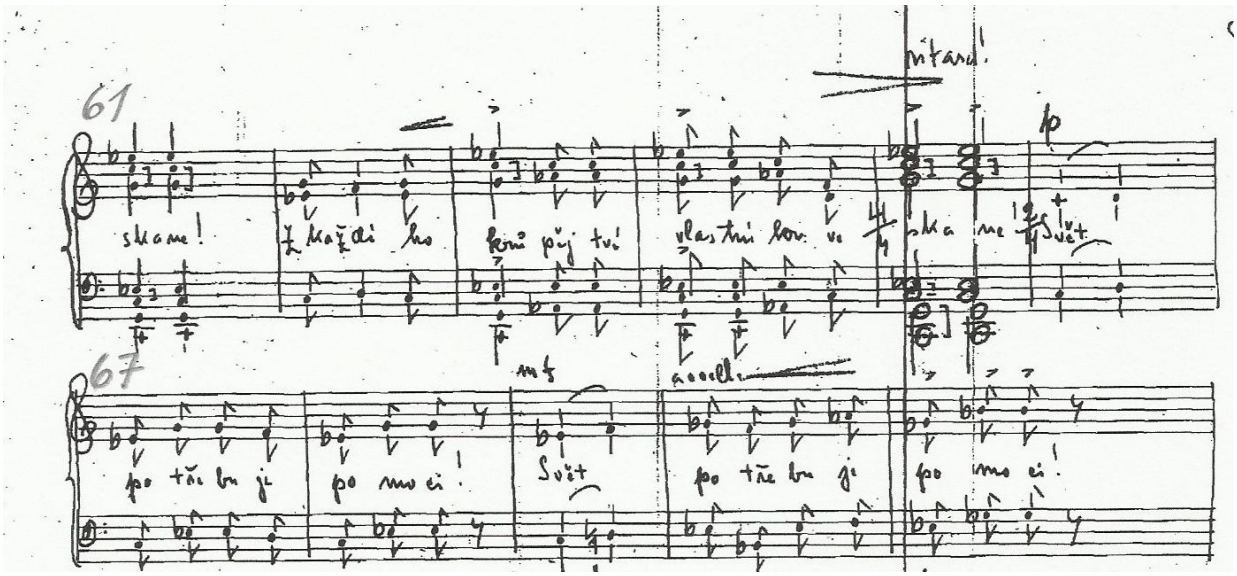
Zajímavostí je zde volně pojatá forma, se kterou jsme se ještě u Kálikovy sborové tvorby nesetkali.[144] Snažil se o zkomponování sborové kompozice, kterou však oproti tradičním kratším písňovým formám, rozvinul do větší plochy a náročnosti. Jedná se o silně meditativní a symbolistní skladbu s vyjádřením vnitřního skladatelova přání, které však může a nemusí být naplněné.

142 Zemřel roku 1951.
143 VRATISLAVSKÝ 1961, s. 149.
144 Snad kromě hodně prokomponovaného sboru P*eřeje.*

Takty 1-71

Václav Kálik
Srdce
mužský sbor a.
vlastní slova
Volně, vážně, výrazně.
I
II
Ne o pom šťuj
srdce lidské
a ni to moj slabší to
moj vše
u šla pa mé
z hajdého kamarádej
a na to
pa ma tuj,
z hajdého
kamarádej tvé
vlastní krve
skane!
Pama tuj
pama tuj
pama tuj
Volněji, pilně, přidat výrazněji a méně
z hajdého
kamarádej tvé
vlastní krve
skane!
Ne o pom šťuj
srdce lid ské
a ni to moj slabší to
moj vše
u šlo pamě!
Volně, širokým
Ne o pom šťuj
srdce lid ské
a ni to moj mnohí to

28
mf
maj ne
3
4
šla pa mé,
2
4
Ježíšku
lesní
a ma to
pama tuj,
34
malíčkem oživit
Ježíšku
lesní pěj tvé
vlastní lese
ska me!
A ma to
pamatuj o'
40
pomalu
pa ma tuj
Ježíšku
f lesní pěj tvé
vlastní lese
ska me!
45
Živěji
A ma to
pa ma tuj
pa ma tuj
mit.
3
4
pa ma tuj
mf
2
4
Ježíšku
50
lesní pěj tvé
vlastní lese
vlastní lese
3
4
ska me! Ma to
2
4
pa ma tuj
mit.
55
pa ma tuj
pa ma tuj
Ježíšku
lesní pěj tvé
vlastní lese

Notová ukázka č. 27: mužský sbor *Srdce*

Podíváme-li se na skladbu blíže, zjistíme, že je vystavěna ve čtyřech gradačních „vlnách“. První vlna začíná pod označením *„Volně, vážně, výrazně“* „chorální melodikou“ v tónině *C dur* (Takty 1-71). Taková gradační vlna obsahuje v sobě ještě rozložení do čtyř bloků. První blok (takty 1-21) v unisonu je ohraničený *dórskou c.* Ve druhém bloku přechází jednohlas do akordické sazby (takty 23-29). Ve třetím bloku (takty 30-44) opět začínají první čtyři takty v jednohlase - *d dórská*, následně *cis moll* a v *C dur.* Čvrtý blok (takty 45-65) směřuje z *C dur* do *c moll.*

Takty 72-133

Allegro, nepřechvat však v tempu, výrazně!
72
Roz dá vej te srd ce lidská všem lidožv jiti svém stra da ji
76
po má hej ti po mu ci svou všem lidož v po moc dou fa ji
odtud jedině nepřetržitá gradace, vášnivěji a vášnivěji
80
na ža ža lay na če kej te hla ny ž hus bů ne ro kej te
II bás ná dlouhé, výrazné, vroucí
84
po hán lán - kay roz dá vej te na všech stra na ch
lás kay po hán lás kay rozdávejte lás lán na všech stranách

4
Zvolnit!
Jemně, zářivě
87
po má hej te
na věch stra mách
90
93
97
věm!
ritard
zatřpět
Volně
103
li dí
věž te:
sad en
lidskáí
111
ach
ozřívit
nozřívit, zvolnit
ča mr nm
vlastnost má
že ho
ni lady

Notová ukázka č. 28: mužský sbor *Srdce*

Vrcholem druhé gradační vlny, začínající ve *f „Rozdávejte srdce lidské všem...“* je *ppp* v taktu 120. Akordická sazba v podobě blokové instrumentace nad prodlevou v basu, nám může připomínat sazbu pro smyčcové nástroje. Všimněme si také počtu hlasů. Je to osmihlas, který nám svojí šíří zvukovou plností může připomínat orchestr.

Takty 133-158

Notová ukázka č. 29: mužský sbor *Srdce*

Třetí gradační vlna, přecházejíc z té předchozí půltónovým postupem v jednohlasu z *gis* do *a*, se ve svém závěru navrací opět do jednohlasu. Sbor zazní v plnější sazbě, v sedmihlase *„Jen mlčte, mlčte ó mlčte...“*, s poznámkou skladatele *„Zvolnit, volně“* (takty 148-149). Od taktu 154 se sbor láme do jednohlasu *„mlčte ó mlčte...“* a umlkne.

Takty 159-216

Notová ukázka č. 30: mužský sbor *Srdce*

Od taktu 159 se zde nachází volná „repríza“. Jen malý náznak motivického návratu je oproti začátku nejprve v dórské a pak teprve přechází do C dur. V tomto závěrečném oddílu (čtvrtá gradační vlna - takty 159-216) logicky tonálně skladbu zceluje. Jan Vratislavský dílo výstižně charakterizuje slovy:

„V ní uložil celé své životní krédo, své přesvědčení o všemocnosti lidské lásky, která hory přenáší a je strůjcem všeho životního štěstí a blaha. Aby člověk člověku byl bratrem, zvláště ve svízelných situacích, aby dovedl otevřít srdce každému, kdo pomoci a lásku potřebuje. Jak výstižně to řekl ve svém sboru sám skladatel a současně autor textu: „...na zázraky nečekejte, hlasy z hrobů nevolejte, pohár lásky rozdávejte“, protože „bezpočtu je těch, kdo v život doufají, kdo u cest života na jediné slovo lásky čekají“. Toto dílo, psané krví, není hudební skladba v běžném slova smyslu. Je to vzkaz umělce odcházejícího z tohoto světa, je to prosba, nabádavé naléhání na lidská srdce, v

jejichž moci je učinit život a svět lepším a šťastnější. Hudební zobrazení zasáhlo, ba obnažilo sám myšlenkový kořen textu. Neseno jedním dechem monumentální prostoty, od úvodního unisona až po hymnický závěr, jakoby z jediného kvádru tesáno, působí opravdu otřesně.“[145]

C) Shrnutí

Dva poslední Kálikovy mužské sbory, o kterých pojednávám ve své práci, jsou obráceny k duchovním tématům. Z hudebně kompozičního hlediska sbor *Srdce* přináší nový, prokomponovaný kompoziční útvar - volnou formu, která se neřídí žádnými obvyklými schématy. Mimo jiné je velmi bohatý jak modulačně tak v rytmickém členění, v interpretačních a dynamických poznámkách, je vyprofilovaný do několika bloků a vystavěn do čtyř gradačních vln. Toto vše ve výrazu tvoří hluboký neklid. Je to neklid člověka, který chce a musí se k určité věci nutně vyjádřit, ale v momentě kdy se vyjadřuje již ví, že to je jenom jeho přání a že nebude možná splněno. Právě pro tento výraz - již zmíněný neklid - je sbor interpretačně velmi náročný. Jedná se o sbor nesmírné naléhavosti a výrazové přesvědčivosti.

145 VRATISLAVSKÝ 1961, s. 114-115.

4. Úpravy lidových písní a pěvecká hesla

a) úvod

Přesto, že se moje práce zabývá výhradně sborovou tvorbou Václava Kálika, nelze v této kapitole opomenout skladatelovu první úpravu lidových písní pro soprán a klavír, zkomponovanou v roce 1911.[146] Jedná se o uzavřený cyklus nejcharakterističtějších písní z Jeseníků ,[147] který věnoval skladatel svému otci a kterým se prezentoval u Vítězslava Nováka v roce 1911. Podnětem mu byla Indrova[148] sbírka *„Severomoravské písně lidové“*, která obsahuje celkem 27 písní.[149]

Kálik se věnoval také úpravám lidových písní pro sborová tělesa v letech 1921-25, kdy pobýval v Praze a v letech 1934-42, kdy pobýval v Nymburce. Vždy několik vybraných lidových písní řadil obvykle do tzv. *Čtyřlístku* a označoval podle toho, z jakého kraje pocházel. Během svého života napsal celkem devět takových *Čtyřlístků*:

- *Slovácký čtyřlístek* - úpravy lidových písní pro mužský sbor, 1921-1923

1. *Boleraz*
2. *Vrť sa dievča*
3. *Vysoko zornička*
4. *Tancuj*

- *Jihočeský čtyřlístek* - úpravy lidových písní pro mužský sbor, 1921-1923

1. Pršívalo
2. *Protivínská*
3. *Zazpívej, slavíčku*
4. *K Budějicům cesta*

- *Sedm lidových písní pro mužský sbor,* 1921-1923

1. *Náš táta*
2. *A já sám*
3. *Zamiloval som si*
4. *Mau som mrcha ženu*

146 *Lidové písně severomoravské,* v Praze v říjnu 1911. 1. *Ztratila se kravarečka,* 2. *Zazpíval on sobě,* 3. *Trhala jahody,* 4. *U potoka,* 5. *Pod Zděchovem,* 6. *Okolo Boutína,* 7. *U Janka.*
147 Jak sám skladatel poznamenal na druhé straně rukopisu.
148 Viz pozn. č. 81.
149 Kálik se s ní seznámil ještě před jejím vydáním. Sbírka vyšla v Zábřehu, roku 1919.

5. *Ja keď Janoško*
6. *Pres Javorničky*
7. *Akože tym starym babám*

- *Čtyřlístek lidových písní* - pro ženský sbor, 1934

1. *Vydávaj sa, moja milá* (slovenská)
2. *Říkaj, děvče, očenáš* (slezská)
3. *Bodaj by vás, vy mládenci* (moravská)
4. *Včera se mně něco zdálo* (česká)

- *Čtyřlístek lidových písní* - pro smíšený sbor, 1935

1. *Pridi Janík premilený* (moravská)
2. *Pridi ty šuhajko* (slovenská)
3. *Ty bechyňský zvony* (jihočeská)
4. *Rozchodná* (slezská z Opavska)

- *Čtyřlístek lidových písní pro mužský sbor z krajů nám odervaných mnichovským rozhodnutím*, 1939

1. *Říkaj, děvče, očenáš* (Slezsko)
2. *Nemyslete si, děvčata (severní Morava)*
3. *Má milá se hněvá* (jižní Čechy)
4. *Za tou naší stodoličkou* (Chodsko)

- *Čtyřlístek lidových písní z našeho pohraničí* - pro ženský sbor, 1939

1. Proč pak se, mládenci, neženíte (Chodsko)
2. A ta naša rychtárka (východomoravská)
3. Pršelo, byla tma (slezská)
4. Okolo Boutína (severomoravská)

- *Polabský čtyřlístek* - 4 lidové písně z Polabí pro smíšený sbor, 1939-1940

1. *Andulko, hubinko*
2. *Vy hvězdičky*
3. *Poděbradská brána*

4. *Teče voda proti vodě*

- *Čtyřlístek lidových písní* - pro smíšený sbor, 1935-1942

1. *Ty nitranské hodiny (slovenská)*
2. *Proč jsi k nám nepřišel (slovácká)*
3. *A já sám (česká)*
4. *Mám já ženu starú (slovácká)*

Přibližně v těchto letech (1919-1920) a (1934-1941) také zkomponoval osm pěveckých hesel pro nejrůznější sborová tělesa. Jedná se o účelové skladby věnované jednotlivým pěveckým sborům, které sloužily obvykle jako jejich pozdrav či slavnostní znělka.

1. *Pěvecké heslo* pro mužský sbor Jasoň v Německém Brodě[150] - na slova K.H. Borovského, 1919[151]
2. *Pěvecké heslo* pro ženský sbor Jasoň v německém Brodě - na slova V. Padovské, 1919 v Novém Veselí
3. *Pěvecké heslo* pro mužský sbor, PS Typografia v Praze - na vlastní slova, 1920 v Novém Veselí
4. *Pěvecké heslo* pro mužský sbor, PS Janáček v Třebíči - na vlastní slova, 1934 v Rudě
5. *Pěvecké heslo* pro smíšený sbor, PS Hlahol v Nymburce - na vlastní slova, 1935 v Nymburce
6. *Pěvecké heslo* pro ženský sbor, PS Kálik v Jihlavě - na slova D. Vaňka, 1937 v Nymburce
7. *Pěvecké heslo* pro mužský sbor, PS Foerster v Jihlavě - na slova D. Vaňka, 1937 v Nymburce
8. *Pěvecké heslo* pro smíšený sbor, PS Stojmír v Dolním Bouzově - na vlastní slova, 1941 v Nymburce

Kálik se inspiroval lidovými písněmi v mnoha sborech, nejvýrazněji v roce 1940, kdy zkomponoval na texty lidové poesie *Tři české tance*, ve kterých byl ovlivněn nápěvy starých českých tanců. Stejně tomu bylo v dalším cyklu *Šest českých tanců.*[152]

Jak uvádí Vratislavský, v případě Kálika jde vždy o znamenité sborové úpravy. Avšak ve

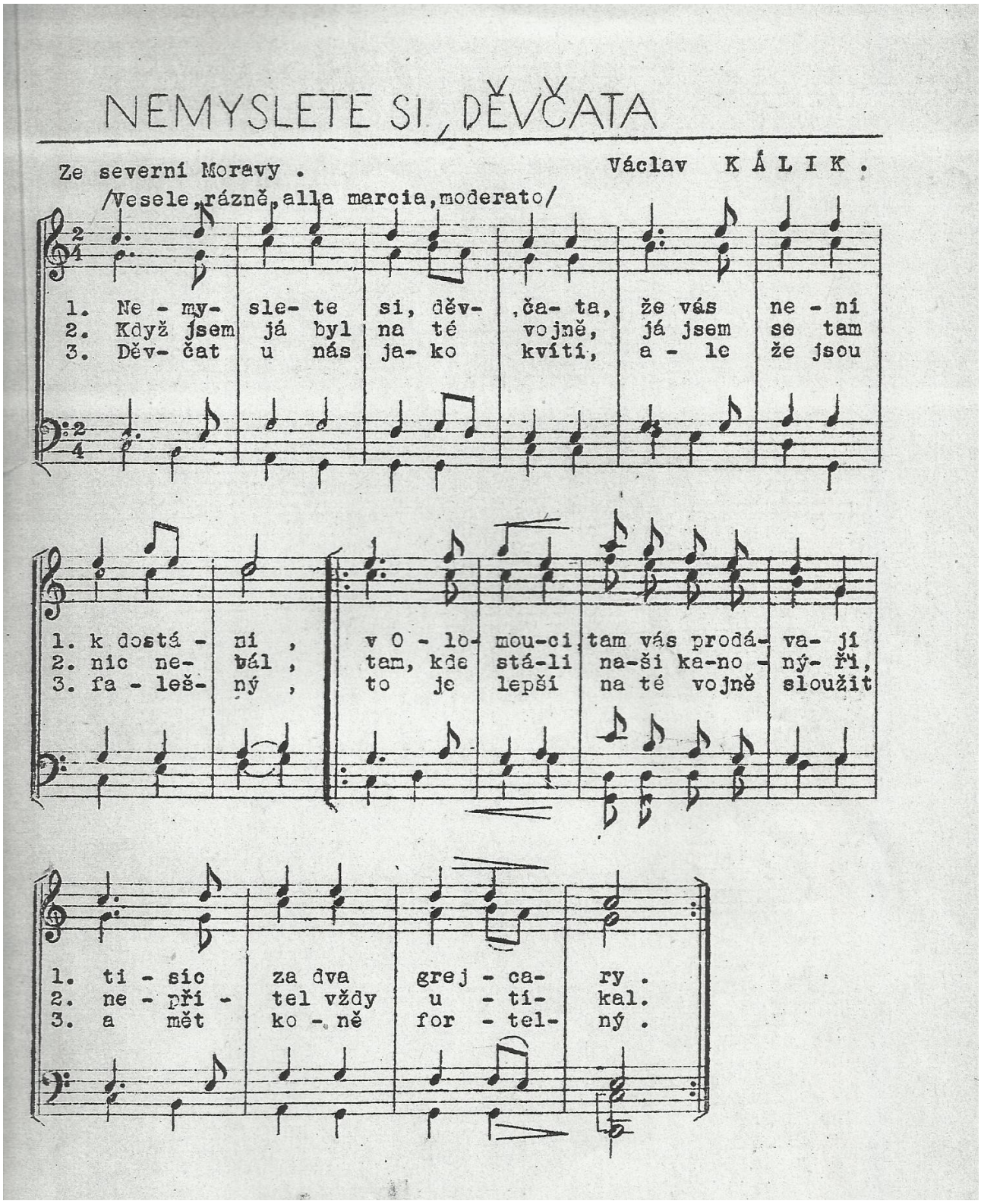
150 Dnes Havlíčkově Brodě.
151 Komponováno v květnu 1919 cestou z Německého Brodu do Prahy.
152 *Tři české tance* pro smíšený sbor na slova lidové poesie a vlastní - 1. *Polka*, 2. *Sousedská*, 3. *Šáteček*; *Šest českých tanců* pro smíšený sbor - 1. *Zpátečná*, 2. *Věneček*, 3. *Svatební*, 4. *Kolovrat*, 5. *Milostná*, 6. *Šupaná*.

srovnání zvláště s *Třemi českými tanci* a s Šesti českými tanci, konstatuje: *„Jde-li ovšem v těchto případech o zdařilou, přece však jen o celkově jednoduchou harmonizaci“.*[153]

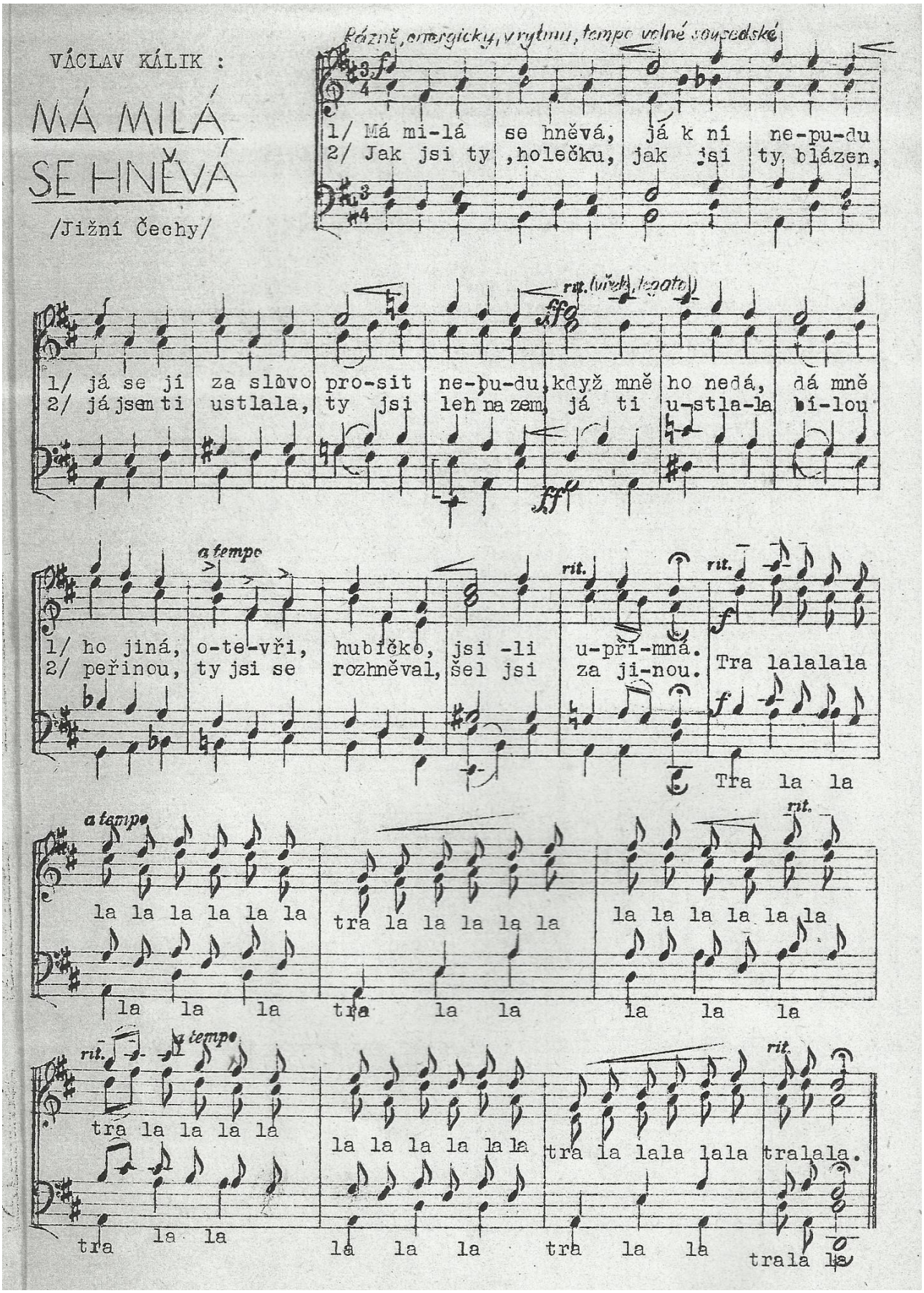
b) Kálikův kompoziční přístup k úpravám lidových písní

Jako příklad, na kterém si ukážeme, jak Kálik harmonizuje lidové písně pro sbor, nám poslouží *Čtyřlístek lidových písní pro mužský sbor z krajů nám odervaných mnichovským rozhodnutím* z roku 1939, ze kterého jsem vybrala píseň č. 2 – *Nemyslete si děvčata,* č. 3 – Má milá *se hněvá* a č. 4. *Za tou naší stodoličkou.*

153 VRATISLAVSKÝ 1961, s. 95.

Notová ukázka č. 31: píseň č. 2 – *Nemyslete si děvčata* z *Čtyřlístku lidových písní pro mužský sbor z krajů nám odervaných mnichovským rozhodnutím*

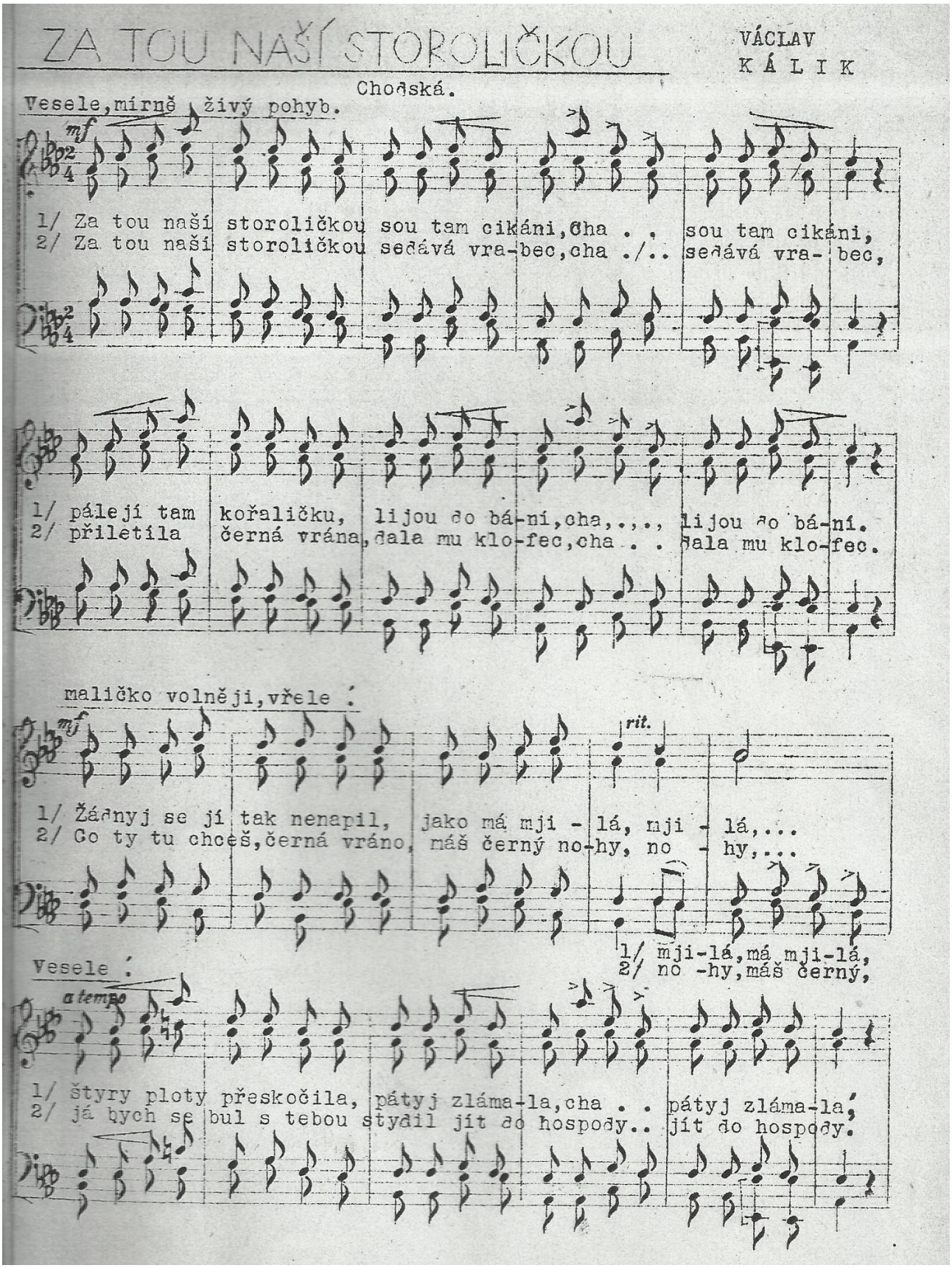
Notová ukázka č. 32: píseň č. 3 - *Má milá se hněvá* z *Čtyřlístku lidových písní pro mužský sbor z krajů nám odervaných mnichovským rozhodnutím*

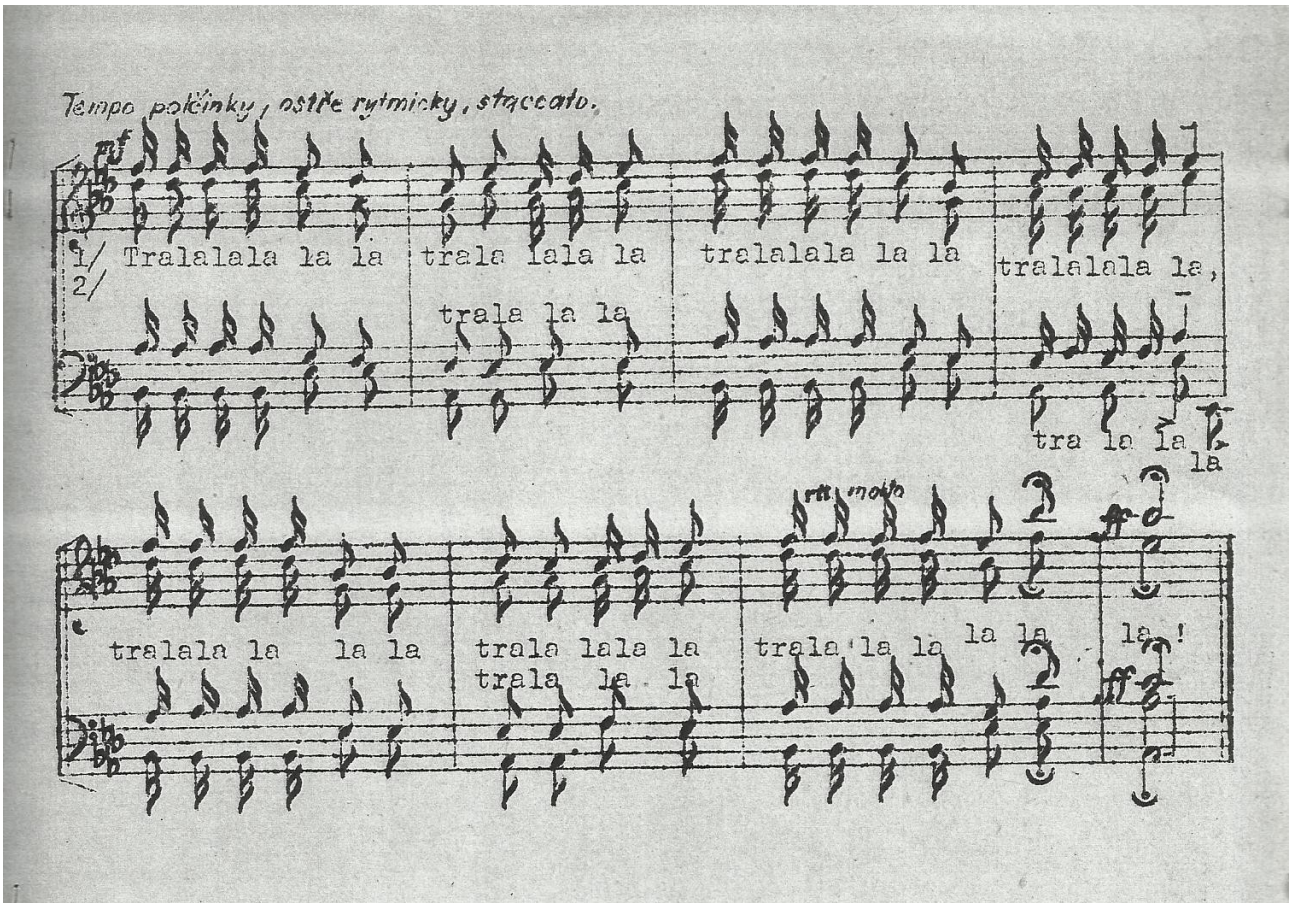
ZA TOU NAŠÍ STOROLIČKOU

VÁCLAV KÁLIK

Chodská.

Vesele, mírně, živý pohyb.

Notová ukázka č. 33: píseň č. 4 – *Za tou naší stodoličkou* z *Čtyřlístku lidových písní pro mužský sbor z krajů nám odervaných mnichovským rozhodnutím*

Václav Kálik při harmonizaci lidových písní plně respektuje jejich latentní harmonii. Pouze na některých místech obohacuje převážně diatonickou harmonii chromatickými tóny a užívá případně i mimotonálních či alterovaných akordů. Úpravy jsou důsledně homofonní, základ tvoří logická čtyřhlasá faktura, pouze na některých místech (velmi vzácně) se hlasy dělí. Skladatel zachovává standardní rozsah jednotlivých hlasů. Zachovává také melodickou linku, kterou místy obohacuje zajímavými stylizacemi v podobě efektního ostinata na vokál „tralala“.[154] Písně nejsou příliš prokomponované, např. - přidáním předeher a mezivět, jen občas dokomponuje závěr ve formě cody.

154 Např. píseň *Za tou naší stodoličkou,* notová ukázka č. 33 takty 24-31.

Níže uvádím tři Kálikovy pěvecká hesla s jeho vlastním textem:

HESLO

BRATRSKÉ TYPOGRAFII NA VLASTNÍ SLOVA SLOŽIL A VĚNUJE V. KÁLIK

Mírným pohybem *rychleji*

TENOR I. II. — Výš, bra-tře, výš, bra-tře, výš, pozvedni prapor náš

BAS I. II. — Výš, bra-tře, výš, bra-tře, výš, bra-tře

zdržovat *volně*

ru-dý my za-ha-le-če zne-mož-ní-me a

po-zve-dni pra-por náš ru-dý,

zcela volně *živěji*

řád

zbu-du-je-me no-vý svět a no-vý svě-ta řád a zaň a zaň

zaň a zaň a zaň

s mocným výrazem

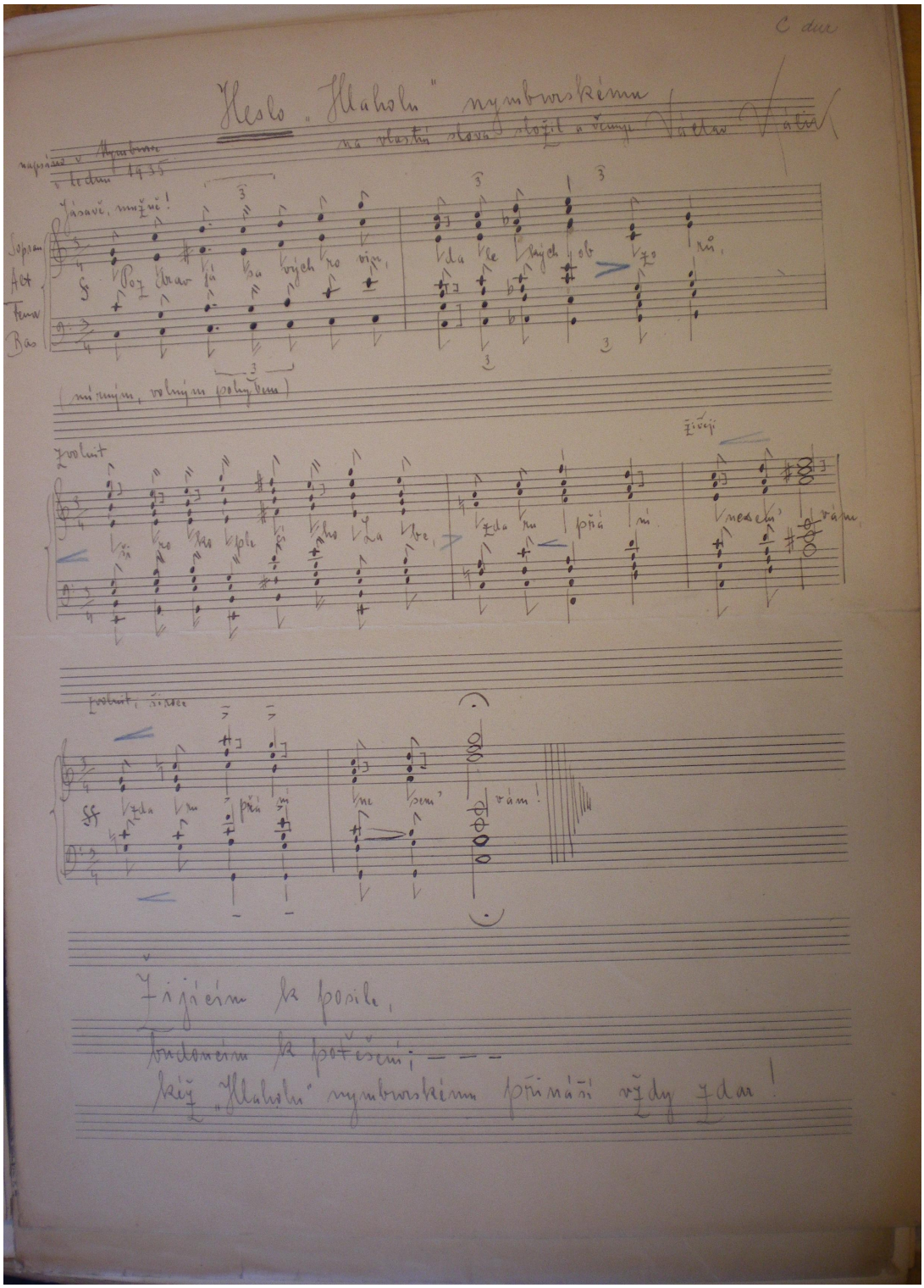
ve chví-li tí-sně s pí-sní chcem ži-vo-ty své dát.

zaň ve zlé chví-li

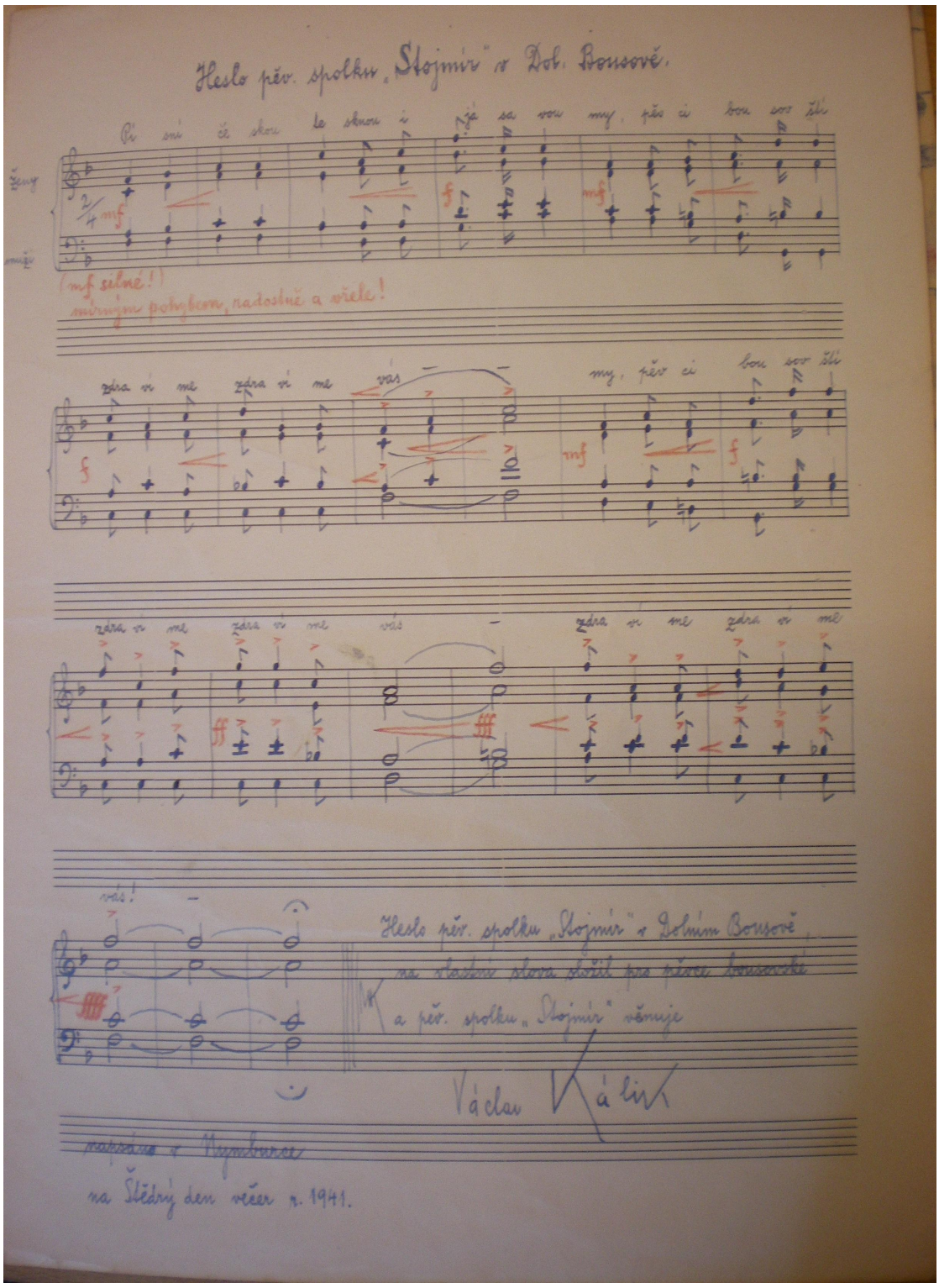
Psáno v Novém Veselí, v srpnu 1920

...sadil Frant. Vaňátko v knihtiskárně Grafii v Praze. — Příloha »Typografie«, ročník XXXII., číslo 10. — Vytiskl Bohumil Pochop v knihtiskárně Grafii v Pr...

Notová ukázka č. 34: Pěvecké heslo pro mužský sbor PS Typografia

Notová ukázka č. 35: Pěvecké heslo pro smíšený sbor PS Hlahol v Nymburce

Notová ukázka č. 36: Pěvecké heslo pro smíšený sbor PS Stojmír v Dolním Bouzově

Těmto slavnostním znělkám jednotlivých sborových těles odpovídá charakteristika drobných miniatur (periodické, obvykle osm taktů). Tyto drobné věty jsou tonálně jasně sevřené a téměř homofonní. Kálikův přístup ke kompozici hesel připomíná práci s lidovými písněmi.

Nelze opominout, že Kálik se nezabýval lidovou písní pouze ve svých úpravách pro sborová tělesa, ale použil jí také jako inspirační zdroj při kompozici svých sborů. Můžeme se s ní setkat např. ve sborech *Z domoviny, Horácká, Tři české tance, Šest českých tanců apod*. Při srovnání poměrně snadných úprav lidových písní s Kálikovými původními kompozicemi inspirovanými lidovými písněmi - *Tři české tance* a *Šest českých tanců* - nacházíme značný rozdíl. Vratislavský se ve své publikaci k tomu vyjadřuje následovně: *„Taneční nápěvy, citované přesně, jsou současně tématickým materiálem, který autor rozvíjí dál v jejich lidovém duchu, stejně jako to činí u textové složky. Platí to především o Sousedské, sborovém scherzu Šátečku a Šupané, nejrozměrnějších skladbách, vyrůstající tímto způsobem z jednoduché taneční melodie na celky bohatého hudebního i náladového obsahu.“*[155]

Sám skladatel se vyjádřil o svých některých sborech inspirovaných lidovou písní:
„Po stránce kompoziční techniky pracoval jsem tyto sbory - a je jich celá řada, zvláště od roku 1940 výše – vědomě a záměrně na podkladě nejčeštějšího rytmu, to jest na rytmu naší polky, tance pro nás zvláště charkteristického. Tento rytmus je účinný v hudbě taneční (např. Slavná polka v Prodané nevěstě), ale je obtížno s ním pracovat důsledně ve skladbě sborové, neboť přináší neustálé střídání doby přízvučné a nepřízvučné. Tento umělecký problém jsem si nikde neulehčil, nýbrž po svém zvyku naopak vědomě stížil. Nikde jsem si nevypomáhal prostředky lacinými, všelijakými přiznávkami, basováním zavřenými ústy, jak se s tím žel, často setkáváme. Vše je vydeklamováno na slově naší krásné mateřštiny, a to pečlivě a citlivě. Smím podotknout, že to nebylo lehké, zejména když jsem chtěl vytvořit skladbu poetickou, řečeno po smetanovsku, a nikoliv jen obyčejný polkový útvar.“[156]

c) Shrnutí

Přínos v přístupu k lidové písni můžeme vidět jednak ve výběru písní typických pro některé části Moravy, Slezska a Čech a jednak v Kálikově snaze napsat sborové úpravy intonačně snadno zpívatelné, aby mohly potěšit a být užívány především neprofesionálními sbory z těchto regionů.

155 VRATISLAVSKÝ 1961, s. 95.
156 VRATISLAVSKÝ 1961, s. 90, Skladatelovy poznámky ze 17. června 1951 pro dirigenta a členstvo PSMU ke studiu sboru *Z domoviny.*

Z hlediska kompozičního přístupu k lidovým písním mohu jen zopakovat, že plně respektuje latentní harmonii, kterou na některých místech obohacuje chromatickými tóny a občas užije mimotonálních či alterovaných akordů. Úpravy jsou důsledně homofonní, polyfonii nepoužívá a základ tvoří čtyřhlasá sazba, ve které Kálik dodržuje standartní rozsah jednotlivých hlasů.

Závěr

Z výše provedených analýz sborových skladeb Václava Kálika vyplývá, že sborová tvorba byla jeho doménou a že jako skladatel věděl, že právě sborovou tvorbou může nejlépe vyjádřit své pocity a názory. Celoživotní zkušenost se sborovými tělesy ovlivňuje zřetelně jeho kompozice. Skládal obvykle pro konkrétní sbor a měl jasnou zvukovou představu o výsledném znění sboru. Svojí přesnou představu vždy zapisoval do partitury v podobě hojných interpretačních poznámek.

Ač se vyvíjel po celý svůj život v rámci podobného kompozičního myšlení, vidíme, že v závěru svého života dospěl k dokonalosti a často k osobitým hudebním řešením např. v oblasti formy či stylizace.[157] Během svého života neprocházel velkými kompozičními zvraty či výraznými stylovými změnami, ale zdokonaluje a cizeluje svojí hudební řeč a směřuje ji k vyjádření hlubokých myšlenek. I přesto, že v celé své sborové tvorbě užívá Kálik podobných kompozičních prostředků, ke konci života není pro Kálika hudební řeč již cílem, ale pouze prostředkem k závažnému duchovnímu sdělení.

157 Ve sboru *Srdce.*

Literatura

a) Slovníky

PHSN - Helfert, Vladimír: *Kálik, Václav,* v: Černušák G., Helfert V. (ed): *Pazdírkův hudební slovník naučný,* část osobní, sv. 1, Brno, 1937, s. 517-518.

MEH - kolektiv autorů: *Kálik Václav (1891-1951),* v: Smolka J. (ed): *Malá encyklopedie hudby,* Praha, 1983, s. 313.

ČSHS - Stolařík, Ivo: *Kálik, Václav,* v: Černušák G., Štědroň B., Nováček Z. (ed.): *Československý hudební slovník osob a institucí*, svazek prvý, Praha, 1963, s. 634-635.

MGG - Gabrielová, Jarmila: *Kálik Václav*, v: Finscher, L. (ed.): *Die Musik in Geschichte und Gegenwart*, Personenteil, sv. 9., Stuttgart, 2003, sl. 1392-1393.

SČHK - Gregor, Vladimír: S*borová tvorba*, v: Fukač J., Vysloužil J., Macek P. (ed.): *Slovník české hudební kultury*, Praha 1997, s. 815-816.

b) Publikace o životě a díle Václava Kálika

KAPUSTA 1972 - Kapusta, Jan: *Zábřežská léta Václava Kálika.* Šumperk, 1972.

VRATISLAVSKÝ 1961 - Vratislavský, Jan: *Václav Kálik. Obraz života a díla českého skladatele.* Ostrava, 1961.

c) Specializované studie k Václavu Kálikovi

SBORNÍK 1971 - Sborník příspěvků z konference XIV. Bezručovy Opavy. *Václav Kálik a jeho místo v české hudební kultuře.* Opava, 1971. (Rozmnožilo Slezské muzeum v Opavě - muzikologické oddělení v prosinci 1972 jako neprodejný studijní materiál pro potřeby badatelů).

BOŽENEK 1971 viz SBORNÍK 1971, s. 2-12.

FELIX 1971 viz SBORNÍK 1971, s. 21-39.

FIKRLE 1971 viz SBORNÍK 1971, s. 156-181.

PLAVEC 1971 viz SBORNÍK 1971, s. 68-97.

PROCHÁZKA 1971 viz SBORNÍK 1971, s. 98-115.

ROUČEK 1971 viz SBORNÍK 1971, s. 116-128.

SUDEROVÁ 1971 viz SBORNÍK 1971, s. 49-67.

ŠEDA 1971 viz SBORNÍK 1971, s. 13-20.
VRATISLAVSKÝ 1971 viz SBORNÍK 1971, s. 40-48.

c) Studie v časopisech

HANF 1929 - Hanf, Karel: Sborová tvorba Václava Kálika, v: *Za hudebním vzděláním*, roč. IV, č. 6-7, s. 81-89.
HELFERT 1918 - Helfert, Vladimír: Nové skladatelské jméno, v: *Lidové noviny*, 25.4. 1918, s. 8.
PLAVEC 1952 - Plavec, Josef: Za velkým realistou sborové tvorby, v: *Hudební rozhledy,* roč. V, č. 1, s. 32.

d) Obecná pojednání k dějinám hudby a k sborovému zpěvu

DČHK 1972 - Smetana, Robert (ed.): *Dějiny české hudební kultury 1890-1945*, díl I: 1890-1918, Praha, 1972, s. 33.
DČHK 1972 - *Dějiny české hudební kultury 1890-1945*, díl II: 1918-1945, Praha, 1981, s. 226.

GREGOR 1987 - Gregor, Vladimír: *Hudební místopis,* Ostrava, 1987, s. 35, 37-38.

HELFERT 1936 - Helfert, Vladimír: *Česká moderní hudba*, Praha, 1936, s. 121.

VALOVÝ 1972 - Valový Evžen: *Sborový zpěv v Čechách a na Moravě*, Brno, 1972, s. 174.

ZOUHAR 2011 - Zouhar, Zdeněk: *Sborová tvorba Bohuslava Martinů*, Praha, 2011, s. 16-20.

PŘÍTOMNOST 1928 - Přítomnost. Sdružení pro současnou hudbu. Praha, 1928. s. 23-24.

e) Citované básně

DYK 1949 - Dyk, Viktor: Zpěv noci 1. května 1918, v: *Válečná tetralogie* - Poslední rok, Praha, 1949, s. 438-439.
LEDEČ 1964 - Sládek, Josef, Václav: Bůh, v: Kálik, Václav - *Smíšené sbory a capella*, Státní hudební vydavatelství, Praha, 1964, s. 6. (Ledeč Jan)

Seznam notových ukázek:

Notová ukázka č. 1: Kálik Václav: Vánoční, v: *Čtyři sbory, v* komisi Hudební Matice v Praze, Tiskem Nototiskárny K. Kische - Trojana v Nových Benátkách, (s.a.).
Notová ukázka č. 2 - 8: Kálik, Václav: *Návrat*, Tiskem Nototiskárny K. Kische - Trojana v Nových Benátkách, (s.a.).
Notová ukázka č. 9 - 11: Kálik, Václav: Den noci osvobození, v: *Smíšené sbory a capella*, Státní hudební vydavatelství Praha, 1964. (Jan Ledeč)
Notová ukázka č. 12 - 20: Kálik, Václav: Peřeje, v: *Smíšené sbory a capella*, Státní hudební vydavatelství Praha, 1964. (Jan Ledeč)
Notová ukázka č. 21 - 26: Kálik, Václav: *Laudetur Jesus Christus*, A 3472, partitura - rukopis, uložen v SZMO.
Notová ukázka č. 27 - 30: Kálik, Václav: *Srdce*, A 3490, partitura - rukopis, uložen v SZMO.
Notová ukázka č. 31 - 33: Kálik, Václav: *Čtyřlístek lidových písní pro mužský sbor z krajů nám odervaných mnichovským rozhodnutím*, S - 908, partitura - opis, zapůjčeno z českého hudebního fondu.
Notová ukázka č. 34: Kálik, Václav*: Pěvecké heslo* pro mužský sbor PS Typografia, fond A, uloženo v SZMO (mezi rukopisy A 3465).
Notová ukázka č. 35: Kálik, Václav*: Pěvecké heslo* pro smíšený sbor PS Hlahol Nymburk, A 3465, partitura - skica, uloženo v SZMO.
Notová ukázka č. 36: Kálik, Václav*: Pěvecké heslo* pro smíšený sbor PS Stojmír v Dolním Bouzově, A 3465, partitura - skica, uloženo v SZMO.

Dodatek

1. Orientační soupis pozůstalosti Václava Kálika v SZMO[158]

1. 1. RUKOPISY

název	**obsazení**	**datace**	**invent.č.**	**popis**
Anděl strážný-maminka	ženský sbor	1949	A 3454	rkp skica tužkou, 1p.-26x33 rkp perem, 4p.-26x34
Apostrofa	mužský sbor	1920	A 3455	rkp tužkou, 2p.-26x33;interpretační poznámky vepsány červeným inkoustem
Druhý čtyřlístek lidových písní	ženský sbor	1934	A 3458	rkp perem, 7p.-26x347 str.; uloženo pod stejným inv. č. jako Čtyřlístek lidových písní z našeho pohraničí
Duben	ženský sbor	1919	A 3474	rkp perem, 4p.-26x32,5; uloženo pod stejným inv. č. jako Listopad
Čtyři nokturna	mužský sbor	1912	A 3457	1 sbor Večer-schází rkp perem, Slezské lesy 4p.-27x34,5; dynamické a agogické označení vepsáno tužkou rkp perem, Večer v lukách 3p.-25x34,5 rkp perem, Květnový večer 2p.-25,5x32,5
Čtyřlístek lidových písní	smíšený sbor	1935	A 3461	rkp perem, Pridi Janík premilený a Pridi ty šuhajko 4p 25,5x32,5 rkp tužkou, Ty bechyňský zvony a Rozchodná 3p.-25,5x32,5
Čtyřlístek lidových písní	smíšený sbor	1935-1942	A 3462	rkp perem, Ty nitranské hodiny, Proč jsi k nám nepřišel, A já sám-celkem 5p.-25,5x32,5 rkp tužkou, Mám já ženu starú 4p.-25,5x32,5
Čtyřlístek lidových písní pro mužský sbor z krajů nám odervaných mnichovským	mužský sbor	1939	A 3460	rkp perem, 6p.-25x35; do textu jsou vlepovány další strofy psané na stroji, přednesové údaje vepsány červeným inkoustem

158 S výjimkou korespondence V. Kálika a soupisu programů a plakátů z koncertů. Soupis jsem vytvořila částečně na základě již existujících katalogizačních údajích a částečně při procházení Kálikovy pozůstalosti, ke které zatím soupis neexistuje (výstřižky). Vše co v tomto orientačním soupise uvádím, jsem fyzicky ve SZMO prošla. Pozůstalost byla zkatalogizována panem Doc. PhDr. Boženkem Ph.D., paní Čížkovou a panem PhDr. Koukalem ze SZMO. Katalogy jsou dostupné pouze v badatelně SZMO.

rozhodnutím				
Čtyřlístek lidových písní z krajů nám odervaných mnichovským rozhodnutím	mužský sbor	prosinec 1938	A 3459	rkp perem, 6p.-25,5x32,5; agogická a přednesová označení vepsána červenou tužkou
Klavírní skladby	klavír	s.a.	A 3504 A 3505	Menuet-rkp perem, 3p.-25,5x32,5. Horská ukolébavka-rkp perem, 5p.-25,5x32m5.
Lidové písně severo-moravské	Soprán a klavír	s.a.	A 3511	op. perem-17p.-33,3x23,5
Čtyřlístek lidových písní z našeho pohraničí	ženský sbor	1939	A 3458	rkp perem, ?p.-25,5x33,5; dynamická znaménka vpisována červenou tužkou; uloženo pod stejným inv. č. jako Druhý čtyřlístek lidových písní
Domovu	2 smíšené sbory	1939	A 3463	rkp tužkou, 9p,-26x32,5; přiloženy dvě autorizované kopie sboru Domovu, perem, 2x8p.-25x31; přednesové údaje doplněny červeným inkoustem
Duma	Píseň pro hluboký hlas s orchestrem	1911	A 3514	rkp skica tužkou v klavírní verzi s poznámkami pro instrumentaci, 6p.-27x34
Duma	Píseň pro hluboký hlas s orchestrem	1911	A 3515	rkp partitura 20p.-27x34 rkp hlas a klavír 10p.-27x34 vázáno v černých deskách
Duma	Píseň pro hluboký hlas s orchestrem	1911	A 3516	rkp partitura 8p.; rkp part pro hlas a klavír 10p.-27x34; vázáno v černých deskách
Dvojí moudrost	velký smíšený sbor	1938	A 3464	Moudrost staročeská-rkp perem, 5p.-26x34 Moudrost orientálská-rkp perem, 6p-26x34 (vázáno v šedé obálce)
Fantasie	housle a klavír	1915	A 3506	op perem, 31p.-27x35; do klavírního partu vpisovány poznámky pro instrumentaci díla
Hlas	baryton a orchestr	s.a.	A 3513	rkp skica tužkou, 16p.-27x35 (z toho 2p partitura, ostatní v klavírním výtahu)
Horácká	smíšený sbor	1940	A 3466	rkp tužkou, 4p.-25,5x34 rkp perem, 4p.-25,5x34

				rkp skica, 6p.-25,5x34 (věnováno nymburskému Hlaholu)
Horská ukolébavka	klavír	s.a.	A 3504	op perem, 5p.-28x34; interpretační poznámky vepsány červenou tužkou (op Menuetu perem, 3p.-28x34; interpretační poznámky vepsány červenou tužkou)
Hrom a housle	smíšený sbor	1939	A 3467	rkp perem, 3p.-25x32; interpretační poznámky provedeny červenou tužkou
Král Jiří z Poděbrad	ženský sbor	1934	A 3471	rkp perem, 8p.-26x34; pokyny pro interpretaci vepsány červeným perem.
Jarní den	smíšený sbor	1935	A 3469	rkp perem, 6p.- 26x34cm; pokyny pro přednes vepsány do partitury červenou tužkou; na str. 4 dva řádky partitury přelepeny opravenou verzí
Jarní den	smíšený sbor	1935	A 3483	rkp tužkou, 4p.-26x34
Jarní jitro	opera	s.a.	A 3262/1-28 A 3222/1-28	rkp orchestrálního materiálu bez hlasů: 1. fl.I-30p. 2. fl.II-28p. 3. hoboj I-27p. 4. hoboj II-25p. 5. clarinet I-23p. 6. clarinet II-21p. 7. fagot I-14p. 8. fagot II-13p. 9. tromba I-14p. 10. tromba II-14p. 11. tromba III-12p. 12. trombone I.-10p.
Jarní suita		1911-1914	A 3507	opis perem s tužkovými vpisky, 34p.-27x35 rkp perem s tužkovými vpisky, 38p.-27x35 (samostatné skicové přílohy k jednotlivým částem)A
Jaro	ženský sbor	1949	A 3468	rkp perem, 4p.-25,5-34 rkp skica tužkou, 1p.-25,5x34
Jihočeský čtyřlístek	mužský sbor	upravený v roce 1921-1923	A 3470	rkp perem, Pršívalo 1p., Protivínská 1p., Zazpívej slavíčku 2p, K Budějicům cesta 2p.-26,5x34,5 op. perem, autorizovaný a doplňovaný autorem, 6p.-26,5x34,5
Laudetur Jesus Christus	mužský sbor	1950	A 3472	rkp perem, 6p.-26x34; pokyny pro interpretaci vepsány červenou tužkou
Listopad	ženský sbor	s.a.	A 3474	rkp perem, 3p.-26x35; uloženo pod stejným

				inv. č. jako Duben
Malé intermezzo-Letní den v horách	zpěv, housle a klavír	1913	A 3510	rkp perem, 13p.-28x34
Malé rekviem	ženský sbor	1946	A 3475	rkp skica tužkou, 4p. op. perem, 5p. op. perem od autora 6p., interpretační vpisky červenou tužkou
Menuet	klavír	s.a.	A 3504	op perem, 3p.-28x34; interpretační poznámky vepsány červenou tužkou (op Horské ukolébavky perem, 5p.-28x34; interpretační poznámky vepsány červenou tužkou)
Mírová symfonie	orchestr	s.a.	A 3621/1	rkp partitury, 147p.-doba trvání 27min.
Mladé chase	ženský sbor	1946	A 3476	rkp perem, 4p.-26x34; interpretační údaje vepsány do partitury červenou tužkou rkp skicy-Mladé chase a Zdravice prezidentu republiky, 2p.-26x34
Mladé chase /Český prapor/ „Naši staří odcházejí“	ženský sbor	1946	A 3456	rkp perem, 4p.-26x32,5; dynamická a agogická označení vpisována červenou tužkou; věnováno Pěvecké župě podbělohorské a jejímu starostovi J. Pacltovi
Můj kraj	cyklus mužských sborů	1916	A 3477	rkp perem, 33p.-26x34
Návrat	píseň pro soprán a klavír	1916	A 3512	rkp perem, 6p.-26x34 rkp skica tužkou, 1p.-26x34 (kopie 3p) brožováno v šedém papíru
Návrat	cyklus ženských sborů	1916	A 3512	op. 12p.-26x33; v sešitě s malými deskami
Návrat do vlasti	mužský sbor	1917	A 3478	rkp tužkou, 8p.-26,5; interpretační poznámky vepsány červeným inkoustem
O přeboleném bolu	cyklus 4 mužských sborů	1933	A 3480	rkp tužkou, O přeboleném bolu 5p. rkp perem, V bouři 7p. rkp skica tužkou, V bouři 6p. přiřazen rkp perem, sbor Jitro 6p. rkp perem V bouři 7p rkp perem, Slavík a vrabci 3p.

				Slavík a vrabci přepis perem 3p.
Peřeje	smíšený sbor	1946	A 3453	rkp tužkou, 3p.-26x33; p.3-26x34
Peřeje	smíšený sbor	1946	A 3482	rkp perem, 5p.-24,5x34
Pěvecká hesla	mužské a ženské sbory	1919-1941	A 3465	rkp tužkou, 16p., většina jako skici 1.Německobrodský Jasoň 2.Jasoň 3.Pěv. sbor Typografia 4.Pěv. sbor Janáček v Třebíči 5.Hlahol v Třebíči 6.Hlahol nymburský 7.Pěv. sbor Foerster 8.Pěv. spolek Stojmír 9.Pěv. sdružení Vítězslav Novák Znojmo
Polabský čtyřlístek lidových písní	smíšený sbor	s.a.	A 3481	rkp perem, Andulko, hubinko 2p., Vy hvězdičky 2p., Teče voda proti vodě 4p., Poděbradská brána 4p.-26x34
Pražské obrazy	cyklus mužských sborů	1948-50	A 3484	rkp perem, 12p.-26x34 rkp tužkou, 4p.-26x34 rkp perem, 7p.-26x34
Ráj	ženský sbor	1938	A 3485	rkp perem, 2x4p.-26x34 op. perem, 7p.-26x34
Ráno	ženský sbor z cyklu podzimní den	1925	A 3486	rkp tužkou, 1p.- 26x32
Římské jitro (skica k opeře Jarní jitro)	klavírní výtah	s.a.	A 3517	rkp tužkou, 58p.-27x33,5 (klavírní výtah s instrumentálními poznámkami)
Slezské lesy	mužský sbor	1912	A 3296	rkp 4p.-25x34; černá celoplátěná vazba
Slovácký čtyřlístek	mužský sbor	s.a.	A 3489	rkp perem, 6p.-26x32,5
Srdce	mužský sbor	s.a.	A 3490	rkp perem, 8p.-27x34; interpretační údaje vepsány červenou tužkou
Šest českých tanců	smíšený sbor	1940	A 3492	rkp perem, První zpátečná 3p., Věneček 3p., Kolovrat 4p., Milostná 2p., Šupaná 8p.-26x33,5; vázáno v šedých deskách, na tit. straně autorův údaj o vzniku v Nymburce v roce 1940

Šest starých českých tanců z Polabí	smíšený sbor	1940	A 3493	rkp perem, Zpátečná 2p., Kolovrat 3p., Šupaná 6p., Koupala se Fridolínka 1p., Ženy 1p., Libice svatebním 2p.-26,5x36
Suita pro klavír	klavír	s.a.	A 3508	rkp perem tří částí, 11p.-26x34
Svět dětí	ženský sbor	1939	A 3491	rkp tužkou, 6p.-25,5x33,5; agog. znaménka a přednesové údaje vepsány červenou tužkou, obálka
Šotek	ženský sbor	1939	A3494	rkp tužkou, 5p.-26x34; přiložen čistopis perem, 12p.-26x34; přednesové a agogické označení vepsány červeným inkoustem
Tři české tance	pro velký smíšený sbor a capella	1940	A 3496	rkp perem, Polka 2p., Sousedská 8p., Šáteček 6p.-26x32; přednesové =udaje vepsány červenou tužkou rkp skica perem a tužko, 10p.-26,5x34; prováděny úpravy v jednotlivých hlasech, které byly akceptovány v definitivní orig. verzi
Tři žertovné ženské sbory	ženský sbor	1935, přepracováno v roce 1945	A 3495	rkp perem, Ulekaná Nána 2p., Trpaslík 1p., Smíšek 2p.-28x34,5; přednesová označení vepsána červeným inkoustem; psáno pro školy a vyspělé dívčí sbory
Tříšť	mužský sbor	1933	A 3498	rkp tužkou, 3p.-25,5x34; původně součást sbírky O přeboleném bolu
V horách	klavír	1915	A 3509	1. verze rkp 6p.-26x34 2. verze rkp. 5p.-26x34 3. verze rkp. začátek p1-26x34
Září	smíšený sbor	1946	A 3501	rkp perem, 1p.-25,5x33 rkp skica tužkou, 2p.-25,5x33cm
Za otcem	smíšený sbor	1934	A 3500	rkp skica tužkou, 3p. op. perem 5p.-26x34 op. perem s upravenými přednesovými údaji, 5p.-26x34 op. perem posledního znění po revizi, 7p.-26x34 rkp perem s úpravami autora, 5p.-26x34
Z domoviny	cyklus mužských sborů	1936	A 3499	rkp perem, rkp skica tužkou, Uhodilo 4p.-27x35,5; přednesové údaje vepsány červenou tužkou rkp perem, Kosatec 6p.-27x35,5; s vloženými vpisky rkp perem, Večer 6p.-27x35,5; s dopisovanými poznámkami červenou tužkou rkp perem, Vápeníci 6p.-27x35,5; velké

				zásahy při prepracování
Zdravice	smíšený sbor	1947	A 3502	rkp skica tužkou, 1p.-25x34 rkp perem upravená verze, 2p.-25x34
Zdravice prezidentu republiky	smíšený sbor	s.a.	A 3487	3x skladatelův autograf (3p.), psáno na notovém papíru formátu 26x29cm.
Ze sedmi lidových písní	mužský sbor	s.a.	A 3488	rkp skica tužkou a perem: A já sám; Proč jsi k nám nepřišel, Zamiloval jsem si; Mal som ženu; Ja keď sa Janoško, 6p.-34x26.
Zimní den	ženský sbor	1919	A 3473	op. perem, 7,2p.-26x35cm, interpretační pokyny vepsány do partitury červeným inkoustem.
Zimní den	ženský sbor	1941	A 3497	rkp perem, přepracovaná Větrná noc z roku 1918, 12p.-15x21; věnováno Hlaholu v Třebíči a jeho sbormistru Boh. Krškovi,
Zpěv noci osvobození	smíšený sbor	1946	A 3503	rkp perem 9p.-26x34 rkp skica tužkou 2p.-26x34

1.2. TISKY

autor	**název**	**obsazení**	**vydání**	**inv. číslo**	**Počet kusů**	**pozn.**
VK	Apostrofa	Dva mužské sbory	Edice Mojmír Urbánek, Praha 1922.	M 8171	1	partitura
VK	Intermezzo-Letní den v horách	Zpěv, housle a klavír	Státní hudební vydavatelství Praha, 1961.	M 12 082	1	partitura
VK	Její kraj	Cyklus ženských sborů	Praha, Edice Mojmír Urbánek, 1922.	M 8305	1	partitura
VK	Malé rekviem	Ženský sbor	rozmnoženo z rukopisu	M 8465	3	rozmnoženo z rukopisu
VK	Můj kraj	Cyklus mužských sborů	Mojmír Urbánek, déposé à Paris,	M 12 093	1	partitura

			1922.			
VK	Návrat, Duben	Cyklus ženských sborů, ženský sbor	Tiskem Nototiskárny Kamila Kische - Trojana v Nových Benátkách.	M 8313; M 10700	2	partitura
VK	Smíšené sbory a capella	Jarní den, Domov, Jarní den, Domov, Hrom a housle, Zdravice, Zpěv noci osvobození, Peřeje, Září, Za otcem	Edice sborový repertoár. Státní hudební vydavatelství Praha, 1964.	M 11 724	1	partitura
VK	Smíšené sbory a capella	Jarní den, Domov, Jarní den, Domov, Hrom a housle, Zdravice, Zpěv noci osvobození, Peřeje, Září, Za otcem	Edice sborový repertoár. Státní hudební vydavatelství, Praha, 1964.	M 8833	1	partitura
VK	Sonata	Pro housle a klavír	Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, 1. vyd. 1919.	M 5122	1	housl. part a partitura
VK	Suita	Pro klavír	Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, Praha, 1957.	M 12 081	1	partitura
VK	Svět dětí	Ženský sbor a capella	Sborová edice Supraphonu 17, 1982.	M 12 084	1	partitura
VK	I. symfonie-Mírová	Pro soprán a velký orchestr	Státní hudební vydavatelství Praha, 1962.	M 12 080	1	partitura
VK	II. symfonie	Pro orchestr	Panton, Praha, 1961.	M 7037;7581; 11 725	3	kapesní partitura
VK	V horách	Pro klavír	opis	M 6993	1	opis
VK	Z domoviny	Cyklus mužských sborů a capella	Sborová tvorba,Praha, Panton, 1984.	M 12 094	1	partitura
VK	Zlá láska	Cyklus zpěvů pro soprán, housle, klavír	Edice Mojmír Urbánek, 1923, Déposé a Paris.	M 12 076	1	partitura a part pro Vno
VK	Zpěv noci osvobození	Smíšený sbor a capella	Sborová edice Supraphonu, 16,Praha, 1981.	M 12 085	1	partitura

1.3. MAGNETOFONOVÉ ZÁZNAMY A GRAMODESKY

1. Symfonie Mírová
v podání Státní filharmonie Brno, řídí O. Pipek
inv. č. H 5/1

2. V horách; Praděd; Menuet; Intermezzo; monolog velekněze z opery Lásky div
v podání Blachut, Snítil, Zichová; Rozhlasový orchestr diriguje J. Hrnčíř, zpívá J. Soumar
inv. č. H 6/1

3. Horská ukolébavka-kl.avír K. Šolc
Slezské lesy-pěv. Sbor čsl. rozhlasu, dir. V. Malý
Rybníky-PSMU, dir. J. Šoupal
Večer-VSMU, dir. Z. Mrkos
V bouři-PSMU, dir. J. Šoupal
Preludium-Státní filharmonie Brno, řídí J. Pipek
inv. č. H 7/1

4. Lásky div
provedena orchestrem divadla ve Wroclavi PLR, řídí O. Pipek
inv. č. H 8/1

5. Symfonie I. a II.
orchestr Čsl. Rozhlasu, řídí A. Klíma
inv. č. H 9/1

6. Symfonie II.
provedené orchestrem Čsl. rozhlasu , diriguje A. Klíma
inv. č. H 10/1

7. Klavírní suita
hraje národní umělec František Rauch
inv. č. H 11/1

8. Lidové písně severomoravské
zpívá zasloužilá umělkyně Milada Musilová
inv. č. 12/1

9. Symfonie Mírová
provedené orchestrem Národního divadla v Praze
inv. č. 13/1

10. Fantasie pro orchestr; Moře; Monolog; Preludium
provedla Státní filharmonie Ostrava, řídí J. Waldhausner
inv. č. H 14/1

11. Symfonie Mírová
provedené FOK, řídí J. Rohan
inv. č. 15/1

12. Symfonie Mírová
provedená Symfonickým orchestrem Čsl. Rozhlasu, řízeným J. Hrnčířem
inv. č. 16/1

13. Symfonie Mírová; Preludium
Provedení Státní filharmonií Brno, řízenou J. Pipkem
inv. č. 17/1

14. Nahrávky koncertu ze skladeb Václava Kálika , konaného v Nymburce 5. 9. 1971
inv. č. H 18/1

15. Nahrávky sborových skladeb Václava Kálika v podání PSMU z roku 1962
inv. č. H 19/1

Gramodesky:

1. Symfonie Mírová
Symfonický orchestr ČS rozhlasu, dirigent J. Hrnčíř
inv. č. H 204

2. Slezské lesy (Čtyři Nokturna) č. 2
nahrávky jiných skladatelů-Janáček, Jeremiáš, Kunc, Piskáček, Zamrzla, Axman, Petrželka atd.
inv. č. H 46/1-3

1.4. IKONOGRAFIE

Tato podskupina obsahuje 15 kusů: 8 diplomů, 3 medaile, 1 plaketu, 1x panely z výstavky, 1 obraz, 1 bustu a je v SZMO označena písmenem F. V takto malém množství jsem řadila záznamy za sebou tak, jak je nalezneme v SZMO, tedy dle inventárního čísla.

1. Předmět: Diplom
Zarámované a zasklené „čestné členství“ hudebnímu skladateli mistru V. Kálikovi za činnost sbormistrovskou a o českou hudební tvorbu věnovaný Pěveckým spolkem „Dobromila“ v Kolíně. S malbou V. Hnízda.

Rozměr: 48x73cm.
Inv. č. F 1.

2. Předmět: Diplom
Zarámované a zasklené „čestné členství“ věnované V. Kálikovi zpěváckým spolkem Hlahol, za velké zásluhy umění sborového zpěvu.
Podepsáni: předseda, sbormistr, jednatel a čl. výboru.
Rozměr 57x67cm. Věnováno dne 13.10. 1941.
Inv. č. F 2.

3. Předmět: Diplom „Čestné členství“ V. Kálikovi věnoval Pěvecko-hudební a divadelní spolek „Smetana“ v Telči, dne 31.7. 1948. Podepsáni: celý sbor, s obrázkem Telče (pravděpodobně).
Rozměr: 63x47cm.
Inv. č. F 3.

4. Předmět: Diplom
Zarámované a zasklené „čestné členství“ V. Kálikovi od Pěveckého sdružení Janáček v Třebíči.
Podepsáni: starosta, sbormistr, jednatel. Věnováno dne 22. 10. 1941. Rozměr 43x33cm.
Inv. č. F 4.

5. Předmět: Diplom
Zarámované a zasklené „čestné členství“ V. Kálikovi od zpěváckého spolku „Václav“ v Praze-Bubenči. Věnováno dne 6.3. 1949. Podepsáni: starosta, jednatel, místopředseda (F. Pavla). Diplom je doplněn graf. znáz. vod. barvami.
Rozměr: 42x30cm.
Inv. č. F 5.

6. Předmět: Diplom
Zarámované a zasklené „čestné členství“ V. Kálikovi od Pěveckého sboru „Křížkovský“ v Praze.
Podepsáni: dirigent, jednatel, předseda (Schreier).
Rozměr: 29x35cm.
Inv. č. F 6.

7. Předmět: Diplom
Zarámované a zasklené „čestné členství“ V. Kálikovi od pěveckého sdružení „Janáček“ a „Hlahol“ v Třebíči. Věnováno dne 18.10. 1941.
Rozměr: 39x29cm.
Inv. č. F 7.

8. Předmět: Plaketa
Zarámovaná plaketa V. Kálikovi od pěveckého spolku „Hlahol“ v Nymburce. Věnováno 17.11. 1935.
Rozměr: 25x35cm.
Inv. č. F 8.

9. Předmět: Diplom

Diplom „čestného členství“ od Akademického pěveckého sdružení „Moravan“. Věnováno dne 24.11. 1951. Podepsáni: předseda, dirigent (J. Veselka), jednatel. Diplom ve formě skládanky, 2. strana grafické znázornění 2 postav, 3. str. text. Diplom je vložen do koženkového obalu. Rozměr rozevřeného diplomu 54x80cm.
Inv. č. F 9.

10. Předmět: panely z výstavky

Materiály z výstavky pořádané hud. Pracovištěm SMO k výročí V. Kálika; datum není uvedeno.
Materiály sestávají z: fotografie V. Kálik
5 listů Horské ukolébavky (fotokopie)
2 listů Fantasie pro orchestr (fotokopie)
2 listů Moře (fotokopie)
2 listů Posvěcení mládí (fotokopie)
5 listů Lásky div (fotokopie)
3 listů Jarní jitro (fotokopie)
1 listu V horách (fotokopie)
2 listů Ztratila se kravarečka (fotokopie)
Inv. č. F 54/1-5

11. Předmět: obraz-kovová fólie

Obraz s výjevem hud. a nápisem Kde domov můj-kovová fólie.
Věnováno mistru Kálikovi k padesátinám od Nymburského „Hlaholu“ v listopadu 1941.
Zarámováno.
Rozměr: 30x24cm.
Inv. č. F 56/1

12. Předmět: busta

Busta hudebního skladatele Václava Kálika, opavského rodáka.
Materiál: bronz.
Autor díla: Karel Otáhal
Výška busty: 55cm.
Inv. č. F 75/1

13. Předmět: medaile

Medaile vydaná k výročí narození V. Kálika , opavského rodáka a skladatele.
Přední strana: Portrét V. Kálika
Text: Václav Kálik – 1891-1951
Zadní strana: XIV. - Bezručova – Opava- 1971 -
Václav Kálik – a – jeho místo v české – hudební – kultuře
motiv lyry
Materiál: cín
Technika: litá medaile
Barva: šedá
Autor návrhu Lad. Šafařík, Brno
Rozměr: Ø 10 cm
Inv. č. F 80/1

14. Předmět: medaile

Medaile vydaná k výročí 60. narozenin V. Kálika, opavského rodáka a skladatele.
Přední strana medaile: plastická podobizna V. Kálika
text: „Václav Kálik člen české akademie věd“
Rubová strana: notová stupnice s ratolestí lípy
text: „Václav Kálik , Opava 1891 – 1951, pobočka CNS Opava“
Materiál: hnědý bronz
Rozměr: Ø 6 cm
Inv. č. F 343/1

15. Předmět: medaile
Medaile opavského rodáka , hudebního skladatele Václava Kálika.
Přední strana: text: „Václav Kálik člen české akademie věd“
-uprostřed profil hlavy V. Kálika
Zadní strana: text: „Opava 1891 – Praha 1951, pobočka CNS Opava“
-uprostřed notový záznam s originálním podpisem V. Kálika a snítka lípy
Materiál: Tombak s větší příměsí mědi
Rozměr: Ø 6 cm
Inv. č. F 343

1.5. NOVINOVÉ VÝSTŘIŽKY

Novinové výstřižky jsem řadila za sebou tak, jak je nalezneme v SZMO, to znamená dle inventárního čísla. Nalezneme zde dvě složky:

1. Novinové výstřižky, kritiky o provádění děl Václava Kálika, chronologicky řazené od roku 1919-1981 a k tomu 47 kusů nedatováno.
2. Novinové výstřižky pojednávající o hudebním životě a díle V. Kálika z rozmezí let 1908-1986, signatura 267-358 nemá dataci.

Uvádím přehled těchto nov. výstřižků, kvůli usnadnění bádání dalším badatelům. Do tabulky jsem zaznamenala jméno autora, název časopisu či novin s datací a inventární číslo. Pokud nebyla zkratka autora, název časopisu či datace na výstřižku uvedena, uvádím zkratku s.n. nebo s.a. Pokud je uvedena šifra autora článku, kterou se mi nepodařilo rozluštit, uvádím ji v hranaté závorce tak, jak je uvedena v časopise. Mnoho poznámek jsem převzala od pana PhDr. Boženka Ph.D., který si dal s tím tu práci a hodně názvů časopisů či novin a datace k novinovým výstřižkům tužkou či perem dopsal.
Některé výstřižky se vícekrát opakují, ale zaznamenávám je vždy znovu s jejich dalším inventárním číslem.

1. Novinové výstřižky a kritiky o provádění děl Václava Kálika: 1919-8ks

autor	název	zdroj	inv. č.	datace
s.n.	Divadlo a hudba. Koncert	s.n.	I 52/1	29.4. 1919

	německobrodského ženského sboru.			
s.n.	Hudba (Pěvecké sdružení moravských učitelů).	České slovo	I 52/2	1919
s.n.	Koncerty.	Národní listy	I 52/3	1919
A.Šilhan	Koncerty (Pěvecké sdružení Smetana).	Národní listy	I 52/4	1919
s.n.	Koncerty (Plzeňský Smetana).	s.n.	I 52/5	1919
O. Šourek	(Sbor Jasoň).	s.n.	I 52/6	26.4. 1919
s.n.	Dva koncerty pěveckého sdružení moravských učitelů.	s.n.	I 52/7	10/1919
A. Cmíral	Plzeňské pěvecké sdružení Smetana.	Hudební revue	I 52/8	11/1919

1920-2ks

autor	Název nebo slova z textu	zdroj	inv.č.	datace
[b.c.]	Žižkovská Akad. Beseda-Pěvecké sdružení pražských učitelek).	s.n.	I 52/9	1920
s.n.	Koncert pěveckého sdružení pražských učitelů.	s.n.	I 52/10	1.4. 1920

1921-8ks

autor	**Název nebo slova z textu**	zdroj	inv.č.	datace
[nvk]	Večer konán ve Smetanově síni...	s.n.	I 52/11	19.6. 1921
s.n.	Přednáška hudebního skladatele V. Kálika.	Východ	I 52/12	30.4. 1921
s.n.	Koncert Pražských učitelek.	s.n.	I 52/13	1921
[k]	Jihočeské pěvecké sdružení.	s.n.	I 52/14	1921
[J.K.]	Koncert Foerstra.	Republika, roč. III	I 52/15	1921
s.n.	Dva večery „českých houslových sonát v Litomyšli“.	s.n.	I 52/16	1921
[Abs]	Koncert jihočeského pěveckého sdružení učitelů.	Pozor, č. 134	I 52/17	někdy po 15.5. 1921
s.n.	Slavnostní zahajovací večer Dělnické Olympiady.	s.n.	I 52/18	1921

1922-6ks

autor	název	zdroj	inv.č.	datace
s.n.	Jihočeské pěvecké sdružení učitelstva.	Nový směr, č. 2	I 52/19	13.1. 1922
K. B. Jirák	s.n.	Československé	I 52/20	24.12.1 922

		noviny, č. 238		
[L.S.]	Divadlo a umění. Skladby Václava Kálika.	České slovo	I 52/21	4.4. 1922
[l.t.h.]	Hudebniny a odborné publikace.	Dalibor, č. 13-14	I 52/22	10.6.1 922
K. B. Jirák	Hudba. Předvánoční ruch. Pěvecké sdružení pražských učitelek.....	Československé noviny, č. 238.	I 52/23	24.12. 1922
H. Doležil	Hudba. Večer skladeb Václava Kálika.	Československá republika, č. 91	I 52/24	2.4. 1922

1923-5ks

autor	název	zdroj	Inv.č.	datace
O. Šourek	Nakladatelský koncert závodu M. Urbánka.-Matinée na pamět L.M. Sychry.	Venkov	I 52/25	21.3.1923
J. Plavec	Divadlo a hudba. *Več*er slovanských novinek....	Národní listy	I 52/26	22.5. 1923
s.n.	Pod praporem písně	Národní politika	I 52/27	6.1. 1923
V. Kálik	Několik poznámek k Janáčkově „Káti Kabanové“.	Dalibor, roč. XXXIX, č. 7-8	I 52/28	20.2. 1923
V. Kálik	Pěvecké sdružení jihočeských učitelů, dirigent V. Kálik, několik slov o nás.	s.n.	I 52/29	1.10. 1923

1924-3ks

autor	název	zdroj	inv.č.	datace
J. Bartoš	Divadlo a hudba. Mezinárodní hudební festival v Praze.	Národní politika	I 52/30	3.6. 1924
V. Kálik	K propagaci díla Bedřicha Smetany.	Dalibor, roč. XLI, č. 1	I 52/31	20.11.1924
V. Kálik	Smetanova tvorba sborová.	Dalibor, roč. XL, č. 7-8	I 52/32	1.4. 1924

1925-10ks

autor	název	zdroj	inv.č.	datace
s.n.	V komorním spolku....	Národní osvobození	I 52/33	23.12. 1925
O. Šourek	Franckovy mělo svoji obdobu....	s.n.	I 52/34	24.12. 1925
[l.]	Smyčcový kvartet K.	Národní politika	I 52/35	23.12. 1925

	Szymanovského...			
s.n.	Z brněnského hudebního života.	Národní politika	I 52/36	2.12.1925
s.n.	Divadlo umění a literatura. Pražský Hlahol provedl....	s.n.	I 52/37	1925
[l.]	Divadlo a hudba. Koncerty.	s.n.	I 52/38	1925
J. Hutter	Divadlo a umění. Moravští učitelé.	Tribuna	I 52/39	30.12. 1925
[l.]	Divadlo a hudba. Koncerty.	s.n.	I 52/40	1925
V. Holcknecht	Divadlo a hudba. Z Brna.	Národní politika	I 52/41	21.10. 1925
s.n.	Bühne und Musik. Aus den Prager Musikleben.	s.n.	I 52/42	23.6. 1925

1926-6ks

autor	název	zdroj	inv.č.	datace
M. Očadlík	Z pražských koncertů (sbor Slavia).	Národní osvobození	I 52/43	28.4. 1926
s.n.	Sletové koncerty.	Národní listy	I 52/44	9.7. 1926
s.n.	Koncerty sborové.	Příloha Národních listů	I 52/45	9.7. 1926
J. Hutter	Smetana.	s.n.	I 52/46	28.3. 1926
s.n.	Kultur der Bühne und Musik (Návrat do vlasti).	s.n.	I 52/41	1926
J. Hutter	Divadlo a umění. České koncertní premiéry.	Tribuna	I 52/42	14.4. 1926

1927-3ks

autor	název	zdroj	inv.č.	datace
J. Hutter	Pěvecké sdružení moravských učitelů...	Tribuna	I 52/49	30.12. 1927
[jp.]	Pražské koncerty.	Národní listy	I 52/50	27.4. 1927
D. Orel	Pěvecké sdružení moravských učitelů...	Lidové noviny	I 52/51	12.10. 1927

1928-12ks

autor	název	zdroj	inv.č.	datace
s.n.	Moravští učitelé.	Hor. listy	I 52/52	6.1. 1928
[L.H.]	...Václava Kálika Čtyři sbory....	Tribuna	I 52/53	4.8. 1928

s.n.	Koncert pražských učitelek....	s.n.	I 52/54	1928
s.n.	Moravští učitelé-pěvci, ...	s.n.	I 52/55	1928
J. Bartoš	Hudba. Pěvecké sdružení moravských učitelů.	s.n. č. 1	I 52/56	1.1. 1928
B. Vomáčka	Z pražských koncertů. Pěvecké sdružnení moravských učitelů.	s.n.	I 52/57	30.12.1 928
A. Šilhan	Divadlo a hudba. Dva sborové koncerty.	Národní listy	I 52/58	1928
K. B. Jirák	Moravští učitelé	s.n.	I 52/59	s.a.
H. Doležil	Moravští učitelé	s.n.	I 52/60	1928
O. Šourek	Vánoční koncerty Moravských učitelů v Praze.	s.n.	I 52/61	1928
s.n.	Prager Press.	Bühne und Musik	I 52/62	11.11. 1928
s.n.	Václav Kálik.	Přítomnost	I 52/63	1928

1929-20ks

autor	název	zdroj	inv.č.	datace
[kh]	Kálikův koncert.	Právo lidu	I 52/64	13.4. 1929
[L.V.Z.]	Z hudebního života. Večer Václava Kálika.-Černý pěvec.	Venkov	I 52/65	17.4. 1929
s.n.	Mikeš sestavil svůj cyklus.....	s.n.	I 52/66	16.3. 1929
J.Bartoš		Prager Presse	I 52/67	16.4. 1929
[la]	Kálikův večer.	České slovo	I 52/68	13.4. 1929
s.n.	Tím však také vlastní oslavy....	Smetana, roč. 10, s. 26	I 52/69	1929
J. Borecký	Hudba. Pěvecké sdružení moravských učitelů.	s.n.	I 52/70	29.12. 1929
B. Vomáčka	Z pražských koncertů. Pěvecké sdružení pražských učitelek.	Lidové noviny	I 52/71	12.4. 1929
[Q.M.V.]	Hudba, koncerty. Středeční večer v Mozarteu...	s.n.	I 52/72	12.4. 1929
A. Šilhan V. Bor	Divadlo a hudba. Pražské koncerty. 1. Pěvecké sdružení pražských učitelek. 2. Večer skladeb Václava Kálika.	Národní listy	I 52/73	1.4. 1929

s.n.	Návštěva na Staroměstské radnici.	Národní politika	I 52/74	27.6. 1929
A. Šilhan V. Bor	s.n.	s.n. č. 3	I 52/75	3.1. 1929
K.B. Jirák	Kulturní hlídka. Z pražských koncertů.	Národní osvobození, s. 4	I 52/76	19.4. 1929
J. Bartoš	Divadlo a hudba. Koncerty.	s.n.	I 52/77	1929
A. Šilhan V. Bor	Divadlo a hudba. Jubilejní koncerty Pěveckého sdružení moravských učitelů.	s.n.	I 52/78	1929
A. Šilhan	Divadlo a hudba. Nové české kantáty.	s.n.	I 52/79	9.3. 1929
J. Bartoš [l.]	Hudba. 1. Moravští učitelé. 2. Třetí koncert.....	s.n.	I 52/80	5.1. 1929
J. Bartoš	Bühne und Musik. V.Kálik.	s.n.	I 52/81	12.4. 1929
s.n.	Neue Tsechische Kantaten.	s.n.	I 52/82	2.3. 1929
M. Barvík	Ostravský Kálikův večer.	s.n.	I 52/83	1929

1930-4ks

autor	název	zdroj	inv.č.	datace
[E.K.]	Pražský pěvecký sbor Křížkovský....	Lidové noviny	I 52/84	6.4. 1930
s.n.	Divadlo a hudba. Pražské koncerty. „Typografia.“-“Smetana.“	Národní listy	I 52/85	3.5. 1930
s.n.	…..Kálikův sbor Září.....	Národní listy	I 52/86	8.4. 1930
A. Šilhan	Divadlo a hudba. Pražské koncerty v době vánoční.	Národní listy	I 52/87	4.1. 1930

1932-4ks

autor	název	zdroj	inv.č.	datace
[Std.]	Konzerte. Politische Musik.	Prager Tagblatt	I 52/88	18.5. 1932
s.n.	Pěvecké sdružení pražských učitelů.....	Národní politika	I 52/89	17.3. 1932
A. Šilhan	Pražské koncerty. Pražští učitelé-pěvci. - Bronislav Hubermann.	Národní listy	I 52/90	1932
H. Doležil	Osmy abonentní koncert České filharmonie. Křička-Kálik.	České slovo	I 52/91	18.3. 1932

1933-2ks

autor	název	zdroj	inv.č.	datace
s.n.	K.B. Jirak dirigierte....	Prager Presse	I 52/92	17.3. 1933
J. Berkovec	Česká filharmonie....	s.n.	I 52/93	1933

1934-3ks

autor	název	zdroj	inv.č.	datace
J. Trojan	Zpěvem k srdci	Národní listy	I 52/94	19.11. 1934
s.n.	Rozhlas. Z programů Radiojournalu	s.n.	I 52/95	1934
O. Harfel	Sokolstvo. Ze sokolské župy Moravskoslezské.	s.n.	I 52/96	1934

1935-4ks

autor	název	zdroj	inv.č.	datace
[fl.]	Rozhlas. K programům.	Rozhlas	I 52/97	10.12. 1935
V. Kálik	Dopis skladatele V. Kálika.	Věštník pěvecký a hudební, č. 9	I 52/98	1935
[Ml.]	K ostravskému matinée.	s.n.	I 52/99	1935
[fl.]	Rozhlas. K programům.	s.n.	I 52/100	12.2. 1935

1937-1ks

autor	název	zdroj	inv.č.	datace
s.n.	Z kulturního života. Zdařilý jarní koncert.	České slovo	I 52/101	19.4. 1937

1939-2ks

autor	název	zdroj	inv.č.	datace
[a.]	Proč mistr Kálik nedirigoval „ Můj domov“?	s.n.	I 52/102	1939
M. Haller, L. Novák, J. Veselý, J. Suk, J. Křička, B. Vomáčka, V. Kálik	Milí Hlaholové.... Ze zápisů pamětní knihy P.S. Hlaholu.	s.n.	I 52/103	1939

1940-1ks

autor	název	zdroj	inv.č.	datace
V. Kálik	Václava Kálika sonáta pro housle a klavír.	Rytmus	I 52/104	1/1940

1941-3ks

autor	název	zdroj	inv.č.	datace
[e.k.]	Koncert na počest padesátky Václava Kálika.	Lidové noviny	I 52/105	25.10. 1941
B.Šich	Rozhlasový koncert v Brně	Lidové noviny	I 52/106	17.9. 1941
s.n.	K padesátinám hudebního skladatele Václav Kálika. Životní jubileum umělce. Jméno nymburského skladatele je také známe v Říši a Itálii.	Nymburské listy	I 52/107	14.11. 1941

1942-9ks

autor	název	zdroj	inv.č.	datace
s.n.	O skladateli Václavu Kálikovi.	Nymburské listy	I 52/108	1942
[st.r.]	III. Koncert české filharmonie.	s.n.	I 52/109	28.11. 1942
[p.]	Původní hudební novinka Č. F.	A-Zet	I 52/110	27.11. 1942
[čt]	Novinka na koncertu České filharmonie.	Lidové noviny	I 52/111	26.11. 1942
[K.Š.]	Novinka Václava Kálika.	Lidové noviny	I 52/112	28.11. 1942
[čt]	Třetí koncert české filharmonie.	České slovo	I 52/113	26.11. 1942
H. Doležil	V České filharmonii.	České slovo, s. 5	I 52/114	27.11. 1942
L. Novák	Koncert z komorních skladeb Václava Kálika.	Nymburské listy	I 52/115	s.a.
V. Kálik	Starosta, jednatel, pokladník.	Věstník pěvecký a hudební, roč. XLVI. č. 5	I 52/116	15.5.1942

1944-4ks

autor	název	zdroj	inv.č.	datace
[NO]	Koncert pěveckého spolku „Smetana“ v Plzni.	s.n.	I 52/117	3.11. 1944

s.n.	Podzimní umělecká sezóna. Dva koncerty v Plzni.	s.n.	I 52/118	4.11. 1944
s.n.	Poslední ze slavného sboru. Sborová píseň v divadle. Zasloužený úspěch spolku Smetana.	České slovo	I 52/119	8.11. 1944 přepsáno na stroji
s.n.	Koncert pěveckého spolku Smetana v Plzni.	Lidové noviny	I 52/119	přepsáno na stroji
V. Kálik	Poznámky k reprodukci Smetanových sborů.	Věstník pěvecký a hudební, roč. XLVIII, č. 4	I 52/120	15.4. 1944

1946-4ks

autor	název	zdroj	inv.č.	datace
s.n.	Mistr Kálik z Nymburka.	Práce (středočeská)	I 52/121	21.11. 1946
[z]	Hudební skladatel Václav Kálik.	Lidová demokracie	I 52/122	22.11. 1946
[ček]	Mistr Václav Kálik členem akademie.	Nový Nymburk, č. 6	I 52/123	27.6. 1946
V. Kálik	Nadšení a kázeň.	Věstník pěvecký a hudební, roč. L, č. 3	I 52/124	15.3. 1946

1950-3ks

autor	název	zdroj	inv.č.	datace
[Nj]	Kálikův „Lásky div“ pravdivým holdem lásce a životu.	Lidová demokracie	I 52/125	25.11. 1950
R. Fikrle	Jak začínali.. Václav Kálik.	Lidová demokracie	I 52/126	11/1950
R. Fikrle	Premiéra Kálikovy opery v Liberci.	Praha	I 52/127	2.12. 1950

1951-5ks

autor	název	zdroj	inv.č.	datace
J. Veselka	Umělecký odkaz Václava Kálika.	Lidová obroda	I 52/128	21.11. 1951
s.n.	Václav Kálik šedesátníkem.	Lidová demokracie, s. 3	I 52/129	18.10. 1951
J. Veselka	Životní jubileum skladatele Václava Kálika.	Lidová demokracie, s. 5	I 52/130	18.10. 1951

J. Veselka	Životní jubileum skladatele Václava Kálika.	Lidová obroda, s. 3	I 52/131	18.10. 1951
[ja]	Skladatel Václav Kálik mrtev.	Lidová obroda, s. 3	I 52/132	20.11. 1951

1952-4ks

autor	název	zdroj	inv.č.	datace
s.n.	Památce Václava Kálika.	s.n.	I 52/133	1952
s.n.	Výročí úmrtí V. Kálika.	s.n.	I 52/134	18.11. 1952
s.n.	Výročí úmrtí V. Kálika.	Lidová demokracie	I 52/135	18.11. 1952
J. Veselka	Vzpomínáme V. Kálika.	Lidová demokracie	I 52/136	20.11. 1952

1955-1ks

autor	název	zdroj	inv.č.	datace
[nj]	Kálikova Mírová symfonie v Liberci.	Lidová demokracie	I 52/137	11/1955

1956-2ks

autor	název	zdroj	inv.č.	datace
s.n.	Vzpomínáme Václava Kálika.	Lidová demokracie	I 52/138	18.10. 1956
V. Bor	II. symfonie.	Lidová demokracie	I 52/139	20.10. 1956 přepsáno na stroji
A. Hořejš	Symfonický koncert nové tvorby.	Hudební rozhledy, roč. IX., č. 21, s. 904	I 52/139	přepsáno na stroji

1957-1ks

autor	název	zdroj	inv.č.	datace
[ef]	Česká filharmonie v nové sezóně.	Lidová demokracie	I 52/140	9.8. 1957

1960-1ks

autor	název	zdroj	inv.č.	datace
J. Kapusta	Moravičanské přátelství Václava Kálika.	Zprávy vlastivědného ústavu v Olomouci, č. 91	I 52/141	11/1960

1962-1ks

autor	název	zdroj	inv.č.	datace

J. Kapusta	Sborová tvorba Václava Kálika.	Hudební rozhledy, roč. XV, č. 23-24	I 52/142	1962

1964-3ks

autor	název	zdroj	inv.č.	datace
s.n.	Na Hradci u Opavy....	Nová svoboda	I 52/143	16.5. 1964
s.n.	Záslužný pěvecký koncert.	Lidová demokracie	I 52/144	4.2. 1964
J. Ledeč	Živá díla sborového repertoáru.	s.n.	I 52/145	5-6/1964

1970-1ks

autor	název	zdroj	inv.č.	datace
K. Boženek	Významné jubileum.	Nová svoboda	I 52/146	6.1. 1970

1971-11ks

autor	název	zdroj	inv.č.	datace
V. Cvek	Už osmdesát let uplynulo v říjnu od narození.....	Rovnost	I 52/147	22.10. 1971
s.n.	1891* v Opavě Václav Kálik....	Květy	I 52/148	1971
s.n.	Výstava o Václavu Kálikovi.	Lidová demokracie	I 52/149	30.11. 1971
B. Šich	Kálikovská konference.	Svobodné slovo	I 52/150	25.9. 1971
s.n.	Dvacet let od smrti V. Kálika.	Lidová demokracie	I 52/151	1971
s.n.	Opus musicum.	Lidová demokracie	I 52/152	10.11. 1971
M. Kaduch	Kálikova symfonie.	Nová svoboda	I 52/153	27.10. 1971
[ti]	Václav Kálik a Nymburk.	s.n.	I 52/154	17.8. 1971
V. Cvek	Mistr vokální hudby.	Lidová demokracie	I 52/155	19.10. 1971
[Raj]	Dvě podzimní jubilea.	Nymbursko	I 52/156	26.8. 1971
V. Cvek	Václav Kálik na Jihlavsku.	Jiskra (Jihlava)	I 52/157	13.12. 1971

1972-3ks

autor	název	zdroj	inv.č.	datace
[el]	Před začátkem festivalu.	Svobodné slovo	I 52/158	2.5. 1972
[el]	Čtyřikrát z domu umělců.	Svobodné slovo	I 52/159	25.4. 1972
J. Hubálek	Vzpomínka na hudebního skladatele Václava Kálika.	Naše slovo	I 52/160	9.2. 1972

1973-1ks

autor	název	zdroj	inv.č.	datace
s.n.	Stále živý skladatel.	Lidová demokracie	I 52/161	12.4. 1973

1976-2ks

autor	název	zdroj	inv.č.	datace
[ao]	Sborová tvorba Václava Kálika.	„Zpravodaj“ Unie českých pěveckých sborů UČPS, č. 19	I 52/162	1976 přepsáno na stroji
s.n.	Unie českých pěveckých sborů do dalšího roku – 1976.	„Zpravodaj“ Unie českých pěveckých sborů UČPS, č. 19.	I 52/163	3/1976

1977-1ks

autor	název	zdroj	inv.č.	datace
S. Zachařová	Pražské učitelky a Severočeští učitelé.	Hudební rozhledy, roč. 30	I 52/164	1977

1981-1ks

autor	název	zdroj	inv.č.	datace
[a]	Příroda a člověk v díle Václava Kálika.	Rozhlas	I 52/165	1981

datum neurčeno-47ks

autor	název	zdroj	inv.č.	datace
[ju]	Blíží se XIV Bezručova Opava.	s.n.	I 52/166	s.a.
V.S. Hurban	Kálikovy skladby v rozhlase.	s.n.	I 52/167	s.a.
s.n.	Kultura. Jarní koncert.	s.n.	I 52/168	s.a.
s.n.	….Kálikův cyklus 3 skladeb.....	s.n.	I 52/169	s.a.
[k]	Z brněnských koncertů. Večer rukopisných novinek.	s.n.	I 52/170	s.a.
K. B. Jirák	Předposlední filharmonický koncert....	s.n.	I 52/171	s.a.
s.n.	Konzerte.	s.n.	I 52/172	s.a.
[kjv]	Slavnostní koncert na počest Ferd. Vacha.	s.n.	I 52/173	s.a.
J. Horák	Pěvecké sdružení	s.n.	I 52/174	s.a.

	moravských učitelů....			
B. Vomáčka	Noviny. Známý a v Praze.....	s.n.	I 52/175	s.a.
J. Bor	Pěvecké sdružení moravských učitelů.	s.n.	I 52/176	s.a.
s.n.	Jihočeské pěvecké sdružení učitelské.	Lidové noviny	I 52/177	18.5. 2012
s.n.	P. P. S. S.	s.n.	I 52/178	s.a.
J. Kapusta	Kálikovy dopisy profesoru Františku Waicovi.	s.n.	I 52/179	s.a.
V. Kálik	Vzpomínky na Jaroslava Jeremiáše.	Dalibor	I 52/180	s.a.
V. Kálik	Smetanovy skladby komorní.	Hudební výchova, roč. 5., s. 41	I 52/181	s.a.
O. Šourek	Koncerty. (Pražští učitelé. - Německobrodský „Jasoň“).	s.n.	I 52/182	s.a.
O. Šourek	Koncerty. (Pražští učitelé. - Německobrodský „Jasoň“.)	s.n.	I 52/183	s.a.
O. Šourek	Koncerty. Nakladatelský koncert závodu M. Urbánka. - Matinée na paměť L. B. Sychry.	s.n.	I 52/184	s.a.
O. Pipek	Lásky div (K prvnímu provedení opery Václava Kálika.)	s.n.	I 52/185	s.a.
s.n.	Divadlo a hudba. Tři koncerty moravských učitelů v Praze.	s.n.	I 52/186	s.a.
A. Šilhan	Divadlo a umění. Týdenní přehled koncertní.	s.n.	I 52/187	s.a.
A. Šilhan V. Bor	Divadlo a hudba. Pražské koncerty. Pěvecké sdružení pražských učitelek. Večer skladeb Václava Kálika.	s.n.	I 52/188	s.a.
s.n.	Z koncertní síně.	s.n.	I 52/189	s.a.
s.n.	XIV Bezručova Opava	s.n.	I 52/190	14.7. 2012
R. Fikrle	Z kulturního světa. Václav Kálik	s.n.	I 52/191	s.a.

	šedesátníkem.			
s.n.	Koncert Sboru Moravských Učitelek.	Socialistická budoucnost	I 52/192	s.a.
s.n.	Při příležitosti 70. výročí narození Jaroslava Vrchlického.	Dalibor	I 52/193	s.a.
s.n.	Neuheiten in der Philharmonie.	s.n.	I 52/194	s.a.
H. Doležil	„Jasoň“.	s.n.	I 52/195	s.a.
s.n.	Za to dva sbory Kálikovy...	Tribuna	I 52/196	s.a.
[N]	Z pražských koncertů. Třetí večer „Nezávislých“....	s.n.	I 52/197	s.a.
V. Bor	Pražské koncerty.	s.n.	I 52/198	s.a.
[Lu]	Divadlo a umění. Pražský pěvecký sbor „Smetana“.	s.n.	I 52/199	s.a.
[k]	Z brněnských koncertů.	Lidové noviny	I 52/200	s.a.
J. Bartoš	s.n.	Prager Presse	I 52/201	s.a.
s.n.	Z koncertného života. Pražského.	s.n.	I 52/202	s.a.
[l]	Divadlo a hudba. VII. Koncert Spolku pro moderní hudbu.	s.n.	I 52/203	s.a.
[od]	Ohlédnutí za XIV. Bezručovou Opavou.	Rovnost	I 52/204	s.a.
K. Hába	Z pražské koncertní síně. Abonentní koncert české Filharmonie.	s.n.	I 52/205	s.a.
A. Šilhan	Divadlo a umění. Koncerty.	s.n.	I 52/206	s.a.
Drivo, I. Stolařík	Ostravský symfonický orchestr v Opavě.	s.n.	I 52/207	s.a.
s.n.	Divadlo a hudba. Koncerty.	s.n.	I 52/208	s.a.
s.n.	Pěvecký sbor Křížkovský...	s.n.	I 52/209	s.a.
[Nj]	Kálikův „Lásky div“ pravdivým holdem lásce a životu.	s.n.	I 52/210	s.a.
J. Navrátil	Kálikův Nymburk.	s.n.	I 52/211	s.a.

B. V.omáčka	Z pražských koncertů. Večer skladeb Václava Kálika.	Lidové noviny	I 52/212	s.a.

2. 358 ks novinových výstřižků, pojednávajících o hudební činnosti a provedených děl a kritik Václava Kálika z rozmezí let 1908-1986:

autor	název	zdroj	inv.č.	datace
s.n.	Pohřeb řiditele Kahlika/otec/.	Pozor	I 55/1	12.2. 1908
V. H. Jarka	Foerstrův večer.	Dalibor, roč. XXXIV, s. 249	I 55/2	1912, přepsáno na stroji
s.n.	Kritiky koncertů „Hudební jednoty absolventů a posluchačů vysokých škol v Praze.	Časopisy hudební: Smetana Hudební revue Denní listy: České slovo Samostatnost Žižkov Praha XV	I 55/3	27.3. 1914; 3-4/1914; 19.3. 1914 18.3. 1914 23.3. 1914
V. Helfert	Nové skladatelské jméno.	Lidové noviny	I 55/4	25.4. 1918
[B.T]	Za to dva sbory Kálikovy.....	Tribuna	I 55/5	1919
[Bř. Šť]	….Skladatel jakoby nám vypravoval.....	s.n.	I 55/6	1921
V. Kálik	Dělnická olympiáda ve znamení české hudby.	s.n.	I 55/7	1921
V. Balthasar	Komorní skladby Václava Kálika.	Dalibor	I 55/8	18.5. 1922 přepsáno na stroji
s.n.	Koncert jihoč. pěv. Sdružení.	Deník Vysočiny	I 55/9	1.4. 1922
H. Doležil	Hudba. Večer skladeb Václava Kálika.	Československá republika, č. 91	I 55/10	2.4. 1922
více autorů	s.n.	České časopisy o PSJU	I 55/11	1922
s.n.	Koncert jihočeského pěveckého sdružení.	s.n.	I 55/12	1923
R. Schwarzová	Pod praporem písně.	Národní politika	I 55/13	6.1. 1923
[B.N]	Pěvecké sdružení jihočeských učitelů.	Východ	I 55/14	27.1. 1923
R. Schwarzová	Dopis bratřím v J.P.S.U.	s.n.	I 55/15	12/1923

J. Plavec	Pražské koncerty.	s.n.	I 55/16	20.6. 1925
s.n.	Přítomnost, sdružení pro...	s.n.	I 55/17	1925
s.n.	Divadlo a hudba. Koncerty.	Národní politika	I 55/18	16.4. 1926
s.n.	Divadlo a hudba. Tři koncerty moravských učitelů v Praze.	Národní listy	I 55/19	1.1. 1926
A. Šilhan	Z koncertního života pražského.	Národní listy	I 55/20	10.4. 1926
s.n.	Z pražských koncertů. Česká filharmonie.	Lidové noviny	I 55/21	11.4. 1926
s.n.	Václav Kálik: Fantasie.	Tribuna	I 55/22	13.4. 1926
s.n.	Hudba. XIX. Abonentní koncert České filharmonie.	Právo lidu	I 55/23	1926
V. Pospíšil	Bühne und Musik.	s.n.	I 55/24	1926
O. Šourek	Závěrem lidového koncertu...	Venkov	I 55/25	15.4. 1926
O. Šourek	Z hudebního života. Česká filharmonie. Komorní hudba.	Venkov	I 55/26	15.4. 1926
H. Doležil	Z pražských koncertů.	České slovo	I 55/27	17.4. 1926
B. Bělohlávek	O současné české hudbě.	Nová svoboda, roč. V	I 55/28	12.4. 1928
s.n.	Přednáška hudebníkova o Itálii.	Moravsko-slezský deník	I 55/29	22.3. 1928
s.n.	Hudba. Koncert sdružení slezských učitelů....	s.n.	I 55/30	1928
A. Šilhan	Nové české kantáty.	Národní listy, č. 68	I 55/31	9.3. 1929
H. Doležil	...Naproti tomu hlasatelům...	České slovo	I 55/32	9.3. 1929
[j]	Neue Tschechische Kantaten.	Prager Abendblatt, r. 52	I 55/33	2.3. 1929
B. Vomáčka J. Bartoš	Z pražských koncertů České filharmonie. Abonementskoncert der Tschechischen Philharmonie...	Lidové noviny Prager Presse	I 55/34	Přepsáno na stroji:17.3. 1932; opraveno z 1931, které je na inv. kartě na 1932, které nalezneme v materiálu. 18. 3. 1932-na inv. kartě chybí

R. Jeníček J. Bor J. Hubálek	Osmý abonentní koncert české filharmonie. Česká filharmonie dodržela..... Dvě symfonické premiéry.	Právo lidu Národní Politika Národní střed	I 55/35	19.3. 1932 19.3. 1932 19.3. 1932
M. Očadlík	V. Kálik: Preludium pro smyčcový orchestr.	Klíč, roč. II, č. 10-11	I 55/36	1932
J. Bartoš	Das VIII. Abonnementskonzert...	Prager Presse	I 55/37	18.3. 1932
B. Vomáčka	Z pražských koncertů. Česká filharmonie.	Lidové noviny	I 55/38	17.3. 1932
[st.r]	Orchestrální sdružení v Praze.	s.n.	I 55/39	18.4. 1932
J. Bor	Novinka Václava Kálika.	Národní politika	I 55/40	19.3. 1932
O. Šourek	Křičkovy Tyrolské elegie.	Venkov	I 55/41	19.3. 1932
R. Jeníček	Osmý abon. Koncert Čes. filharmonie	Právo lidu	I 55/42	19.3. 1932
J. Hubálek	Dvě symfonické premiéry. Václav Kálik, ...	Národní střed	I 55/43	19.3. 1932
s.n.	Z pražských koncertů. České novinky.	Lidové noviny	I 55/44	1932
O. Šourek	Novinkové koncerty.	Venkov	I 55/45	19.4. 1932
J. Bor	Orchestrální sdružení.....Václava Kálika Fantasie....	Národní Politika	I 55/46	25.4. 1932
B. Vomáčka J. Hubálek H. Doležil A. Šilhan	Kritika Kálikovy „Venezie“.	Lidové noviny Národní střed České Slovo Národní listy Lidové listy	I 55/47	18.3. 1933 18.3. 1933 19.3. 1933 22.3. 1933 22.3. 1933
[W.S]	X. Abonnementkonzert der Tschechischen Philharmonie.	Prager Tagblatt	I 55/48	16.3. 1933
R. Jeníček	Z pražských koncertů.	Právo lidu	I 55/49	17.3. 1933
s.n.	Z pražských koncertů. Česká filharmonie.	Lidové noviny	I 55/50	18.3. 1933
M. Barvík	Koncerty.	Národní Politika	I 55/51	18.3. 1933
s.n.	Z činnosti B.P.S. Foerster.	s.n.	I 55/52	
s.n.	Zpěvácky spolek „Lubor-Ludiše“ v Nov. Bydžově...	Národní Politika	I 55/53	11.3. 1933

s.n.	V. koncert osvětového svazu pre Slovensko.	s.n.	I 55/54	1933
s.n.	Pěvecký věstník POČ.	s.n.	I 55/55	1933
J. Hubálek	Dvě české premiéry.	Národní střed	I 55/56	18.3. 1933
s.n.	Desátý abonentní koncert Čes. Filharmonie.	České slovo	I 55/57	19.3. 1933
[ajp]	Koncerty.	Národní osvobození	I 55/58	19.3. 1933
s.n.	X. abonentní koncert České filharmonie....	Lidové listy	I 55/59	22.3. 1933 přepsáno na stroji
s.n.	Pražské koncerty.	Národní listy	I 55/60	22.3. 1933
J. Bor	Hudba. Koncerty.	Národní Politik	I 55/61	24.3. 1933
s.n.	Rozhlas k programům.	s.n.	I 55/62	5.2. 1935
s.n.	K ostravskému matinée.	s.n.	I 55/63	10.2. 1935
s.n.	Rozhlas. Z programu Radiojournalu.	Lidové noviny	I 55/64	5.1.1 935
s.n.	Z nymburského Hlaholu.	Občanské listy Nymburk	I 55/65	1935
[c]	Hudba. Z Nymburka.	Národní politika	I 55/66	23.11. 1935
A. Mládek	Lázně Poděbrady-10 let.	Lázeňský zpravodaj, roč. XIII, č. 4	I 55/67	5.4. 1936
O. Šourek	I.P.O.S.	Venkov	I 55/68	1.12. 1936
H. Doležil	Pěvecké obchodnické sdružení v Praze...	České slovo	I 55/69	1.12. 1936
[Dk]	Mistr Kálik v Jihlavě. Podpůrný fond pro nezaměstnané...	Národní politika	I 55/70	3.1. 1937
[b]	Jarní koncert.	Lidová demokracie	I 55/71	24.4. 1937
s.n.	Mistr Kálik v Jihlavě. Vítáme vzácného hosta do Jihlavy.	s.n.	I 55/72	1937
[ek]	Rozhlasová premiéra.	Lidové noviny	I 55/73	23.11. 1937
s.n.	Interview s Mistrem V. Kálikem.	Jihlavské noviny	I 55/74	1.5. 1937
[k]	Třebíčské pěvecké sdružení Janáček.	Lidové noviny	I 55/75	10.4.1938
V. Kálik	Ze spolku Oratorní sdružení v Nymburce.	Občanské listy	I 55/76	8.7. 1939
V. Kálik	Václava Kálika Sonáta pro housle a klavír.	Rytmus	I 55/77	1940
s.n.	O skladateli V. Kálikovi.	Nymburské listy	I 55/78	7/1942
s.n.	Před významným prémiovým večerem v Olomouci.	Moravský večerník	I 55/79	16.9. 1943
B. Šich	Dvě novinky v Olomoucké opeře.	Národní politika	I 55/80	5.10. 1943
M. Barvík	s.n.	Lidové noviny	I 55/81	5.10. 1943
s.n.	České moderní skladby komorní a orchestrální.	Lidové noviny	I 55/82	17.9. 1944 přepis perem

[ček]	Mistr Václav Kálik členem akademie.	s.n.	I 55/83	jaro 1946
[vk]	Opavský rodák na X. hudební středě.	Práce, č. 267	I 55/84	16.11. 1947
s.n.	Václav Kálik nabádá Slezany.	Práce roč. III, č. 266	I 55/85	15.11. 1947
[mtl]	Václav Kálik na opavské středě.	Svobodné noviny	I 55/86	18.11. 1947
V. Matiášek	Zpěvácký spolek „Smetana“ z Telče nadchl Jihlavu	Jiskra	I 55/87	4.2. 1950
R. Fikrle	Z pražského hudebního života.	Lidové noviny	I 55/88	18.4. 1950
R. Fikrle	Úspěch ZAP sboru.	Lidové noviny	I 55/89	4.4. 1950
[Nj]	Kálikův „Lásky div“ holdem lásce a životu.	Lidové noviny	I 55/90	1950
O. Pipek	„Lásky div“ k prvnímu provedení opery.	Divadelní listy	I 55/91	22.6. 2012
R. Fikrle	Jak začínali...Václav Kálik.	Lidová demokracie	I 55/92	19.11. 1950
J. Veselka	Životní jubileum skladatele Václav Kálika.	Lidoví obroda	I 55/93	18.10. 1951
R. Fikrle	Václav Kálik šedesátníkem.	Lidová demokracie	I 55/94	10.10. 1951
V. Pospíšil	Kálikova opera „Lásky div“ v Liberci.	Lidové noviny	I 55/95	5.1. 1951
J. Veselka	Životní jubileum skladatele Václav Kálika.	Lidoví obroda	I 55/96	18.10. 1951
R. Fikrle	Den „Moravana“ v Praze.	s.n.	I 55/97	4.12. 1951
[Ja]	Skladatel Václav Kálik mrtev.	Lidová obroda	I 55/98	20.11. 1951
R. Fikrle	Zemřel hudební skladatel Václav Kálik.	Lidová demokracie	I 55/99	20.11. 1951
[pv]	Úmrtí v Praze....	Práce	I 55/100	24.11. 1951
s.n.	Úmrtí skladatele Václava Kálika.	Lidové noviny	I 55/101	24.11.1951
s.n.	Úmrtí skladatele Václava Kálika.	Svobodné slovo	I 55/102	20.11. 1951
s.n.	Dne 18. listopadu....	Lidové noviny	I 55/2103	25.11. 1951
M. Káliková	Poděkování.	Lidové noviny	I 55/104	16.12. 1951
M. Káliková	Všem, kteří doprovodili...	Lidová demokracie	I 55/105	16.12. 1951
s.n.	Pohřeb mistra Václava Kálika.	Lidová demokracie	I 55/106	11/1951
R. Fikrle	Mistr Václav Kálik.	Věstník nymburského hlaholu, roč. IV, č. 2	I 55/107	30.12. 1951
s.n.	Památku Václava Kálika...	Lidová demokracie	I 55/108	25.1. 1952
s.n.	Koncert na paměť Václava Kálika.	Lidová demokracie	I 55/109	5.2. 1952
[dek]	Před koncertem.	s.n.	I 55/110	8.1. 1952
[Bb]	Významné koncerty PSMU.	Lidová demokracie	I 55/111	4.1. 1952

s.n.	Kálikův večer v K. Varech.	Lidová demokracie	I 55/112	18.11. 1952
R.Fikrle	Úspěch západomoravského pěvectva.	Lidová demokracie	I 55/113	2.12. 1952
R. Fikrle	Kálikův pěvecký festival ve Znojmě.	Lidová demokracie	I 55/114	11.4. 1954
R. Fikrle	Z pražského hudebního života.	Lidová demokracie	I 55/115	8.12. 1953
s.n.	Z pražského hudebního života.	Lidová demokracie	I 55/116	1954
R.Fikrle	Z pražského hudebního života.	Lidová demokracie	I 55/117	18.4. 1955
s.n.	Pamětní deska Václavu Kálikovi.	Lidová demokracie	I 55/118	20.5. 1955
F. Cimmer	Z ostravského hudebního života.	Nová svoboda	I 55/119	29.5. 1955
s.n.	Slavnostní koncerty Pěveckého sdružení moravských učitelů.	Práce	I 55/120	17.5. 1955
J. Plavec	I. matinée komorní hudby ve výstavě Mánesa.	s.n.	I 55/121	6.6. 1955
J. Veselka	Vzpomínka na Václava Kálika.	Lidová demokracie	I 55/122	18.11. 1956
s.n.	Vzpomněli na Václava Kálika.	Lidová demokracie	I 55/123	22.11. 1956
[Bd]	Pražským hudebním životem.	Lidová demokracie	I 55/124	11.12. 1956
V. Bor	Pražským hudebním životem.	Lidová demokracie	I 55/125	17.4. 1956
V. Bor	Festival sborů pokračuje.	Lidová demokracie	I 55/126	8.11. 1956
J. Veselka	Vzpomínka na Václava Kálika..	Lidová demokracie	I 55/127	18.10. 1956
J. Plavec	Mírová symfonie V. Kálika	Hudební rozhledy, roč. IX, č. 19	I 55/128	1956
F. Cimmer	Koncert Pěveckého sdružení moravských učitelů.	Nová svoboda	I 55/129	29.9. 1956
V. Straka	Slavnostní koncert PSMU v Brně.	Lidová demokracie	I 55/130	13.11.1956
[Pl.]	Pražským hudebním životem	Lidová demokracie	I 55/131	9.4. 1957
R.	O hudebním skladateli	Táb. kult. kalendář	I 55/132	1.4. 1957

Schwarzová	Václavu Kálikovi.			
B. Vomáčka	Tři pěvecké události v Praze.	Lidová demokracie	I 55/133	3.12. 1957
s.n.	Nadšené přijetí Moravana v Praze.	Lidová demokracie	I 55/134	4.12. 1957
V. Vycpálek	Jihlavský festival.	Jiskra	I 55/135	25.4. 1958
[O.B]	Z Bohdalova nám napsali.	Vesnické noviny	I 55/136	19.4. 1958
s.n.	Třebíč uctívá památku Václava Kálika.	Lidová demokracie	I 55/137	28.11. 1959
[jzb]	Příkladný výsledek sborové práce.	Lidová demokracie	I 55/138	5.12. 1959
V. Felix	Přehlídka pěveckých sborů.	Večerní Praha	I 55/139	30.11. 1959
V. Bor	Český pěvecký sbor k jubilejím.	Lidová demokracie	I 55/140	24.10. 1961
s.n.	Publikace na paměť V. Kálika.	Lidová demokracie	I 55/141	20.10. 1961
[oj]	Koncert sborové tvorby.	Lidová demokracie	I 55/142	6.4. 1961
s.n.	Jen v míru je život.	Lidová demokracie	I 55/143	19.1. 1961
B. Karásek	Na třech koncertech.	Rudé právo	I 55/144	11/1961
s.n.	Vzpomínáme Václava Kálika.	Nové Opavsko	I 55/145	1961
s.n.	Dvojí výročí Václava Kálika.	s.n.	I 55/146	19.11. 1961
s.n.	Večer Václava Kálika.	s.n.	I 55/147	18.11. 1961
[kn]	O českém skladateli V. Kálikovi.	čsp Nové knihy, č. 46	I 55/148	16.11. 1961
J. Kapusta	Za lidskou náplň a krásu hudby.	Pochodeň	I 55/149	19.11. 1961
V. Bor.	Známý mužský sbor Moravan.	Lidová demokracie	I 55/150	8.12. 1961
s.n.	Jubilejní koncert sboru Moravan.	Lidová demokracie	I 55/151	20.7. 1961
J. Plavec	Významné dílo Václava Kálika.	Hudební rozhledy, č. 21	I 55/152	1961
[l.f.]	České moderní skladby komorní a orchestrální.	Lidová demokracie	I 55/153	6.2. 1962
s.n.	Eva Bernáthová a orchestr FOK.	Lidová demokracie	I 55/154	6.2. 1962

s.n.	Řezáč-Kálik-Ceremuga.	Lidové noviny	I 55/155	5-6/1962
J. Plavec	Jubilejní koncerty moravských učitelů.	s.n.	I 55/156	1.12. 1963
s.n.	Moravské učitelky v Praze.	Lidová demokracie	I 55/157	26.3.1963
s.n.	Veletržní koncert VSMU.	Lidová demokracie	I 55/158	1.9. 1962
s.n.	Krátce z kulturního života.	Lidová demokracie	I 55/159	18.10. 1962
s.n.	Oslavovateli Vysočiny.	Lidová demokracie	I 55/160	29.12. 1963
[fx]	Znovu Kálikovo moře.	Hudební rozhledy	I 55/161	1.4. 1962
s.n.	Beethovenův „Hradec“ zahájen.	Lidová demokracie	I 55/162	8.5. 1964
J. Ledeč	Živá díla sborového repertoáru.	Hudební novinky	I 55/163	5-6/1964
s.n.	Koncert vánočních skladeb.	Literární noviny	I 55/164	9.1. 1965
s.n.	Oldřich Pipek v brněnské opeře.	Lidová demokracie	I 55/165	15.4. 1964
I. Chlup	S českou taktovkou v polské opeře.	Svobodné slovo	I 55/166	9.1. 1965
s.n.	Vánoční duchovní hudba.	Lidová demokracie	I 55/167	10.1. 1965
J. Hubálek	Nedožité jubileum Mistra Václava Kálika.	Naše slovo, č. 46	I 55/168	17.11. 1966
P. Lenda	Ten národ ještě nezhynul, dokud mu věštec zpívá.	Naše slovo	I 55/169	24.11. 1966
s.n.	U příležitosti nedožitých...	Hudební rozhledy, dvojčísla 23-24	I 55/170	1966
J. Hubálek	Kytice zábřežským pedagogům.	Naše slovo	I 55/171	25.8. 1966
Z. Šebková	Nedoceněný pěvec lidu.	Nymbursko	I 55/172	1.1. 1966
s.n.	Dvojí výročí . Kálika.	Lidová demokracie	I 55/173	10.10. 1966
J. Hubálek	Podzimní sezóna PSSU.	Průvodce kulturou Zábřeha	I 55/174	11/966
J. Hubálek	Podzimní sezóna PSSU.	Průvodce kulturou Zábřeha	I 55/175	12/1966
J. Šmolík V. Bor V. Holzknectht	Předvánoční koncerty. Vlach dirigoval Tarase Bulbu. Dirigent-pedagog.	Rudé právo Lidová demokracie Hudební rozhledy, č. 2-3	I 55/176	20.12. 1967 27.12. 1967 196
[pl]	Úspěch Kálikova večera.	Rovnost	I 55/177	6/1967

[pl]	Úspěch Kálikova večera.	Rovnost	I 55/178	6/1967
[pl]	Sboroví pěvci z Vysočiny zpívali v Praze.	Lidová demokracie	I 55/179	2.11. 1967
[VJ]	Pěvci Vysočiny Václavu Kálikovi.	Lidová demokracie	I 55/180	5.12. 1967
J. Trojan	Vysočina Václavu Kálikovi.	Rovnost	I 55/181	12/1967
[pl]	Koncert ze skladeb Václava Kálika.	s.n.	I 55/182	10/1967
J. Plavec	Kdo přišel, nelitoval. Ke cti naší kultury.	Jiskra Jihlava	I 55/183	7.4. 1967
J. Plavec	Pěvci Vysočiny Václavu Kálikovi.	Jiskra Třebíč	I 55/184	12.7. 1967
J. Šmolík	Předvánoční koncerty	Rudé právo	I 55/185	20.12. 1967
V. Bor	Vlach dirigoval Tarase Bulbu.	s.n.	I 55/186	s.a.
D. Vačkář	Z našeho kulturního života. Čajkovského...	s.n.	I 55/187	s.a.
s.n.	Hold skladateli Kálikovi.	Směr Vysočiny	I 55/188	13.4. 1967
J. Hubálek	Zpěvem k srdci.	Naše slovo, č. 49	I 55/189	7.12. 1967
s.n.	Koncert ze skladeb Václava Kálika.	Průvodce kulturou Zábřeha	I 55/190	12/1967
M. Káliková	Pěvci Vysočiny Václavu Kálikovi.	Jiskra Jihlava	I 55/191	5.1. 1968
[cv]	Kulturní zajímavosti. Hudební skladatel Václav Kálik, ...	Nová svoboda	I 55/192	22.11. 1968
[VJ]	Francouzské úspěchy „Kantilény“.	Lidová demokracie	I 55/193	23.5. 1968
[Pl]	Tisící koncert Moravských učitelek.	Lidová demokracie	I 55/194	14.3. 1968
[gr]	Haná nadchla Slatinice.	Lidová demokracie	I 55/195	17.9. 1968
[pl]	Památce Václava Kálika.	Lidová demokracie	I 55/196	18.9. 1968
J. Hubálek	Medailón učitele. Josef Klimeš.	Naše slovo, č. 10.	I 55/197	7.3. 1968
V. Holcknecht	Dirigent-pedagog.	Hudební rozhledy 2-3	I 55/198	1968
J. Hubálek	Medailón učitele. Ředitel dr. Fr. Kahlik.	Naše slovo, č. 4.	I 55/199	22.2. 1968

J. Hubálek	Ke dni učitelů.	Průvodce kulturou Zábřeha	I 55/200	3/1968
[dp]	Hlas života.	Mladá fronta	I 55/201	30.11. 1968
s.n.	Hlas života.	Práce	I 55/202	25.11. 1968
R. Rouček	Hlas života, pokračování z 1. strany.	s.n.	I 55/203	
J. Bendlová	Hovoříme s Janem Seidlem, s hlavním dramaturgem opery Národního divadla. Oživená tradice.	Rudé právo	I 55/204	30.11. 1968
V. Bor	Koncert v Národní divadle.	Lidová demokracie	I 55/205	3.12. 1968
[dp]	Jeden koncert navíc.	(Liberec)	I 55/206	4.12. 1968
Z. Candra	Jubilanti, hosté, novinky.	Práce	I 55/207	6.12. 1968
R. Fikrle	Zpěv naše pouto.	Lidová demokracie	I 55/208	16.5. 1969
[SV]	Ostravská filharmonie do nové sezóny.	Lidová demokracie	I 55/209	1.9. 1970
J. Markl	Koncert moravských učitelek.	Rudé právo	I 55/210	9.4. 1970
K. Boženek	Významné jubileum.	Nová svoboda	I 55/211	9.1. 1970
s.n.	Z kulturního a historického kalendáře. 18. října.	Naše rodina, roč. 10	I 55/212	1971
V. Bor	Dvacet let od smrti V. Kálika.	s.n.	I 55/213	17.11. 1971
s.n.	Václav Kálik. Vysílání Kálikovy I. Symfonie.	s.n.	I 55/214	1971
[psk]	Premiéra po 150 letech.	Lidová demokracie	I 55/215	20.5. 1971
[sš]	Výstava o Václavu Kálikovi.	Lidová demokracie	I 55/216	10.11. 1971
[vc]	Jubilejní koncert Moravana.	Lidová demokracie	I 55/217	22.12.1971
[psk]	Z koncertů Pražského jara. Premiéra po 150 letech.	Lidová demokracie	I 55/218	20.5. 1971
s.n.	Z koncertů Pražského jara.	Svobodné slovo	I 55/219	21.5. 1971
V. Cvek	Václav Kálik na Jihlavsku.	Jiskra Jihlava	I 55/220	8.1. 1971
[an]	O kultuře a osvětě.	s.n.	I 55/221	8.1. 1971
J. Vratislavský	Když se kumštýř rozdává.	Svobodné slovo	I 55/222	6.12. 1971
[psk]	Koncerty moravských	s.n.	I 55/223	11/1973

	učitelů a učitelek.			
s.n.	K výročím V. Kálika.	Svobodné slovo	I 55/223	30.11. 1972
s.n.	Úspěch moravských pěvců.	Lidová demokracie	I 55/224	6.1. 1972
s.n	Osobní zprávy. Dnes ...	Lidová demokracie	I 55/225	23.3. 1973
[mv]	Pěvecké slavnosti.	Lidová demokracie	I 55/226	23.5. 1973
s.n.	Tři hudební publikace.	Svobodné slovo	I 55/227	9.3. 1973
[mv]	Život a dílo Václava Kálika.	Lidová demokracie	I 55/2228	20.1. 1972
M. Bajerová	Národní umělec Jan Zrzavý o Josefu Vachu.	Lidová demokracie	I 55/229	21.9. 1974
[Pl]	Slavnostní koncert Moravana.	Lidová demokracie	I 55/230	14.2. 1975
E. Kopecký	Slavná i zrazená Ema Destinová.	s.n.	I 55/231	1975
[vc]	Oživme památku budiele.	Lidová demokracie	I 55/232	5.2. 1974
[vc]	Živé umělcovo dílo.	Lidová demokracie	I 55/233	6.6. 1974
J. Navrátil	Kálikův Nymburk.	Nymbursko	I 55/234	2.5. 1974
[Mj]	Moravan v Polsku.	Lidová demokracie	I 55/235	podzim 1975
O. Svozil	Z ostravských koncertů.	Lidová demokracie	I 55/236	3.12. 1975
O. Svozil	Z pražských koncertů.	Svobodné slovo	I 55/237	2.12. 1975
O. Svozil	Z ostravských koncertů.	Lidová demokracie	I 55/238	9.12. 1975
[ds]	Jubilující Moravan.	Lidová demokracie	I 55/239	16.12. 1975
[Jel]	Jubileum zpívajících učitelů.	Lidová demokracie	I 55/240	12.12. 1975
[jp]	Filharmonický sbor jubiluje.	Lidová demokracie	I 55/241	29.12. 1975
[ds]	Již po čtrnácté.	Lidová demokracie	I 55/243	8.6. 1979
[pe]	První koncerty Pražského jara 1978.	Rudé právo	I 55/257	16.5. 1978
J. Plavec	Vzpomínáme Václava Kálika.	Lidová demokracie	I 55/258	18.11. 1978
s.n.	14.00 Odpolední koncert.	Rozhlas	bez inv. čísla přír. č. M.2./93 bez inv. čísla- následuje za inv. č. I	27.1. 1978

			55/258	
s.n.	Dvojí jubileum skladatele.	Lidová demokracie	přír. č. M.2./93 bez inv. čísla- následuje za inv. č. I 55/258	16.9. 1978
s.n.	Zpívá pěvecký sbor Čs.rozhlasu..	Rozhlas	I 55/267	od inv. č. 267 neuveden rok: 20.4.
s.n.	Klasikové české sborové tvorby.	Rozhlas	I 55/268	s.a. (18.1.)
s.n.	Pražské jaro 1978.	Rozhlas	I 55/269	26.10. 1978
s.n.	Naše pěvecké sbory.	Rozhlas	I 55/270	s.a. (3.8.)
s.n.	Zpívá Váchův sbor moravských učitelek.	Rozhlas	I 55/271	s.a. (16.4.)
s.n.	Koncert v lidovém tónu.	Rozhlas	I 55/272	s.a. (17.8.)
s.n.	Koncert pěveckého sboru Čs. rozhlasu.	Rozhlas	I 55/273	s.a. (22.6.)
s.n.	Koncert pěveckého sboru Čs. rozhlasu.	Rozhlas	I 55/274	s.a. (6.7.)
s.n.	Česká sborová tvorba.	s.n.	I 55/275	s.a. (31.10.)
J. Navrátil	Kálikův Nymburk.	s.n.	I 55/276	s.a.
s.n.	Jubilejní koncert y...	s.n.	I 55/277	s.a.
[psk]	Koncerty moravských učitelů a učitelek.	s.n.	I 55/278	s.a.
s.n.	Vynikající večer houslových sonát.	s.n.	I 55/279	s.a.
s.n.	Naše pěvecké sbory.	Rozhlas	I 55/280	s.a. (31.7.)
s.n.	Zpívá pěvecký sbor Čs. rozhlasu.	Rozhlas	I 55/281	s.a.
s.n.	Vzpomínáme V. Kálika.	s.n.	I 55/282	s.a. (18.11.)
s.n.	Koncert z díla V. Kálika.	s.n.	I 55/283	s.a.
O. Sirovátka	Zpívající učitelé.	s.n.	I 55/284; I 55/286	s.a.
s.n.	Hudba na deskách.	s.n.	I 55/285	s.a.
s.n..	Pražské jaro 1978.	Rozhlas	I 55/287	1978
s.n.	Zpívá Pěvecký sbor Čs. Rozhlasu.	Rozhlas	I 55/288	s.a.
[Hř.]	Koncert pěv. sdružení Foerster.	Jihlavské listy	I 55/289	s.a.

s.n.	Kritika o hud. skladateli Kálikovi.	roč. 52	I 55/290	s.a.
s.n.	Pěvecké sbory Kálikův ženský sbor a Pěvecké sdružení „Foerster“ v Jihlavě, ...	s.n.	I 55/291	s.a.
s.n.	Mimořád. koncert „Přítomnost“	s.n.	I 55/292	s.a.
R.Fikrle	Z pražského hudebního života.	s.n.	I 55/293	s.a.
J. Racek	Václav Kálik německobrodskému „Jasoni“.	s.n.	I 55/294	s.a.
s.n.	Pěvecké slavnosti kraje.	Lidová demokracie	I 55/295	s.a.
s.n.	s.n.	s.n.	I 55/296	s.a.
J. Navrátil	Kálikův Nymburk.	s.n.	I 55/297	s.a.
s.n.	Dvojí výročí V. Kálika.	s.n.	I 55/298	s.a.
s.n.	Pěvci děkují zpěvem.	s.n.	I 55/299	s.a.
s.n.	Smíšený sbor českého učitelstva...	s.n.	I 55/300	s.a.
J. Fiala	Další operní dílo Václava Kálika.	s.n.	I 55/301	s.a.
s.n.	O skladateli V. Kálikovi.	Nymburské listy	I 55/302	s.a.
[dm]	Prázdniny bez odpočinku.	s.n.	I 55/303	s.a.
J. Trojan	Vysočina Václavu Kálikovi.	s.n.	I 55/304	s.a.
s.n.	Manifestace radosti.	s.n.	I 55/305	s.a.
Z. Němec	Dvojí premiéra v olomoucké opeře.	České slovo	I 55/306	s.a.
s.n.	Píseň je poesií života.	s.n.	I 55/307	s.a.
R. Schwarzová	Pěvecké sdružení jihočeských učitelů.	s.n.	I 55/308	s.a.
A. Šilhan	Prvý sborový koncert.	s.n.	I 55/309	s.a.
[-jna-]	První Kálikův Nymburk.	s.n.	I 55/310	s.a.
s.n.	Haná nadchla Slatinice.	Lidová demokracie	I 55/311	s.a.
[B.S.]	Kolářský a Polívka v Brně.	s.n.	I 55/312	s.a.
s.n.	O skladateli V. Kálikovi.	s.n.	I 55/313	s.a.
s.n.	1891* v Opavě Václav Kálik ...	s.n.	I 55/314	s.a.
s.n.	Z. Zsekély, ...	s.n.	I 55/315	s.a.
s.n.	Pěvecké družení jihočeských učitelů.	s.n.	I 55/316	s.a.
s.n.	název chybí (Kálik Návrat)	s.n.	I 55/317	s.a.
B. Vomáčka	Z pražských koncertů. Česká filharmonie.	s.n.	I 55/318	s.a.
s.n.	Moravan dvakrát v Praze.	s.n.	I 55/319	s.a.
s.n.	Pěvecké sdružení jihočeských učitelů se svým dirigentem V. Kálikem.	s.n.	I 55/320	s.a.
s.n.	Výsledek sborové a písňové	s.n.	I 55/321	s.a.

	soutěže.			
J. Mír	Václav Kálik na Vysočině.	Jiskra	I 55/322	s.a.
V. Bor	Z našeho koncertního života.	s.n.	I 55/323	s.a.
B. Vomáčka	Jubilejní koncert Typografie.	s.n.	I 55/324	s.a.
R. Fikrle	Novinkový a oslavný koncert PSMU.	s.n.	I 55/325	s.a.
s.n.	Česká hudební kritika o V. Kálikovi.	s.n.	I 55/326	s.a.
s.n.	Ušlechtilý čin.	s.n.	I 55/327	s.a.
R. Fikrle	Velký úspěch „Moravana“ v Praze.	s.n.	I 55/328	s.a.
R. Fikrle	Z pražského hudebního života.	s.n.	I 55/329	s.a.
s.n.	Kncert na paměť V. Kálika.	s.n.	I 55/330	s.a.
s.n.	Koncert VSMU.	Lidová demokracie	I 55/331	5.3. 2012
J. Plavec	Ke cti naší kultury.	s.n.	I 55/332	s.a.
s.n.	Kncert Pěveckého sdružení moravských učitelek v Jihlavě.	s.n.	I 55/333	s.a.
s.n.	Oslavovateli Vysočiny.	Lidová demokracie	I 55/334	29.12. 2012
-Nj.	Kálikův „Lásky div“ pravdivým holdem lásce a životu.	s.n.	I 55/335	s.a.
[-h.]	Ostravsko a Slezsko. Pěv. hudební spolek v Opavě ...	s.n.	I 55/336	s.a.
s.n.	Z pražských koncertů.	Národní osvobození	I 55/337	s.a.
s.n.	Divadlo a hudba. Koncerty.	s.n.	I 55/338	s.a.
s.n.	Václav Kálik (1891-1951)	s.n.	I 55/339	s.a.
s.n.	Vynikající večer houslových sonát.	s.n.	I 55/340	s.a.
[-l.]	bez názvu (Kálikovy sbory..,)	s.n.	I 55/341	s.a.
Josef Plavec	Pražské koncerty.	s.n.	I 55/342	27.4. 2012
s.n.	Zdenka Špačková.	s.n.	I 55/343	s.a.
M.Bajerová	Konzerte.	s.n.	I 55/344	s.a.
[B.T.]	s.n. (Kálikovy sbory)	s.n.	I 55/345	s.a.
H. Doležil	Hudba. Večer skladeb Václava Kálika.	s.n.	I 55/346	s.a.
s.n.	Václav Kálik: Zdravice.	Národní osvobození	I 55/347	s.a.
	Posudky čelných německých (berlínských a lipských) novin o koncertech PSJU v Berlíně a v Lipsku.	s.n.	I 55/348	s.a.
	Z hudebního života. Sbor moravských učitelek...	Moravské noviny	I 55/349	s.a.
O.B.	Koncert ze skladeb Václava	s.n.	I 55/350	s.a.

	Kálika.			
	Pražské koncerty. Pražští učitelé-pěvci.	s.n.	I 55/351	s.a.
	12.7. ve 20h v pravidelném pondělním symfonickém koncertu byla vysílána Kálikova I. symfonie.	s.n.	I 55/352	s.a.
	Koncert z komorních skladeb Václav Kálika.	Nymburské listy	I 55/353	s.a.
V.S. Hurban	Kálikovy skladby v rozhlase.	s.n.	I 55/354	s.a.
	JPSU-ohlas činnosti.	s.n.	I 55/355	s.a.
	...III. Pro dnešní moderní českou hudbu...	s.n.	I 55/356	s.a.
	Kritika o hud. skladateli Kálikovi.	s.n.	I 55/357	s.a.
	Literatura-Umění.	Tábor	I 55/358	s.a.

1. 6. HUDEBNÍ NÁSTROJE

Tato hudební podsbírka označena v SZMO písmenem E, obsahuje 1 kus - klavír Václava Kálika.

Předmět: klavír-křídlo zn. Förster

Klavír-křídlo, na kterém hrál Václav Kálik a který byl v dědickém řízení převeden na Slezské zemské muzeum v Opavě. Vyroben v letech 1910-1920, výrobní číslo 40 515. Anglická mechanika, celopancéř, rozsah 7 oktáv od A(2) - c (4). Je barvy černé, 2 nožní pedály, stojan na noty. Přísluší k němu černá šroubovací židle. Rozměr: 1m x 1,5 m x 1,88 m (výška, šířka, délka). Uložen v ředitelství SZMO-hala, Tyršova 1.
Inv. č. E 221
Pozn.: Nyní z důvodu rekonstrukce budovy v ulici Tyršova 1 je uložen v památníku 2. sv. války v Hrabini.

1. 7. FOTOGRAFIE

1. Zasloužilá umělkyně Milada Musilová

Popis: Zasloužilá umělkyně Milada Musilová, členka opery ND v Praze. Na fotografii je text: „Slezskému muzeu v Opavě v upomínku na konferenci o díle skladatele V. Kálika srdečně věnuje Milada Musilová. 14.9. 1971.
Rozměr: 10,5x15 cm.
Inv. č. J 166

2. Marie Káliková

Popis: Marie Káliková - vdova po skladateli V. Kálikovi jako účastník Kálikovské konference v září 1971 ve Slezském muzeu v Opavě.
Autor: zřejmě jaroslav procházka
Rozměr: 10,5x14,8 cm.
Inv. č. J 175

3. Jaroslav Šeda

Popis: Jaroslav Šeda - ředitel Supraphonu - při projevu na zasedání v rámci Kálikovské konference.
Pořízeno: 13.9. 1971
Autor: Jaroslav Procházka
Rozměr: 13x13 cm
Inv. č. J 176

4. otec a matka Václava Kálika

Popis: Fotografie otce a matky Václava Kálika, autor neznám.

1. Dr. František Kahlik - otec; rozměr: 16x23 cm.
2. Dr. František Kahlik jako mladík; rozměr: 12x18cm.
3. Kahliková - matka; rozměr: 12x18 cm.

Inv. č. J 237/1-3

5. 1. Dokumentační fotografie Václava Kálika: portréty, záběry z cest, dokumentační snímky z pobytu v Itálii a Jugoslávii v časovém rozsahu 1912-1950.

2. Záběry z Kálikovského festivalu v šumperku
3. Chalupa rodiny Foltýnkových, kde Kálik pobýval.

Celkem 103 kusů.
Inv. č. J 354/1-103

6. Fotografie Václava Kálika z mládí

1. tříletý V. K.; rozměr: 115x80 mm
2. V.K. jako herec v Zábřehu; rozměr: 180x103 mm
3. V.K. jako sokolský dorostenec v Zábřehu; rozměr: 145x86 mm
4. šestnáctiletý V.K. V době otcova úmrtí; rozměr: 175x103 mm
5. - 7. maturitní fotografie (tři stejné snímky)
8. V.K. S Marií Pokornou a jedním kamarádem; rozměr: 57x77 mm
9. V.K. U klavíru, při kompozici Slezských lesů (1912); rozměr: 175x124 mm

všechny fotografie jsou novodobé kopie.
Inv. č. J 413/1-9

7. Fotografie Václava Kálika ve dvacátých letech

1. V.K. V Novém Veselí, 1922; rozměr: 90x60 mm
2. V.K. V Radvanovicích, 1924; rozměr: 90x60 mm
3. V.K. V Benátkách, 1927; rozměr: 112x85 mm
4. V.K. V Benátkách, 1927; rozměr: 112x85 mm
5. V.K. V Římě u fontány, 1927; rozměr: 173x112 mm
6. V.K. U Abánského jezera v Itálii, 1927; rozměr: 173x112 mm

Inv. č. J 414/1-6

8. Fotografie Václava Kálika z třicátých let
(Ostrava, Nymburk, Třebíč, Jihalav, Máchovo jezero, Vysočina, Poděbrady), celkem 33 kusů.
Inv. č. J 415/1-33

9. Fotografie Václava Kálika ze čtyřicátých let
(Žďár nad Sázavou, Poděbrady, Dědice, Telč), celkem 13 kusů.
Inv. č. J 416/1-13

10. 1. Fotografie Václava Kálika z roku 1951
2. Fotografie z pohřbu Václava Kálika
3. 5 kopií starších fotografií
Celkem 22 kusů.
Inv. č. J 417/1-22

11. František Kahlík
1. Fotografie hrobu Františka Kahlika; rozměr: 13x9 cm
2. Fotografie Františka Kahlika, 2. pol. 19. stol., autor: C. Pietzner, Olomouc; rozměr: 114x64 mm
3. Fotografie Františka Kahlika, 2. pol. 19. stol., autor: A. Wüst,Olomouc; rozměr: 163x108 mm

Inv. č. J 418/1-3

12. Marie Káliková
Fotografie manželky V. Kálika prof. M. Kálikové, roz. Pokorné
(různorodé – rodinné fotografie apod., celkem 48 kusů)
Inv. č. J 419/1-48

13. Václav Kálik
Portréty Václava Kálika, které visely v jeho bytě
(dvě zarámované fotografie a jeden duplikát; rozměr: 215x170 mm)
Inv. č. J 421/1-3

14. Václav Kálik
Fotografie Václava Kálika
nedatované portréty a plakáty
Celkem 54 kusů.
Inv. č. J 422/1-54

15. Václav Kálik-fotoalbum
Pozůstalost Václava Kálika
fotoalbum - fotografie z cest v letech 1919-1938 (Jugoslávie, Itálie, Francie apod.)
In. č. J 423/1-1

16. Václav Kálik-fotoalbum
Pozůstalost Václava Kálika
fotoalbum z let 1926.1935

(Žďár nad Sázavou a okolí, Mohelno, Čelákovice, Milešovka, Máchovo jezero, Nymburk, Karlštejn, Poděbrady, Nové Benátky, Brno, Ostrava. Kutná Hora)
Inv. č. 424/1-1

17. Václav Kálik-fotoalbum

Pozůstalost Václava Kálika
fotoalbum z roku 1935
(Prostějov, Žďár nad Sázavou, Polabí, Nymburk, Nové Veselí)
Inv. č. J 425/1

18. Václav Kálik-fotoalbum

Pozůstalost Václava Kálika
fotoalbum z let 1935-1936
(Budeč, Nymburk, Poděbrady, Žďársko, Jihlava, Rudolec, Bohdalov)
Inv. č. J 426/1

19. Václav Kálik-fotoalbum

Pozůstalost Václava Kálika
fotoalbum z let 1935-1937
(Nymburk, Poděbrady, Kutná Hora, Budeč, Nové Veselí)
Inv. č. J 427/1

20. Václav Kálik-fotoalbum

Pozůstalost Václava Kálika
fotoalbum z let 1935-1938
(Budeč, Německý Brod, Nymburk, Poděbrady, Kolín)
Inv. č. J 428/1

21. Václav Kálik-fotoalbum

Pozůstalost Václava Kálika
fotoalbum z roku 1938
(Mělkovice u Žďáru, Polabí, Poděbrady, Nymburk, Velký Osek, Čelákovice, Žďár, Budeč)
Inv. č. J 429/1

22. Václav Kálik-fotoalbum

Pozůstalost Václava Kálika
fotoalbum z let 1939-1941
(Nymburk, Vysočina, Poděbrady)
Inv. č. J 430/1

23. Václav Kálik-fotoalbum

Pozůstalost Václava Kálika
fotoalbum z let 1939-1945
(Poděbrady, Nymburk, Budeč, Kost, Praha, Jičín)
Inv. č. J 431/1

24. Václav Kálik-fotoalbum
Pozůstalost Václava Kálika
fotoalbum z let 1941-1945
(Vysočina, Nymburk, Poděbrady, Budeč, Německý Brod, Golčův Jeníkov, Kovanice, Kutná Hora, Velký Osek, Žďár)
Inv. č. J 432/1

23. Václav Kálik-fotoalbum
Pozůstalost Václava Kálika
fotoalbum z let 1945-1946
(Nymburk, Poděbrady, /E. Beneš v Poděbradech/, Žďár-válkou poškozené domy a zbytky německých zbraní, tanky, děla apod.)
Inv. č. J 433/1

24. Václav Kálik-fotoalbum
Pozůstalost Václava Kálika
fotoalbum z let 1945-1949
(Poděbrady, Nymburk, Vysočina, Dářko, Praha, Telč, Zbraslav, Čelákovice, Děčín, Hřensko)
Inv. č. J 434/1

25. Václav Kálik-fotoalbum
Pozůstalost Václava Kálika
fotoalbum z let 1949-19450
(Praha, Liberec, Budeč)
Inv. č. J 435/1

26. Václav Kálik-fotoalbum
Pozůstalost Václava Kálika
fotoalbum - výběr fotografií z let 1927-1950
(Praha, Benátky, Polabí, Telč, Vysočina)
Inv. č. 436/1

27. Marie Káliková-fotoalbum
Pozůstalost Marie Kálikové
pamětní fotoalbum zámku Hradec n. M., při příležitosti otevření pamětní síně V. Kálika
Inv. č. J 437/1

1. 8. KNIHY

Jan Vratislavský: *Václav Kálik.Obraz života a díla českého skladatele. Ostrava, 1961.*
Inv. č. K 501

2. Soupis sborové tvorby Václava Kálika - chronologicky

- *Čtyři Nokturna* z roku 1912 (leden-květen) v Praze pro mužský sbor

1. *Večer* - E. Mikhail, věnováno PPS Křížkovský, první provedení 18.11. 1932 - PPS Křížkovsky - řídil M. Vymetal ve Smetanově síni v Praze.
2. *Slezské lesy* - P. Bezruč, věn. PPS Křížkovský, první provedení 4.4. 1930 - PPS Křížkovský - řídil O. Hilmera v Praze.
3. *Květnový večer - J. Rokytka,* věn. PPS Smetana v Plzni, první provedení 18.11. 1932 - PPS Křížkovsky - řídil M. Vymetal ve Smetanově síni v Praze.
4. *Večer v lukách* - na slova lidové písně moravské, první provedení 31. 7. 1948 - PS Smetana v Telči - řídil J. Mátl.

- *Čtyři sbory* 1.-3. z let 1913-14, č.4 z roku 1916 v Novém Veselí na Moravě, pro mužský sbor

1. *Vánoční - na slova Des Knaben Wunderhorn,* věnováno J. Tichému v Plzni, první provedení 29.11. 1930 v Teplicích - PSPU - řídil M. Doležal.
2. *Les - N. Lenau,* věnováno R. Černému. První provedení 9. 3. 1926 - PPS Smetana - řídil R. Černý.
3. *Vinice - Ant. Sova,* věnováno F. Vachovi, první provedení 12.11. v Přerově - PSMU - řídil F. Vach.
4. *Září - K. Toman,* věn. V. Helfertovi, první provedení 3.1. 1919 v Brně - PSMU - řídil F. Vach.

- *Můj kraj* v září 1916 v Novém Veselí, cyklus mužských sborů

1. *Pohled do kraje* - J. Vrchlický
2. *Podzimní silnice* - J. Vrchlický
3. *Rybníky* - A. Sova
4. *Horský kraj* - A. Sova
5. *Silnice* - na vlastní slova

První provedení prvních dvou sboru 22.5. 1919 v Národním domě na Vinohradech - vinohradský Hlahol - řídil K. Nedbal. Celý cyklus bez závěru 29.10.1919 ve Smetanově síni v Praze - PS

Smetana z Plzně - řídil J. Tichý. Celý cyklus včetně závěru 31.3. 1920 v Plzni - PS Smetana z Plzně - řídil J. Tichý.

- *Návrat* o vánocích 1916 v Novém Veselí, cyklus prvních ženských sborů na slova A. Vivantové v překladu J. Vrchlického.

1. *Návrat*
2. *Uvítání*
3. *Oslovení*

Věnováno F. Vachovi, první provedení 14.4. 1918 ve Vyškově - ženský odbor Morav. Smíš. Sdruž. učitel. - řídil F. Vach.

- *Návrat do vlasti* v lednu 1917 v Praze, pro mužský sbor na slova O. Theera

Věnováno M. Pokorné, první provedení 15.3. 1920 - PSPU - řídil F. Spilka.

- *Její kraj* v srpnu 1917 v Novém Veselí, cyklus tří ženských sborů

1. *Oblaky* - J. Neruda
2. *Pole* - A. Sova
3. *Most* - J. Mahen

Věnováno ženskému sboru Jasoně v Německém Brodě a PS pražských učitelek, první provedení - 1. sbor Oblaky - 25.8. 1918 ve Žďáru na Moravě - PSMU - řídil F. Vach, 3. sbor Most - 8.3. 1919 v Kutné hoře - německobrodský Jasoň - řídil B. Pojezný. Celý cyklus - 23.3. 1920 ve Smetanově síni v Praze - PSPU - řídil Met. Doležil.

- *Duben* na jaře 1919 v Novém Veselí, ženský sbor na vlastní slova

první provedení 17.5. 1920 ve Smetanově síni v Praze - PSPU - řídil M.. Doležil.

- *Letní den* v září 1919 v Novém Veselí, dva mužské sbory

1. *Jitro* - J. Tkadlec
2. *Večer* - J.V. Sládek

První provedení 3.5. 1920 ve Smetanově síni v Praze - PPS Smetana - řídil R. Černý.

- *Pěvecké heslo* v květnu 1919 cestou z Německého Brodu do Prahy. Pro mužský sbor na slova K.H. Borovského. Zpíváno při kladení základního kamene k pomníku K.H.

Borovského v Německém Brodě.

- *Pěvecké heslo* v srpnu 1920 v Novém Veselí, mužský sbor na vlastní slova

- *Apostrofa* v září č. 1. a v prosinci č. 2 1920 v Novém Veselí, dva mužské sbory na slova J. V. Sládka. Věnováno „Bratřím v JPSU“. Č. 1 poprvé 22.10. 1955 v Praze - PS Foerster - řídil K. Hradil, č. 2. 16.11. 1930 v Plzni - PSPU - řídil M. Doležil.

- *Slovácký čtyřlístek* - úpravy lidových písní pro mužský sbor z let 1921-23

1. *Boleraz*
2. *Vrť sa dievča*
3. *Vysoko zornička*
4. *Tancuj*

- *Jihočeský čtyřlístek* - úpravy lidových písní pro mužský sbor z let 1921-23

1. *Pršívalo*
2. *Protivínská*
3. *Zazpívej, slavíčku*
4. *K Budějicům cesta*

Věnováno PS Hlahol v Českých Budějovicích.

- *Sedm lidových písní* pro mužský sbor z let 1921-23

1. *Náš táta* věnováno
2. *A já sám* věnováno
3. *Zamiloval som si*
4. *Mau som mrcha ženu*
5. *Ja keď Janoško*
6. *Pres Javorničky*
7. *Akože tym starym babám*

- *Podzimní den* v červnu 1925 v Praze, cyklus ženských sborů

1. *Ráno* - J. S. Machar

2. *Večer* (dvojsbor) - V. Padovská

- *O přeboleném bolu* 1933 v Nymburce, cyklus tří mužských sborů na slova J. Nerudy a J. V. Sládka

1. *Jitro* - J. Neruda - první provedení 28. 4. 1930 PPS Smetana řídil F. Pilka
2. *V bouři* - J.V. Sládek - první provedení 19.5. 1952 - PPS Smetana - řídil J. Plavec
3. *Slavík a vrabci* - J.V. Sládek - věnováno APS Moravan. První provedení 4.3. 1951 v Praze - APS Moravan - řídil J. Veselka.

- *Třísť* 1934 v Nymburce, mužský sbor na slova J.V. Sládka

- *Za otcem* 1934 v Nymburce, smíšený sbor na slova J.V. Sládka.

Věnováno PS Hlaholu v Nymburce. První provedení 17.11.1935 - nymburský Hlahol - řídil V. Kálik.

- *Král Jiří Poděbradský* 1934 v Nymburce, ženský sbor na báseň J. V. Sládka

Věnováno PSPU, první provedení 12.11. 1937 v Třebíči - PS Hlahol - řídil B. Krška.

- *Pěvecké heslo* pro mužský sbor PS Janáček v Třebíči na vlastní slova, komponováno v listopadu 1934 v Rudě.

- *Čtyřlístek* lidových písní pro ženský sbor, komponováno 1934

1. *Vydávaj sa, moja milá* (slovenská)
2. *Říkaj, děvče, očenáš* (slezská)
3. *Bodaj by vás, vy mládenci* (moravská)
4. *Včera se mně něco zdálo* (česká)

Věnováno PS Hlahol v Nymburce a jeho dirigentce A. Polmanové-Preclíkové.

- *Pěvecké heslo* pro smíšený sbor PS Hlahol v Nymburce, komponováno v lednu 1935 v Nymburce na vlastní slova. První provedení 17.11. 1935 - nymburský Hlahol

- *Jarní den* 1935 v Nymburce, smíšený sbor na slova J. Šulce.
- První provedení 10. 3. 1957 v Jihlavě - PS Smetana z Telče a Foerster z Jihlavy - řídil J. Mátl.

- *Čtyřlístek* lidových písní pro smíšený sbor z roku 1935

1. *Pridi Janík premilený* (moravská)
2. *Pridi ty šuhajko* (slovenská)
3. *Ty bechyňský zvony* (jihočeská)
4. *Rozchodná* (slezská z Opavska)

- *Tři žertovné sbory* 1935 v Nymburce, původně dětský sbor na básně J. V. Sládka. Pro ženský sbor, přepracováno roku 1941.

1. *Ulekaná Nána*
2. *Trpaslík*
3. *Smíšek*

Věnováno nymburskému Hlaholu. První provedení roku 1936 - dětský třebíčský sbor - řídil B. Fromm. V přepracovaném znění 16.11.1941 - nymburský Hlahol - řídila A. Polmanová.

- *Z domoviny* 1936 v Nymburce, cyklus čtyř smíšených sborů

1. *Uhodilo* - J. V. Sládek
2. *Kosatec* - J. V. Sládek
3. *Večer* - J. Vrchlický
4. *Vápeníci* - V. Nezval

Věnováno PSPU a PS Smetana v Plzni, první provedení 20.1. 1943 v Plzni - PS Smetana - řídil B. Gselhofr.

- *Pěvecké heslo* pro ženský sbor PS Hlahol v Třebíči na vlastní slova, komponováno v srpnu 1936 v Nymburce

- *Pěvecké heslo* pro ženský sbor PS Kálik v Jihlavě na slova D. Vaňka, komponováno 1937 v Nymburce

- *Pěvecké heslo* pro mužský sbor PS Foerster v Jihlavě na slova D. Vaňka, komponováno v květnu 1937 v Nymburce

- *Ráj* 1938 v Nymburce, ženský sbor na slova J. V. Sládka

Věnováno VSMU a jeho dirigentovi B. Bakalovi. První provedení 15.5. 1942 - PS Hlahol Třebíč - řídil B. Krška.

- *Dvojí moudrost* 1938 v Nymburce, dvě humoresky pro smíšený sbor

1. *Moudrost česká* - J.V. Sládek
2. *Moudrost orientální* - J. Vrchlický

První provedení 12.2. 1941 v Městské knihovně - PS čs. rozhlasu v Praze - řídil J. Kühn.

- *Čtyřlístek* lidových písní pro mužský sbor z krajú nám odervaných mnichovským rozhodnutím, komponováno 1939

1. *Říkaj, děvče, očenáš* (Slezsko)
2. *Nemyslete si, děvčata* (severní Morava)
3. *Má milá se hněvá* (jižní Čechy)
4. *Za tou naší stodoličkou* (Chodsko)

Věnováno PSPU a jejich dirigentovi M. Doležilovi. První provedení 2.2.1940 v Nymburce - PSPU - řídil M. Doležil.

- *Domov* na jaře 1939 v Nymburce, smíšený sbor

První provedení 26.3. 1955 v Jemnici - PS Smetana z Telče - řídil J. Mátl.

- *Hrom a housle* na jaře 1939 v Nymburce, smíšený sbor na slova J.V. Sládka

První provedení 20.5. 1942 - PS gymnasia v Nymburce - řídil L. Novák.

- *Čtyřlístek* lidových písní z našeho pohraničí pro ženský sbor z roku 1939

1. *Proč pak se, mládenci, neženíte* (Chodsko)
2. *A ta naša rychtárka* (východomoravská)
3. *Pršelo, byla tma* (slezská)

4. *Okolo Boutína* (severomoravská)

První provedení 8.10. 1940 v Praze - PSPU - řídil M. Vymetal.

- *Šotek* 1939 v Nymburce, ženský sbor na báseň J. V. Sládka

Věnováno VSMU a jeho dirigentovi B. Bakalovi.

- *Tři české tance* na jaře 1940 v Nymburce, smíšený sbor na slova lidové poesie a vlastní slova.

1. *Polka*
2. *Sousedská* - věnováno PS Smetana v Telči
3. *Šáteček* - věnováno PS Smetana v Telči

První provedení č. 2 a 3. 13.6. 1953 - PS Smetana z Telče - řídil J. Mátl a č. 1. 20.5. 1940 - PS gymnasia v Nymburce - řídil L. Novák.

- *Šest českých tanců* na jaře 1940 v Nymburce, smíšený sbor inspirovaný lidovými nápěvy

1. *Zpátečná*
2. *Věneček*
3. *Svatební*
4. *Kolovrat*
5. *Milostná*
6. *Šupaná*

První provedení č. 1 a 6 26.1. 1950 - Hlahol Třebíč - řídil B. Krška, č. 3 16.11. tamtéž, č.2 a č.4. 20.5. 1940 - PS gymnasia v Nymburce - řídil L. Novák.

- *Polabský čtyřlístek* Čtyři lidové písně z Polabí pro smíšený sbor z let 1939-40

1. *Andulko, hubinko*
2. *Vy hvězdičky*
3. *Poděbradská brána*
4. *Teče voda proti vodě*

Věnováno nymburskému Hlaholu a jeho dirigentce A. Polmanové. První provedení 16.11. 1941 - nymburský Hlahol - řídila A. Polmanová.

- *Horácká* 1940 v Nymburce, smíšený sbor na vlastní slova

Věnováno nymburskému Hlaholu, první provedení v Nymburce 16.11. 1941 - PS Hlahol.

- *Zimní den* 1941 v Nymburce, ženský sbor na vlastní slova, přepracované původní znění sboru *Větrná noc* z roku 1918, věnováno francouzským ženám, první provedení německobrodský Jasoň 8.3. 1919 v Kutné hoře.

Věnováno PS Hlahol v Třebíči a B. Krškovi.
První provedení konečného znění 5.5. 1943 ve Vladislavi - Hlahol Třebíč - řídil B. Krška.

- *Pěvecké heslo* pro PS Stojmír v Dolním Bousově na vlastní slova, komponováno na štědrý den 1941 v Nymburce

- *Čtyřlístek* lidových písní pro smíšený sbor z let 1935-42

1. *Ty nitranské hodiny* (slovenská)
2. *Proč jsi k nám nepřišel* (slovácká)
3. *A já sám* (česká)
4. *Mám já ženu starú* (slovácká)

Věnováno PS Smetana v Telči a jeho dirigentovi J. Mátlovi.

- *Zdravice* 1946 v Nymburce, smíšený sbor na báseň J. V. Sládka

První provedení 31.7. 1948 - PS Smetana Telč - řídil J. Mátl.

- *Mladé chase* na jaře 1946 v Nymburce, ženský sbor na báseň J. V. Sládka

První provedení 11. 12. 1947 v Třebíči - PS Hlahol Třebíč - řídil B. Krška.

- *Malé rekviem* 1946 v Nymburce, ženský sbor na slova H. Hudcové

Věnováno PSVU. První provedení 23.10. 1948 v Chrudimi - PSVU - řídil J. Plavec.

- *Zpěv noci osvobození* 1946 v Nymburce, smíšený sbor na báseň V. Dyka

Věnováno pěvecké župě Podbělohorské-Drahoradově, jejímu starostovi J. Pacltovi,
první provedení 28.5. 1962 v Praze - Kühnův komorní sbor - řídil P. Kühn.

- *Peřeje* 1946 v Nymburce, smíšený sbor na slova J. V. Sládka
  První provedení 19.9. 1962 v Jaroměři - SSČU - řídil J. Plavec.

- *Září* 1946 v Nymburce, smíšený sbor na slova J. Seiferta

První provedení 8.8. 1959 v Novém městě nad Metují - SSČU - řídil J. Plavec.

- *Svět dětí* na jaře 1949 v Praze, ženský sbor na slova J. Hory
- Věnováno PSVU a jeho dirigentovi J. Plavcovi, první provedení 30.3. 1950 - Hlahol Třebíč - řídil B. Krška.

- *Anděl stážný-maminka* na jaře 1949 v Praze, ženský sbor na báseň J. V. Sládka

Věnováno J. Plavcovi a jeho choti k narození synáčka, první provedení 325.9. 1950 - ženský sbor severočeského divadla v Liberci - řídil O. Pipek.

- *Jaro* 1949 v Praze, ženský sbor na slova J. V. Sládka

První provedení 22.4. 1951 v Domě umělců v Praze - Ženský akademický pěvecký sbor - řídila B. Prexlerová.

- *Pražské obrazy* 1948-50 v Praze, cyklus čtyř mužských sborů

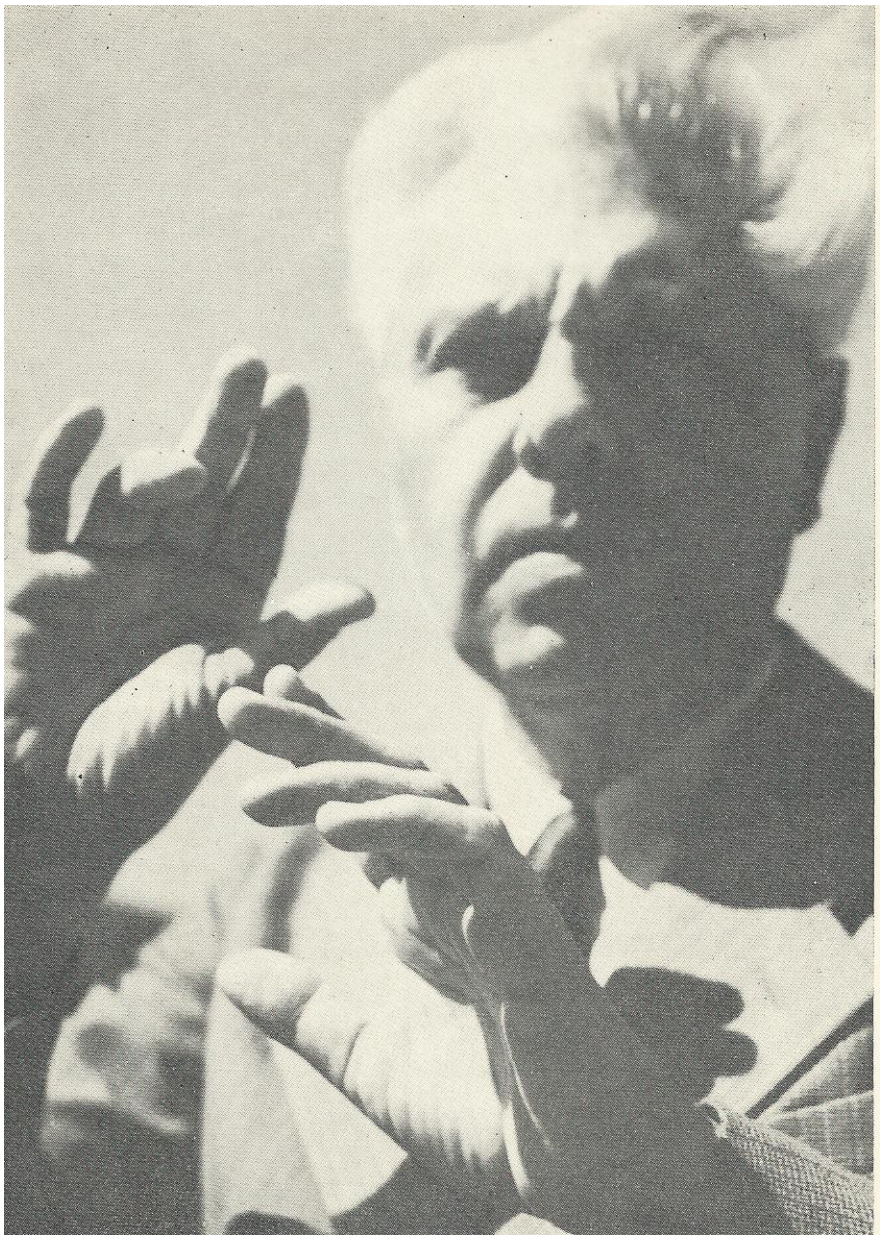
1. *Na uhelném trhu* - B. Mikysková, z roku 1948, první provedení 15.4. 1953 v Praze - PS Křížkovský - řídil F. Sýkora.
2. *Na Petříně* - L. Brejcha, z roku 1948, první provedení 7.5. 1950 ve - PS Vít Novák ve Znojmě - řídil K. Urbánek.
3. *Hudba* - J. Vrchlický, z roku 1950, první provedení 2.12. 1951 ve Smetanově síni v Praze - APS Moravan - řídil J. Veselka.
4. *Praha* - J. Vrchlický, z roku 1948, první provedení 2.12. 1951 ve Smetanově síni v Praze - APS Moravan - řídil J. Veselka.

- *Laudetur Jesus Christus* 1950 v Praze, mužský sbor na slova „Laudetur Jesus Christus“

- *Srdce* 1951 v Praze, mužský sbor na vlastní text

Věnováno APS Moravan, první provedení 22.9. 1956 v Jihlavě - APS Moravan - řídil J. Veselka.

3. Fotografie Václava Kálika

Václav Kálik - dirigent[159]

159 Fotografie je uložena v SZMO ve fondu J.

Afrika - 1927[160]

160 Fotografie je uložena v SZMO ve fondu J.

Hudební jednota vysokoškolských posluchačů. Uprostřed dirigent Václav Kálik, 1912[161]

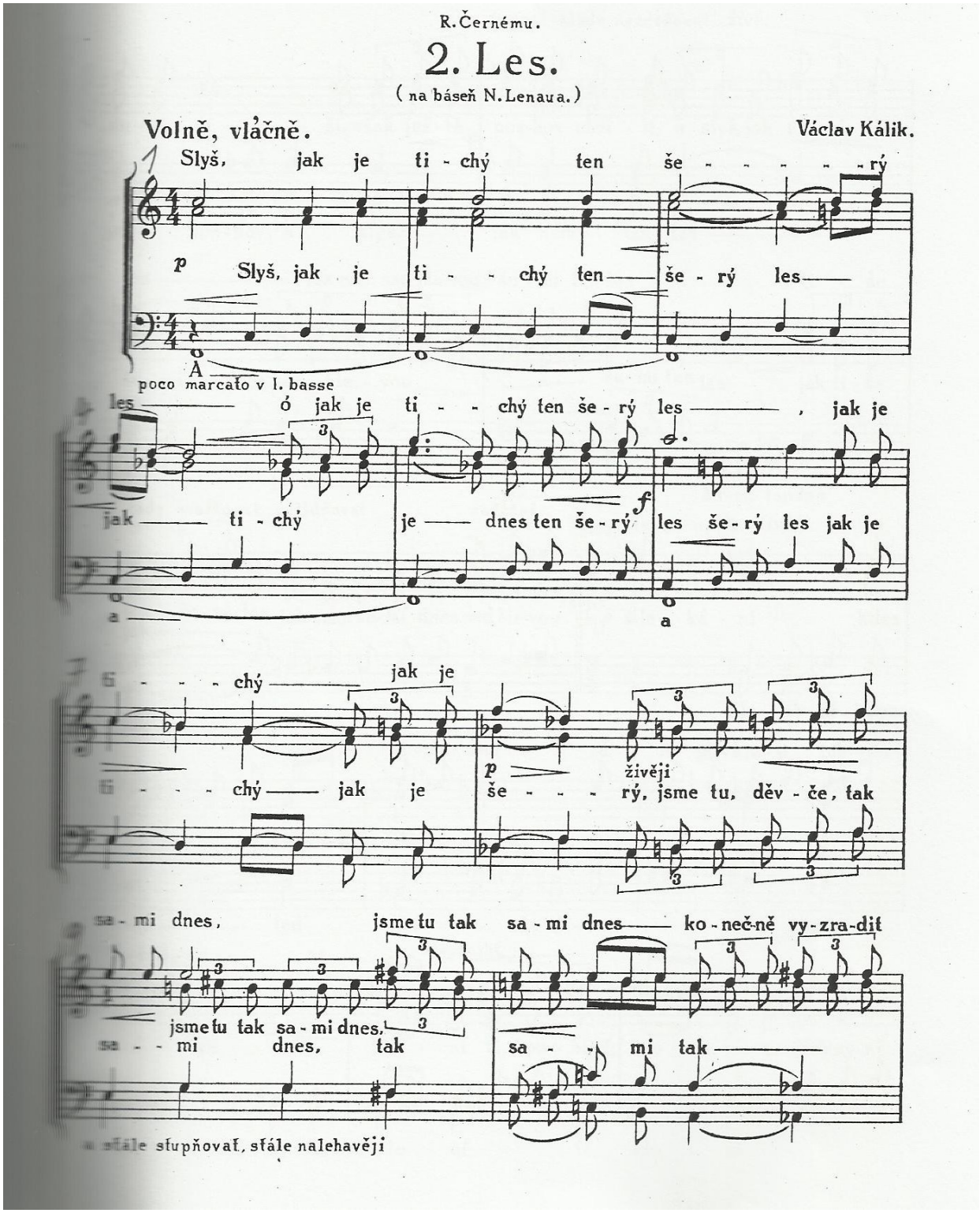

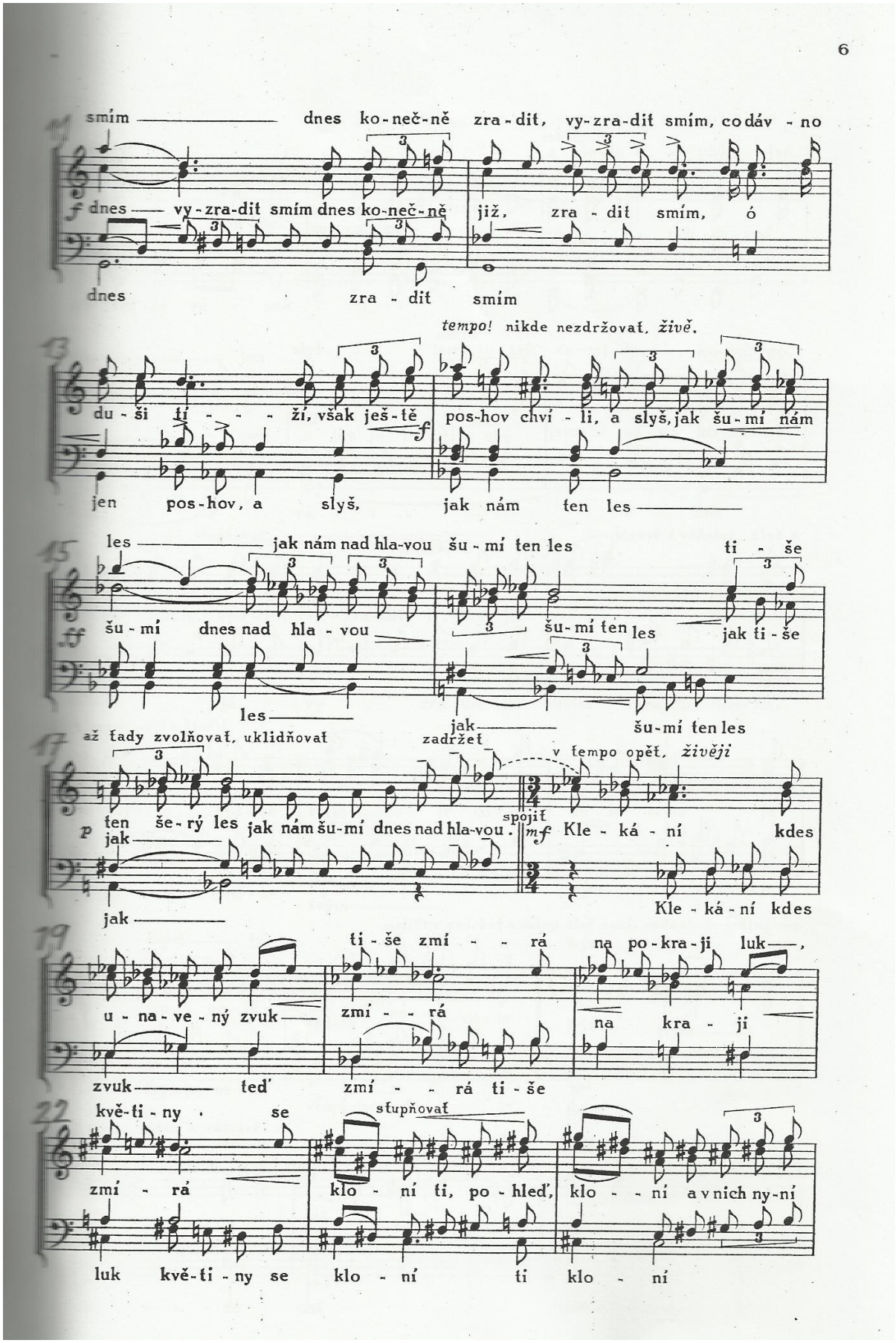
Pěvecké sdružení jihočeských učitelů, 1922.[162]

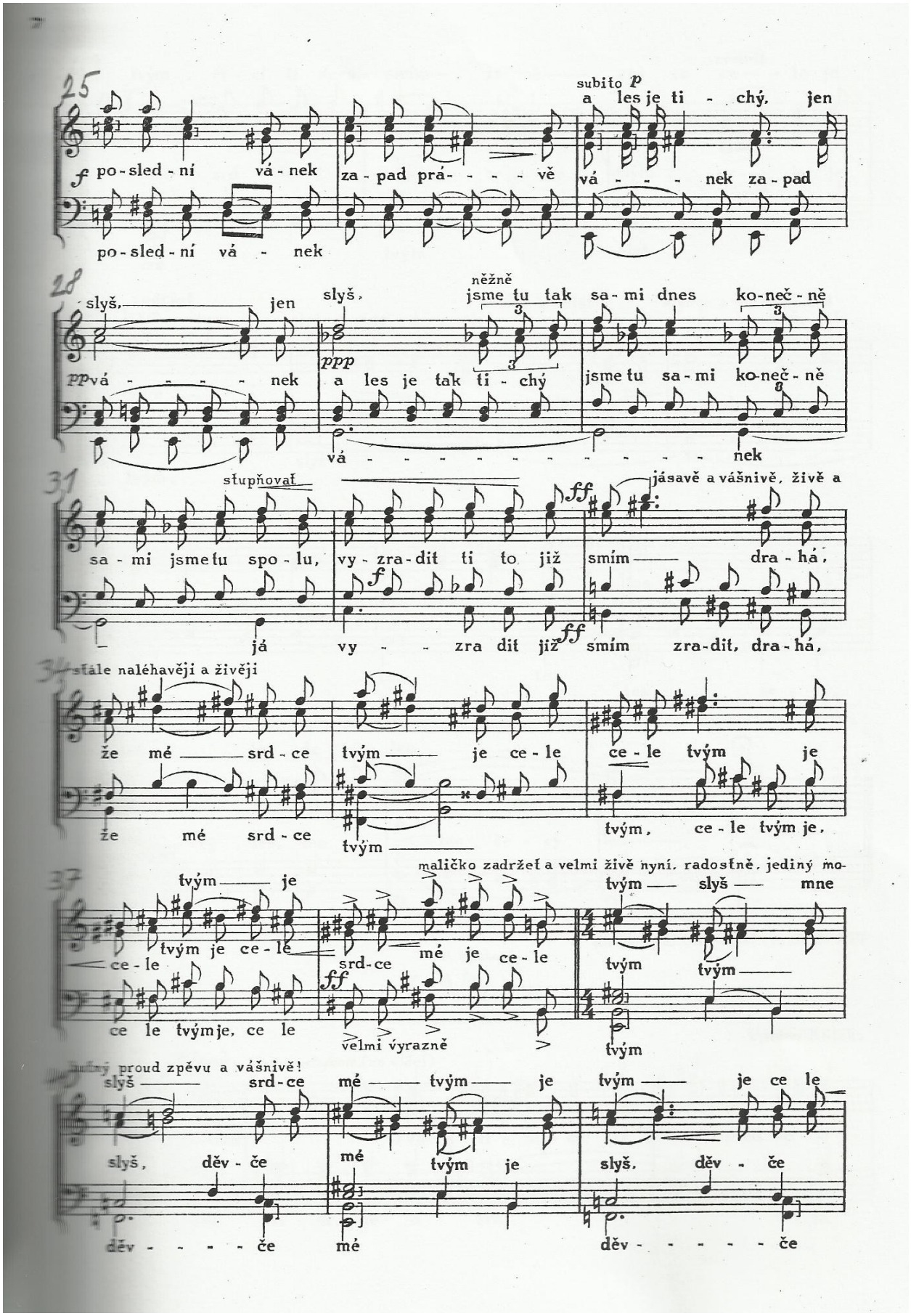
161 Fotografie je uložena v SZMO ve fondu J.
162 Fotografie je uložena v SZMO ve fondu J.

4. *Čtyři sbory* - sbor 1, 2, 3

Les

smím — dnes ko-neč-ně zra-dit, vy-zra-dit smím, co dáv - no
f dnes — vy-zra-dit smím dnes ko-neč-ně již, zra - dit smím, ó
dnes zra - dit smím
tempo! nikde nezdržovat, živě.
du - ši tí - - - ží, však ješ-tě pos-hov chví - li, a slyš, jak šu-mí nám
jen pos-hov, a slyš, jak nám ten les —
les — jak nám nad hla-vou šu - mí ten les ti - še
ff šu - mí dnes nad hla - vou šu-mí ten les jak ti-še
les jak šu-mí ten les
až tady zvolňovat, uklidňovat
zadržet
v tempo opět, živěji
p ten še-rý les jak nám šu-mí dnes nad hla-vou.
spojit
mf Kle - ká - ní kdes
jak
jak — Kle - ká - ní kdes
ti - še zmí - - rá na po-kra-ji luk —,
u - na - ve - ný zvuk — zmí - - rá na kra - ji
zvuk — teď zmí - - rá ti - še
kvě-ti - ny se
stupňovat
zmí - rá klo - ní ti, po - hleď, klo - - ní a v nich ny-ní
luk kvě-ti - ny se klo - ní ti klo - ní

25
subito p
a les je ti - chý, jen
f po-sled-ní vá-nek
za-pad prá- - - - vě
vá - - - - nek za-pad
po-sled-ní vá - nek
28
něžně
slyš, jen
slyš, jsme tu tak sa-mi dnes ko-neč-ně
pp vá - - - - - nek
ppp
a les je tak ti - chý
jsme tu sa-mi ko-neč-ně
vá - - - - - - - - - - - - nek
31
stupňovat
jásavě a vášnivě, živě a
sa-mi jsme tu spo-lu,
vy-zra-dit ti to již
smím dra-há,
já vy - - zra dit již
ff
smím zra-dit, dra-há,
34
stále naléhavěji a živěji
že mé srd-ce
tvým je ce-le
ce-le tvým je
že mé srd-ce
tvým
tvým, ce-le tvým je,
37
tvým je
maličko zadržeť a velmi živě nyní, radostně, jediný mo-
tvým slyš mne
tvým je ce-le
ce-le
srd-ce mé je ce-le
tvým tvým
ce le tvým je, ce le
ff
velmi výrazně
tvým
jasný proud zpěvu a vášnivě!
slyš srd-ce mé tvým je tvým je ce le
slyš, děv-če
mé tvým je
slyš, děv-če
děv - - - - če
mé
děv - - - - - če

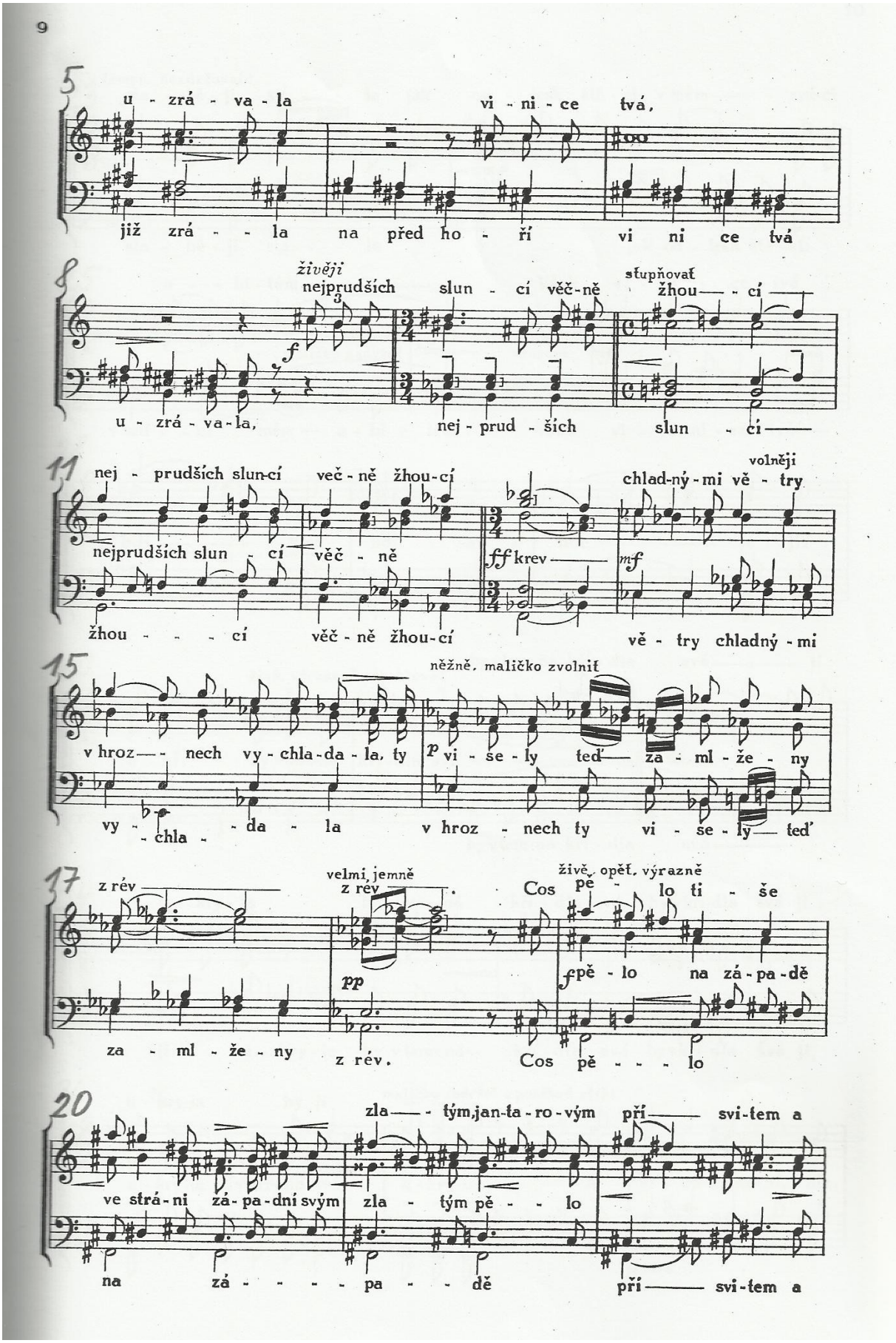

Mužský sbor *Les* z cyklu *Čtyři sbory*[163]

163 Kálik Václav: Les, v: *Čtyři sbory, v* komisi Hudební Matice v Praze, Tiskem Nototiskárny K. Kische - Trojana v Nových Benátkách, (s.a.).

Vinice

F. Vachovi.
3. Vinice.
(na báseň A.Sovy.)
Václav Kálik.
Mírně. živým pohybem.(ne vléci)
mf vroucně
Tvá vi - ni - ce již na před ho - ří
Tvá vi - ni - ce již zrá ia

5
u - zrá - va - la vi - ni - ce tvá,
již zrá - - la na před ho - ří vi ni ce tvá
8
živěji
nejprudších slun - cí věč-ně
stupňovat
žhou — - cí
f
u - zrá - va-la, nej - prud - ších slun - cí —
11
nej - prudších slun-cí več - ně žhou-cí
volněji
chlad-ný-mi vě - try
nejprudších slun - cí věč - ně
ff krev —
mf
žhou - - - - cí věč - ně žhou-cí
vě - try chladný - mi
15
něžně, maličko zvolnit
v hroz — - nech vy - chla-da - la, ty
p vi - se - ly teď — za - ml - že - ny
vy - chla - da - la v hroz - nech ty vi - se - ly — teď
17
z rév —
velmi, jemně
z rév
Cos pě - lo ti - še
živě, opět, výrazně
pp
f pě - lo na zá-pa-dě
za - ml - že - ny z rév.
Cos pě - - - - lo
20
zla — - tým, jan-ta-ro-vým pří — svi-tem a
ve strá-ni zá-pa-dní svým zla - tým pě - - lo
na zá - - - - pa - - dě pří — svi-tem a

v tempu, nezdržovat!
23
sla - bě - ji stá - - le jak od - lesk ště - stí v mém — srd-ci
mp
mf
sla - bě - ji stá - - le ó jak od - lesk ště - stí
25
u - - bi - tém — Však vi - ni - ce tvá
maličko zadržet
vroucně
mf
v srd - - ci mém — u - bi - tém. Však vi - - ni - ce tvá —
28
f bdí — hleď bdí a mf noc — je již
31
živě, vzrušeně, zrychlovat
by v tem-ná kří - dla svá — ji
u ní, by v tem-ná kří-dla svá —
f
by v tem-ná kří - dla svá —
34
u - kry - la by v tem-ná kří - dla svá by v kří-dla svá ji
ji u - kry - la by v tem-ná kří - dla svá by v kří-dla svá ji
36
u - kry-la by ji
maličko zadržet a poněkud stížit
u - kry-la ji v kří-dla svá u - kry-la. A
f
vi - no - bra - ní, hle,
jásavě

39
jen dechem, něžně a klidně
ff den je blíž — a
p subito
blíž,
noc
ppp
noc
po - sled - ní spí klid - ně vů - ní
42
živěji opět a stupňovat
vi - - na, jsi
p bá - - zliv a
ti - še če - káš
če - - - - - - - - -
45
a stupňovat!
na ú - - svit a
ti - še če - káš
na ú - - svit, ba
ú - svit, ba
- - - - káš — a
če
48
zvolnit
(ne oddech, spojit!)
vřele! a široce
ce - lou noc se
f mod - líš. Máš ff
ra - - - - - - dost
ra - - - - - - dost
káš a se
ra - - - - - - dost
51
subito p, volněji.
vroucně (ne však vléci)
zá - ro veň, když vi - díš, jak
tma se nad sklizní ti
zá - ro veň,
když vi - díš — tma
54
jas - ní — a
bí - lá ro - sa bo - ha - tě ti
ja - sní se nad sklíz - ní a
ro - - - - - sa

56
stří - br - ní, když víš, (spojit) živě mi - len - ci
ó jak bo - ha - tě ti stří - - br - ní
58
se vzruchem a prudce stupňovat!
rá - no při - jdou mi - len - ci při-jdou
f rá - no že již rá - no, rá - no při - jdou rá - - no, mi - len - ci že při-jdou
mi - len - ci rá - - no při - - - - jdou
61
maličko zadržet
(spojit!) nyní stále živeji a živeji, stupňovat mocně
roz - ne - sou tvou ff ré - vu, f jež zrá - la po lé - ta
65
vzrušeně a stále naléhavěji
te - bou, jež zrá - la po lé - ta na tvé
69
jásavě již
vi - ni - ci, všem do - brým ny - ní roz - ne - - sou
ff
vi - ni - ci, všem do - - brým roz - ne - - sou
72
úřočně
po ce - lém svě - tě roz - ne-sou ny - ní
roz - ne-sou po ce - lém
všem do - brým všem do-brým ny - ní

Mužský sbor *Vinice* z cyklu *Čtyři sbory*[164]

164 Kálik Václav: Vánoční, v: *Čtyři sbory, v* komisi Hudební Matice v Praze, Tiskem Nototiskárny K. Kische - Trojana v Nových Benátkách, (s.a.).

Dr. V. Helferfovi.
4. Září.
(na báseň J. Tomana)
Václav Kálik.
Volně (ne vléci!) vláčně, vroucně
p Můj bra - tr do o - ral a ko - ně
vy - přáh' a jak se stmí - vá, f věr - né - mu
dru - hu hla - vu do hří - vy po - lo - žil, ší - ji
po - hla - dil a za - po - slou - chal se, co mlu - ví
p espressivo
kraj, p co mlu - ví kraj. p
mf Zní zvo - ny

17
piúf
zdál - ky, zní zvo - ny zdál - ky ti - chým
21
mf
svat - ve - če - rem, mo - dlit - ba ves - nic stou - pá
stou - - - pá
24
chlad - ným še - rem. To ze - mě zpí - vá,
28
živě, úločně, vzrušeně.
subito ff úz - kost a ví - ra v je - den cho - rál sli - ty
31
zrychlit
spo - je - ny le - tí ku fff več - né - mu ne - bi,
34
volněji, uklidnit (ma espress.)
mf ku věč - né - mu p ne - bi.
volně, s hlubokým cítem a výrazně (ne vléci)
1. sbor
p Ne - dej za - hy - nou - ti

Mužský sbor *Září* z cyklu Čtyři sbory[165]

165 Kálik Václav: Září, v: *Čtyři sbory*, v komisi Hudební Matice v Praze, Tiskem Nototiskárny K. Kische - Trojana v Nových Benátkách, (s.a.).